

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS (ES) 2022/869

2022 m. gegužės 30 d.

dėl transeuropinės energetikos infrastruktūros gairių, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (EB) Nr. 715/2009, (ES) 2019/942 bei (ES) 2019/943 ir direktyvos 2009/73/EB bei (ES) 2019/944 ir panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 347/2013

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 172 straipsnį,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę ⁽¹⁾,

atsižvelgdami į Regionų komiteto nuomonę ⁽²⁾,

laikydami įprastos teisėkūros procedūros ⁽³⁾,

kadangi:

- (1) 2019 m. gruodžio 11 d. komunikate „Europos žaliasis kursas“ (toliau – Europos žaliasis kursas) Komisija nustatė naują augimo strategiją, kuria siekiama pertvarkyti Sąjungą taip, kad jos visuomenė būtų teisinga ir klestėtų, kad ji pasižymėtų modernia, efektyviai išteklius naudojančia ir konkurencinga ekonomika, kurioje ne vėliau kaip 2050 m. būtų pasiektas poveikio klimatui neutralumo tikslas, o ekonomikos augimas būtų atsietas nuo išteklių naudojimo. 2020 m. rugsėjo 17 d. komunikate „Platesnis Europos 2030 m. klimato srities užmojis. Investavimas į neutralaus poveikio klimatui ateitį žmonių labui“ Komisija pasiūlė ne vėliau kaip 2030 m. padidinti išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažinimo tikslą bent iki 55 %. Tą užmojį 2020 m. gruodžio 11 d. patvirtino Europos Vadovų Taryba, o prie to komunikato pridėtame poveikio vertinime patvirtinama, kad energijos rūšių derinys ateityje labai skirsis nuo dabartinio energijos rūšių derinio, ir pagrindžiama būtinybė peržiūrėti ir prireikus persvarstyti energetikos teisės aktus. Akivaizdu, kad dabartinių investicijų į energetikos infrastruktūrą nepakanka tai infrastruktūrai pertvarkyti ir ateities infrastruktūrai kurti. Tai taip pat reiškia, kad reikia sukurti infrastruktūrą, kuria būtų remiama Europos energetikos pertvarka, įskaitant greitą elektrifikavimą, atsinaujinančiųjų išteklių ir nuo iškastinio kuro nepriklausomos elektros energijos gamybos plėtrą, didesnę atsinaujinančiųjų išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako dujų naudojimą, energetikos sistemos integravimą ir didesnę novatoriškų sprendimų diegimo mastą;
- (2) dabartinis privalomas 2030 m. Sąjungos lygmens tikslas, kad atsinaujinančiųjų išteklių energija sudarytų bent 32 % galutinės energijos suvartojimo, ir pagrindinis bent 32,5 % energijos vartojimo efektyvumo Sąjungos lygmens tikslas bus peržiūrėti įgyvendinant platesnius Sąjungos užmojus, įtvirtintus Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2021/1119 ⁽⁴⁾ ir Europos žaliajame kurse;
- (3) Paryžiaus susitarime, priimtame pagal Jungtinių Tautų bendrąją klimato kaitos konvenciją ⁽⁵⁾ (toliau – Paryžiaus susitarimas), nustatytas ilgalaikis tikslas užtikrinti, kad vidutinės pasaulio temperatūros didėjimas būtų gerokai mažesnis nei 2 °C, palyginti su ikipramoninio laikotarpio lygiu, ir toliau dėti pastangas, kad temperatūros didėjimas neviršytų 1,5 °C, palyginti su ikipramoninio laikotarpio lygiu, bei pabrėžiama, kad svarbu prisitaikyti prie neigiamo

⁽¹⁾ OL C 220, 2021 6 9, p. 51.

⁽²⁾ OL C 440, 2021 10 29, p. 105.

⁽³⁾ 2022 m. balandžio 5 d. Europos Parlamento pozicija (dar nepaskelbta Oficialiajame leidinyje) ir 2022 m. gegužės 16 d. Tarybos sprendimas.

⁽⁴⁾ 2021 m. birželio 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1119, kuriuo nustatoma poveikio klimatui neutralumo pasiekimo sistema ir iš dalies keičiami reglamentai (EB) Nr. 401/2009 ir (ES) 2018/1999 (Europos klimato teisės aktas) (OL L 243, 2021 7 9, p. 1).

⁽⁵⁾ OL L 282, 2016 10 19, p. 4.

klimato kaitos poveikio ir užtikrinti, kad skiriamas finansavimas atitiktų išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažėjimo trajektoriją ir užtikrinti klimato kaitai atsparią plėtrą. 2019 m. gruodžio 12 d. Europos Vadovų Taryba patvirtino tikslą ne vėliau kaip 2050 m. užtikrinti Europos Sąjungos poveikio klimatui neutralumą, atsižvelgiant į Paryžiaus susitarimo tikslus;

- (4) Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) Nr. 347/2013⁽⁶⁾ nustatytos transeuropinės energetikos infrastruktūros prioritetinių koridorių ir sričių įgyvendinimo nustatyta laiku ir jų sąveikos gairės siekiant Sutartyje dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV) nustatytą energetikos politikos tikslą, kad būtų užtikrintas energijos vidaus rinkos veikimas, tiekimo saugumas ir konkurencingos energetikos rinkos Sąjungoje, skatinamas efektyvus energijos vartojimas bei taupymas ir naujų formų bei atsinaujinančiųjų išteklių energetikos plėtra ir energetikos tinklų jungtis. Reglamentu (ES) Nr. 347/2013 nustatyta sistema, pagal kurią valstybės narės ir atitinkami suinteresuotieji subjektai bendradarbiauja regioniniu lygmeniu, kad sukurtų geriau sujungtus energetikos tinklus, siekiant sujungti regionus, kurie šiuo metu yra izoliuoti nuo Europos energetikos rinkų, stiprinti esamas bei propaguoti naujas tarpvalstybines jungtis ir padėti integruoti atsinaujinančiųjų išteklių energiją. Siekiant tų tikslų, Reglamentu (ES) Nr. 347/2013 prisidedama prie pažangaus, tvaraus bei integracinio augimo ir teikiama nauda visai Sąjungai konkurencingumo ir ekonominės, socialinės bei teritorinės sanglaudos požiūriu;
- (5) Reglamento (ES) Nr. 347/2013 vertinimas aiškiai parodė, kad sistema iš tiesų padėjo pagerinti valstybių narių tinklų integraciją, paskatinti energetikos prekybą ir taip prisidėjo prie Sąjungos konkurencingumo. Bendro intereso projektai elektros energijos ir dujų srityse labai prisidėjo prie tiekimo saugumo. Kiek tai susiję su dujomis, infrastruktūra dabar yra geriau sujungta, o tiekimo atsparumas nuo 2013 m. gerokai padidėjo. Regioninis bendradarbiavimas regioninėse grupėse ir naudojantis tarpvalstybinio sąnaudų paskirstymu yra svarbūs projektų įgyvendinimo veiksniai. Tačiau daugeliu atvejų tarpvalstybinis sąnaudų paskirstymas nepadėjo mažinti projektų finansavimo trūkumo, kaip tai buvo numatyta. Nors dauguma leidimų išdavimo procedūrų buvo sutrumpintos, kai kuriais atvejais procesas tebėra ilgas. Finansinė parama pagal Europos infrastruktūros tinklų priemonę, sukurtą Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1316/2013⁽⁷⁾, buvo svarbus veiksnys, nes dotacijomis tyrimams buvo prisidėta prie su projektais susijusios rizikos mažinimo ankstyvaisiais rengimo etapais, o dotacijomis darbams buvo remiami projektai, padedantys šalinti pagrindinius infrastruktūros trūkumus, kurių rinkos finansavimu nebuvo galima tinkamai pašalinti;
- (6) 2020 m. liepos 10 d. rezoliucijoje dėl transeuropinės energetikos infrastruktūros gairių peržiūros⁽⁸⁾ Europos Parlamentas paragino atlikti Reglamento (ES) Nr. 347/2013 peržiūrą, kurioje būtų atsižvelgiama visų pirma į Sąjungos 2030 m. energetikos ir klimato politikos ir jos 2050 m. poveikio klimatui neutralumo tikslus bei principą „svarbiausia – energijos vartojimo efektyvumas“;
- (7) transeuropinių energetikos tinklų politika yra pagrindinė energijos vidaus rinkos plėtojimo priemonė ir ji yra būtina Europos žaliojo kurso tikslams pasiekti. Norint dar labiau sumažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį ne vėliau kaip 2030 m. ir ne vėliau kaip 2050 m. užtikrinti poveikio klimatui neutralumą, Europai reikės labiau integruotos energetikos sistemos, kuri remiasi aukštesniu elektrifikavimo lygiu, grindžiamu papildomais atsinaujinančiais bei mažo anglies dioksido pėdsako energijos ištekliais ir dujų sektoriaus dekarbonizavimu. Įgyvendinant transeuropinių energetikos tinklų politiką galima užtikrinti, kad Sąjungos energetikos infrastruktūros plėtra būtų remiamas reikiamas energetikos perėjimas prie neutralaus poveikio klimatui, laikantis principo „svarbiausia – energijos vartojimo efektyvumas“ ir technologinio neutralumo, kartu atsižvelgiant į galimybes sumažinti išmetamą teršalų kiekį galutinio vartojimo etape. Šia politika taip pat galima užtikrinti jungtis, energetinį saugumą, rinkos ir sistemų integraciją ir konkurenciją, kuri yra naudinga visoms valstybėms narėms, taip pat galima užtikrinti energiją už įperkama kainą namų ūkiams ir įmonėms;

⁽⁶⁾ 2013 m. balandžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 347/2013 dėl transeuropinės energetikos infrastruktūros gairių, kuriuo panaikinamas Sprendimas Nr. 1364/2006/EB ir kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (EB) Nr. 713/2009, (EB) Nr. 714/2009 ir (EB) Nr. 715/2009 (OL L 115, 2013 4 25, p. 39).

⁽⁷⁾ 2013 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1316/2013, kuriuo sukuriama Europos infrastruktūros tinklų priemonė ir iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 913/2010 bei panaikinami reglamentai (EB) Nr. 680/2007 ir (EB) Nr. 67/2010 (OL L 348, 2013 12 20, p. 129).

⁽⁸⁾ OL C 371, 2021 9 15, p. 68.

- (8) nors Reglamento (ES) Nr. 347/2013 tikslai iš esmės tebegalioja, dabartinė transeuropinių energetikos tinklų sistema dar nevisiškai atspindi tikėtinus energetikos sistemos pokyčius, kuriuos lems naujos politinės aplinkybės, visų pirma atnaujinti Sąjungos 2030 m. energetikos ir klimato srities tikslai ir 2050 m. poveikio klimatui neutralumo tikslas pagal Europos žaliąjį kursą. Todėl peržiūrėtoje transeuropinių energetikos tinklų sistemoje reikia tinkamai atspindėti be kita ko, tiek klimato kaitos švelninimo, tiek prisitaikymo prie klimato kaitos tikslus. Be to, kad atsirado naujų politinių aplinkybių ir tikslų, pastarąjį dešimtmetį taip pat vyko sparti technologinė plėtra. Į tą plėtrą turėtų būti atsižvelgta nuostatose dėl energetikos infrastruktūros kategorijų, kurioms taikomas šis reglamentas, bendro intereso projektų atrankos kriterijų ir prioritetinių koridorių bei sričių. Tuo pačiu metu šio reglamento nuostatos neturėtų daryti poveikio valstybės narės teisei apibrėžti savo energijos išteklių naudojimo sąlygas, pasirinkti iš skirtingų energijos šaltinių ir nustatyti bendrą savo energijos tiekimo struktūrą pagal SESV 194 straipsnį;
- (9) Europos Parlamento ir Tarybos direktyvose 2009/73/EB ⁽⁹⁾ ir (ES) 2019/944 ⁽¹⁰⁾ numatyta energijos vidaus rinka. Nors padaryta labai didelė pažanga sukuriant tą rinką, dar yra ką tobulinti, geriau išnaudojant esamą energetikos infrastruktūrą, integruojant didėjančius atsinaujinančiųjų išteklių energijos kiekius, taip pat integruojant sistemas;
- (10) Sąjungos energetikos infrastruktūra, ypač kiek tai susiję su Europos ypatingos svarbos infrastruktūra pagal Tarybos direktyvą 2008/114/EB ⁽¹¹⁾, turėtų būti patobulinta, siekiant išvengti techninių gedimų ir padidinti jos atsparumą tokiems gedimams, taip pat gaivalinėms ar žmogaus sukeltoms nelaimėms, neigiamam klimato kaitos poveikiui ir jos saugumui iškilančioms grėsmėms;
- (11) Sąjungos energetikos infrastruktūra turėtų būti atspari numatomiems klimato kaitos poveikiams, kurių Europoje nebus įmanoma išvengti, nepaisant pastangų švelninti klimato kaitą. Todėl itin svarbu stiprinti prisitaikymo prie klimato kaitos ir jos švelninimo, atsparumo didinimo, nelaimių prevencijos ir pasirengimo joms pastangas;
- (12) plėtojant transeuropinę energetikos infrastruktūrą turėtų būti atsižvelgiama, kai tai techniškai įmanoma ir veiksmingiausia, į galimybę pakeisti esamos infrastruktūros ir įrangos paskirtį;
- (13) vykdam bendro intereso projektus gerokai padidintas tiekimo saugumas, o tai yra vienas iš pagrindinių veiksnių, paskatinusių priimti Reglamentą (ES) Nr. 347/2013. Be to, prie 2020 m. rugsėjo 17 d. Komisijos komunikato „Plėtinys Europos 2030 m. klimato srities užmojis. Investavimas į neutralaus poveikio klimatui ateitį žmonių labui“ pridėtame Komisijos atliktame poveikio vertinime numatoma, kad gamtinių dujų vartojimas bus gerokai sumažintas, nes jų vartojimas netaikant taršos mažinimo priemonių yra nesuderinamas su anglies dioksido poveikio neutralumo tikslu. Kita vertus, numatoma, kad iki 2050 m. labai padidės biudujų, atsinaujinančiųjų išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako vandenilio ir sintetinių dujinių degalų vartojimas. Kiek tai susiję su dujomis, infrastruktūra dabar yra geriau sujungta, o tiekimo atsparumas nuo 2013 m. gerokai padidėjo. Planuojant energetikos infrastruktūrą turėtų būti atsižvelgiama į šią kintančią padėtį dujų sektoriuje. Tačiau dar ne visos valstybės narės yra pakankamai sujungtos su Europos dujų tinklu ir ypač salų valstybės narės toliau susiduria su didelėmis tiekimo saugumo ir energetinės izoliacijos problemomis. Nors tikimasi, kad ne vėliau kaip 2025 m. pabaigoje bus perduota eksploatuoti 78 % dujų infrastruktūros objektų, statomų pagal bendro intereso projektus, nemažai projektų labai vėluoja, be kita ko, dėl su leidimų išdavimu susijusių problemų. Todėl šis reglamentas neturėtų daryti neigiamo poveikio bendro intereso projektams, kurie jo įsigaliojimo dieną dar nebus neužbaigti. Taigi, į penktąjį Sąjungos bendro intereso projektų sąrašą, sudarytą pagal Reglamentą (ES) Nr. 347/2013, įtrauktų bendro intereso projektų, kurių paraiškos dokumentus kompetentinga institucija yra priėmusi nagrinėti, atveju turėtų būti galima išlaikyti savo teises ir pareigas, susijusias su leidimų išdavimu – tai turėtų būti leidžiama ketverius metus po šio reglamento įsigaliojimo dienos;

⁽⁹⁾ 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/73/EB dėl gamtinių dujų vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, panaikinanti Direktyvą 2003/55/EB (OL L 211, 2009 8 14, p. 94).

⁽¹⁰⁾ 2019 m. birželio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2019/944 dėl elektros energijos vidaus rinkos bendrųjų taisyklių, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2012/27/ES (OL L 158, 2019 6 14, p. 125).

⁽¹¹⁾ 2008 m. gruodžio 8 d. Tarybos direktyva 2008/114/EB dėl Europos ypatingos svarbos infrastruktūros objektų nustatymo ir priskyrimo jiems bei būtinybės gerinti jų apsaugą vertinimo (OL L 345, 2008 12 23, p. 75).

- (14) išmaniųjų elektros tinklų, kurie ne visada apima fizinės sienos kirtimą, svarba siekiant Sąjungos energetikos ir klimato srities tikslų buvo pripažinta 2020 m. liepos 8 d. Komisijos komunikate „Neutralaus poveikio klimatui ekonomikos stimuliavimas: ES energetikos sistemos integravimo strategija“ (toliau – ES energetikos sistemos integracijos strategija). Tai kategorijai taikomi kriterijai turėtų būti supaprastinti, turėtų apimti technologinę plėtrą, susijusią su inovacijomis bei skaitmeniniais aspektais, ir turėtų sudaryti sąlygas energetikos sistemos integracijai. Be to, turėtų būti paaiškintas projektų rengėjų vaidmuo. Atsižvelgiant į tai, kad tikimasi, jog labai padidės elektros paklausa transporto sektoriuje, visų pirma susijusi su elektrinėmis transporto priemonėmis palei greitkelius ir miestų teritorijose, išmaniųjų tinklų technologijos taip pat turėtų padėti pagerinti su energetikos tinklu susijusią infrastruktūrą, palaikančią tarpvalstybinį didelės galios įkrovimą, kad būtų prisidedama prie transporto sektoriaus dekarbonizavimo;
- (15) ES energetikos sistemos integracijos strategijoje taip pat buvo pabrėžta, kad reikia integruoto energetikos infrastruktūros planavimo, apimančio visus energijos nešiklius, infrastruktūras ir vartojimo sektorius. Tokia sistemos integracija prasideda nuo principo „svarbiausia – energijos vartojimo efektyvumas“ taikymo ir holistinio požiūrio politikoje, o ne tik atskiruose sektoriuose. Joje taip pat atsižvelgiama į sunkiai taršą mažinančių sektorių, pavyzdžiui, tam tikrų pramonės sektorių ar tam tikrų transporto rūšių, kurių tiesioginė elektrifikacija šiuo metu techniniu ar ekonominiu požiūriu yra sudėtinga, dekarbonizavimo poreikius. Tokios investicijos apima investicijas į vandenilį ir elektrolizerius, kurie artėja prie diegimo dideliu komerciniu mastu. 2020 m. liepos 8 d. Komisijos komunikate „Neutralaus poveikio klimatui Europos vandenilio strategija“ (toliau – Vandenilio strategija) pirmenybė teikiama vandenilio gamybai iš atsinaujinančiųjų išteklių elektros energijos, kuri yra netaršiausias sprendimas ir labiausiai atitinka Sąjungos poveikio klimatui neutralumo tikslą. Tačiau, siekiant greičiau dekarbonizuoti esamą vandenilio gamybą, skiriant dėmesį įvairioms netaršioms technologijoms, ir paskatinti masto ekonomiją, pereinamuoju laikotarpiu reikia kitų mažo anglies dioksido pėdsako vandenilio formų;
- (16) be to, Vandenilio strategijoje Komisija padarė išvadą, kad būtinam vandenilio diegimui svarbus elementas, kurį gali pasiūlyti tik Sąjunga ir vidaus rinka, yra didelio masto infrastruktūros tinklas. Dabartinė infrastruktūra, pritaikyta vandeniliui transportuoti ir juo prekiauti tarpvalstybiniu mastu arba vandenilio slėniams kurti, yra labai ribota. Tokią infrastruktūrą turėtų sudaryti didelė dalis gamtinių dujų infrastruktūros, paverstos pritaikyta infrastruktūra, kurią papildys nauja vandeniliui skirta infrastruktūra. Be to, Vandenilio strategijoje nustatytas strateginis tikslas ne vėliau kaip 2030 m. padidinti elektrolizerių įrengtąjį pajėgumą iki 40 gigavatų (toliau – GW), kad būtų padidintas atsinaujinančiųjų išteklių vandenilio gamybos mastas ir sudarytos palankesnės sąlygos dekarbonizuoti nuo iškastinio kuro priklausomus sektorius, pavyzdžiui, pramonės ar transporto sektorius. Todėl transeuropinių energetikos tinklų politika turėtų apimti naują ir pakeistos paskirties vandenilio perdavimo infrastruktūrą bei saugyklas, taip pat elektrolizerių įrenginius. Vandenilio perdavimo ir laikymo infrastruktūra taip pat turėtų būti įtraukta į visos Sąjungos dešimties metų tinklo plėtros planą, kad būtų galima visapusiškai ir nuosekliai įvertinti jos sąnaudas ir naudą energetikos sistemai, įskaitant jos indėlį į sektoriaus integraciją ir dekarbonizavimą, siekiant sukurti Sąjungos vandenilio bazinę infrastruktūrą;
- (17) be to, turėtų būti sukurta nauja išmaniųjų dujų tinklų infrastruktūros kategorija, kad būtų remiamos investicijos, kuriomis į dujų tinklą integruojamos įvairios mažo anglies dioksido pėdsako ir visų pirma atsinaujinančiųjų išteklių dujos, pvz., biodujos, biometanas ir vandenilis, ir padedama valdyti dėl to sudėtingesne tapusią sistemą, remiantis novatoriškais skaitmeninėmis technologijomis;
- (18) siekiant ne vėliau kaip 2050 m. užtikrinti poveikio klimatui neutralumą, daroma prielaida, kad vis dar bus pramonės procesų, kurių metu išmetamas anglies dioksidas. Toks anglies dioksidas laikomas neišvengiamu, kai jo susidarymo neįmanoma išvengti nepaisant optimizavimo, pavyzdžiui, energijos vartojimo efektyvumo priemonėmis arba elektrifikavimu integruojant atsinaujinančiuosius energijos išteklius. Anglies dioksido infrastruktūros plėtra turėtų padėti gerokai sumažinti grynąjį išmetamą neišvengiamų teršalų kiekį, kai nėra pagrįstų alternatyvų. Anglies dioksido surinkimas patenka į Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2010/75/ES ⁽¹²⁾ taikymo sritį, kalbant apie anglies dioksido srautus, susidarancius dėl įrenginių, kuriems taikoma ta direktyva, ir kalbant apie geologinį saugojimą pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2009/31/EB ⁽¹³⁾;
- (19) Reglamente (ES) Nr. 347/2013 buvo reikalaujama, kad projekte, pretenduojančiame į bendro intereso projekto statusą, būtų įrodyta, jog reikšmingai prisidedama prie bent vieno kriterijaus iš Sąjungos bendro intereso projektų sąrašo sudarymo kriterijų rinkinio, kuris galėtų, bet nebūtinai turėtų, apimti tvarumą. Dėl to reikalavimo, atsižvelgiant į tuometinius konkrečius energijos vidaus rinkos poreikius, buvo galima plėtoti bendro intereso projektus, kurie buvo susiję tik su tiekimo saugumui kylančia rizika, net jeigu jie nedavė naudos tvarumo požiūriu. Tačiau, atsižvelgiant į Sąjungos infrastruktūros poreikių raidą, dekarbonizavimo tikslus ir 2020 m. liepos 21 d. priimtas Europos Vadovų Tarybos išvadas, pagal kurias Sąjungos išlaidos turėtų derėti su Paryžiaus susitarimo

⁽¹²⁾ 2010 m. lapkričio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2010/75/ES dėl pramoninių išmetamų teršalų (taršos integruotos prevencijos ir kontrolės) (OL L 334, 2010 12 17, p. 17).

⁽¹³⁾ 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/31/EB dėl anglies dioksido geologinio saugojimo, iš dalies keičianti Tarybos direktyvą 85/337/EEB, direktyvas 2000/60/EB, 2001/80/EB, 2004/35/EB, 2006/12/EB, 2008/1/EB ir Reglamentą (EB) Nr. 1013/2006 (OL L 140, 2009 6 5, p. 114).

tikslais ir Europos žaliuojo kurso principu „nepakenkti“, tvarumas, atitinkamai kaip atsinaujinančiųjų energijos išteklių integravimas į tinklą arba išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimas, turėtų būti įvertintas siekiant užtikrinti, kad transeuropinių energetikos tinklų politika derėtų su Sąjungos energetikos ir klimato srities tikslais ir 2050 m. poveikio klimatui neutralumo tikslais, atsižvelgiant į kiekvienos valstybės narės ypatumus poveikio klimatui neutralumo tikslo srityje. Anglies dioksido transportavimo tinklų tvarumas nustatomas vertinant per visą numatomą objekto gyvavimo ciklą išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažinimą ir alternatyvių technologinių sprendimų, kuriais būtų galima tiek pat sumažinti išmetamą anglies dioksido kiekį, nebuvimą;

- (20) Sąjunga turėtų sudaryti palankesnes sąlygas infrastruktūros projektams, kuriais Sąjungos tinklai susiejami su trečiųjų valstybių, visų pirma kaimyninių valstybių ir valstybių, su kuriomis Sąjunga yra užmezgusi konkretų bendradarbiavimą energetikos srityje, tinklais, kurie yra abipusiškai naudingi ir būtini energetikos pertvarkai ir klimato srities tikslams pasiekti ir kurie atitinka konkrečius atitinkamų infrastruktūros kategorijų kriterijus pagal šį reglamentą. Todėl į šio reglamento taikymo sritį turėtų būti įtraukti abipusio intereso projektai, kurie yra tvarūs ir kurių atveju galima įrodyti, kad jie duos reikšmingos grynosios socialinės ir ekonominės naudos Sąjungos lygmeniu ir bent vienai trečiajai valstybei. Tokie projektai turėtų būti laikomi atitinkančiais įtraukimo į Sąjungos bendro intereso projektų ir abipusio intereso projektų sąrašą (toliau – Sąjungos sąrašas) kriterijus, jeigu politikos sistemos konvergencijos lygis yra aukštas ir tai sistemai taikomas vykdymo užtikrinimo mechanizmas, ir tokiais projektais turėtų būti įrodytas indėlis siekiant bendrų Sąjungos ir trečiųjų valstybių energetikos ir klimato srities politikos tikslų, susijusių su tiekimo saugumu ir dekarbonizavimu.

Turėtų būti daroma prielaida, kad politikos sistemos konvergencijos lygis yra aukštas Europos ekonominės erdvės arba Energijos bendrijos susitariančiųjų šalių atveju, arba tai galima įrodyti kitų trečiųjų valstybių atveju dvišaliais susitarimais, į kuriuos įtrauktos atitinkamos nuostatos dėl klimato ir energetikos politikos tikslų, susijusių su dekarbonizavimu, ir kuriuos toliau vertintų atitinkama regioninė grupė, padedama Komisijos. Be to, kaip numatyta šiame reglamente, trečioji valstybė, su kuria Sąjunga bendradarbiauja plėtodama abipusio intereso projektus, turėtų sudaryti palankesnes sąlygas laikytis panašaus paspartinto įgyvendinimo ir kitų politikos paramos priemonių tvarkaraščio. Todėl abipusio intereso projektai turėtų būti vertinami tokia pačia tvarka kaip bendro intereso projektai, visas nuostatas, susijusias su bendro intereso projektais, taikant ir abipusio intereso projektams, jeigu nenurodyta kitaip. Reikšminga grynoji socialinė ir ekonominė nauda Sąjungos lygmeniu turėtų būti suprantama kaip sąveikumo ir vidaus rinkos veikimo pagerinimas daugiau nei vienoje valstybėje narėje. Kiek tai susiję su projektais, skirtais anglies dioksido saugojimui, tinkamais turėtų būti laikomi tik tie projektai, kurie yra būtini tarpvalstybiniam anglies dioksido transportavimui ir saugojimui, su sąlyga, kad nuolatinio anglies dioksido saugojimo saugos ir veiksmingumo standartai ir apsaugos priemonės, kuriais užkertamas kelias bet kokiam nutekėjimui ir kurie susiję su klimatu, žmonių sveikata ir ekosistemomis, būtų bent tokio paties lygio kaip Sąjungoje. Turėtų būti daroma prielaida, kad Europos ekonominė erdvė atitinka tuos standartus ir apsaugos priemones;

- (21) abipusio intereso projektai turėtų būti laikomi papildoma priemone siekiant išplėsti šio reglamento taikymo sritį ir jį taikyti trečiosioms valstybėms, neskaitant tų bendro intereso projektų, kurie prisideda prie I priede nustatyto energetikos infrastruktūros prioritetinio koridoriaus ar srities įgyvendinimo. Todėl, kai projektas, vykdomas su trečiaja valstybe, prisideda prie energetikos infrastruktūros prioritetinio koridoriaus ar srities įgyvendinimo, jis turėtų būti laikomas tinkamu prašyti jam suteikti bendro intereso projekto statusą pagal šį reglamentą. Pagal tą patį principą su trečiosiomis valstybėmis vykdomi elektros energetikos jungčių projektai, kuriems suteiktas bendro intereso projekto statusas pagal Reglamentą (ES) Nr. 347/2013, gali būti atrinkti kaip bendro intereso projektai, jei jiems buvo taikomas atrankos procesas ir jei jie atitinka bendro intereso projektų kriterijus;
- (22) kad pasiektų Sąjungos 2030 m. energetikos ir klimato srities tikslus ir savo 2050 m. poveikio klimatui neutralumo tikslą, Sąjunga turi gerokai padidinti atsinaujinančiųjų išteklių elektros energijos gamybą. Esamos elektros energijos perdavimo ir kaupimo energetikos infrastruktūros kategorijos yra labai svarbios siekiant į elektros tinklą integruoti gerokai padidėjusią atsinaujinančiųjų išteklių elektros energijos gamybą. Be to, tam reikia didinti investicijas į jūrinių atsinaujinančiųjų išteklių energetiką, kad būtų pasiektas bent 300 GW jūros vėjo energijos gamybos įrengtasis pajėgumas, laikantis 2020 m. lapkričio 19 d. Komisijos komunikate „ES jūrų atsinaujinančiųjų išteklių energijos potencialo išnaudojimo žengiant į neutralaus poveikio klimatui ateitį strategiją“ išdėstytos Komisijos jūrinių atsinaujinančiųjų išteklių energetikos strategijos. Ta strategija apima radialines jungtis, jungiančias naujus jūros vėjo energetikos pajėgumus, taip pat mišrius integruotus projektus. Taip pat reikėtų spręsti jūros ir sausumos elektros

tinklų ilgalaikio planavimo ir plėtros koordinavimo klausimą. Visų pirma, planuojant jūrinę infrastruktūrą reikėtų pereiti nuo atskirų projektų vertinimo metodo prie koordinuoto visapusiško požiūrio, kuriuo būtų užtikrinta tvari integruotų jūrinių tinklų plėtra, atsižvelgiant į kiekvieno jūros baseino atsinaujinančiųjų išteklių energetikos potencialą, aplinkos apsaugą ir kitus jūros naudojimo būdus. Turėtų būti laikomasi požiūrio, grindžiamo savanorišku valstybių narių bendradarbiavimu. Valstybės narės ir toliau turėtų būti atsakingos už bendro intereso projektų, susijusių su jų teritorija, ir su tais projektais susijusių sąnaudų patvirtinimą;

- (23) atitinkamoms valstybėms narėms turėtų būti suteikta galimybė įvertinti prioritetinių jūrinių tinklų, skirtų atsinaujinančiųjų išteklių energijai, koridorių naudą bei sąnaudas ir atlikti preliminarų sąnaudų pasidalijimo analizę prioritetinių jūrinių tinklų koridorių lygmeniu, kad būtų paremti bendri politiniai išipareigojimai plėtoti jūrinių atsinaujinančiųjų išteklių energetiką. Komisija kartu su valstybėmis narėmis ir atitinkamais perdavimo sistemos operatoriais (toliau – PSO) bei nacionalinėmis reguliavimo institucijomis turėtų parengti gaires dėl konkrečios sąnaudų ir naudos analizės bei sąnaudų pasidalijimo įgyvendinant integruoto jūrinio tinklo plėtros planus, o tai valstybėms narėms sudarytų sąlygas atlikti tinkamą vertinimą;
- (24) paaiškėjo, kad visos Sąjungos dešimties metų tinklo plėtros plano rengimo procesas, kuriuo remiantis nustatomi elektros energijos ir dujų kategorijų bendro intereso projektai, yra veiksmingas. Tačiau, nors Europos elektros energijos perdavimo sistemos operatorių tinklas (toliau – ENTSO-E), Europos dujų perdavimo sistemos operatorių tinklas (toliau – ENTSO-G) ir PSO šiame procese turi atlikti svarbų vaidmenį, reikia daugiau tikrinimo, visų pirma, kiek tai susiję su ateities scenarijų apibrėžimu, ilgalaikių infrastruktūros spragų bei trūkumų nustatymu ir atskirų projektų vertinimu, kad būtų padidintas pasitikėjimas procesu. Todėl dėl nepriklausomo patvirtinimo poreikio Energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūrai (toliau – Agentūra) ir Komisijai turėtų tekti svarbesnis vaidmuo procese, be kita ko, procese rengiant visos Sąjungos dešimties metų tinklo plėtros planus pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentus (EB) Nr. 715/2009 ⁽¹⁴⁾ bei (ES) 2019/943 ⁽¹⁵⁾. Visos Sąjungos dešimties metų tinklo plėtros plano procese turėtų būti naudojamosi objektyviu, moksliskai pagrįstu nepriklausomos mokslo įstaigos, pavyzdžiui, Europos mokslo patariamiosios tarybos klimato kaitos klausimais, indėliu ir tas procesas turėtų būti organizuojamas kuo veiksmingiau;
- (25) vykdydami savo užduotis prieš priimant visos Sąjungos dešimties metų tinklo plėtros planus, ENTSO-E ir ENTSO-G turėtų surengti išsamias konsultacijas, kuriose dalyvautų visi atitinkami suinteresuotieji subjektai. Konsultacijos turėtų būti atviros bei skaidrios ir turėtų būti organizuojamos laiku, kad būtų galima gauti suinteresuotųjų subjektų pastabas rengiant pagrindinius visos Sąjungos dešimties metų tinklo plėtros planų etapus, pavyzdžiui, rengiant scenarijus, nustatant infrastruktūros trūkumus ir nustatant sąnaudų ir naudos analizės metodiką, taikomą vertinant projektus. ENTSO-E ir ENTSO-G turėtų tinkamai atsižvelgti į konsultacijų metu iš suinteresuotųjų subjektų gautą indėlį ir turėtų paaiškinti, kaip jie atsižvelgė į tą indėlį;
- (26) atsižvelgiant į 2020 m. Energetikos infrastruktūros forumo išvadas, būtina užtikrinti, kad į visus atitinkamus sektorius, pavyzdžiui, dujų, elektros ir transporto sektorius, būtų atsižvelgiama integruotai planuojant visą sausumos ir jūrinę, perdavimo ir skirstymo infrastruktūrą. Siekiant laikytis Paryžiaus susitarimo ir įgyvendinti Sąjungos 2030 m. klimato srities tikslus, 2040 m. jūrinės energetikos plėtros tikslus, taip pat laikantis Sąjungos tikslo ne vėliau kaip 2050 m. užtikrinti poveikio klimatui neutralumą, transeuropinė energetikos tinklų sistema turėtų būti grindžiama išmanesnės, labiau integruotos, ilgalaikės ir optimizuotos „vienos bendros energetikos sistemos“ vizija, įdiegiant sistemą, kuri sudarytų sąlygas geriau koordinuoti infrastruktūros planavimą įvairiuose sektoriuose ir suteiktų galimybę optimaliai integruoti įvairius susiejimo sprendimus, susijusius su skirtingais įvairių infrastruktūrų tinklo elementais. Tai turėtų būti užtikrinta sukuriant palaipsnės integracijos modelį, kuris sudarytų sąlygas užtikrinti metodikų, taikomų atskiruose sektoriuose, derėjimą remiantis bendromis prielaidomis ir atspindėtų jų tarpusavio priklausomybę;

⁽¹⁴⁾ 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 715/2009 dėl teisės naudotis gamtinių dujų perdavimo tinklais sąlygų, panaikinančias Reglamentą (EB) Nr. 1775/2005 (OL L 211, 2009 8 14, p. 36).

⁽¹⁵⁾ 2019 m. birželio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/943 dėl elektros energijos vidaus rinkos (OL L 158, 2019 6 14, p. 54).

- (27) svarbu užtikrinti, kad bendro intereso projekto statusas būtų suteikiamas tik tiems infrastruktūros projektams, kuriems nėra pagrįstų alternatyvių sprendimų. Tuo tikslu į principą „svarbiausia – energijos vartojimo efektyvumas“ turėtų būti atsižvelgiama infrastruktūros spragų nustatymo ataskaitoje, rengiamoje pagal šį reglamentą, ir regioninių grupių darbe joms sudarant regioninius pasiūlytų projektų sąrašus. Laikantis principo „svarbiausia – energijos vartojimo efektyvumas“ turėtų būti apsvarstytos visos aktualios naujos infrastruktūros alternatyvos, kuriomis būtų patenkinami būsimi infrastruktūros poreikiai ir kurios galėtų padėti panaikinti nustatytas infrastruktūros spragas.

Regioninės grupės, padedamos nacionalinių reguliavimo institucijų, turėtų atsižvelgti į infrastruktūros spragų vertinimo, parengto pagal šį reglamentą, prielaidas bei išvadas ir užtikrinti, kad bendro intereso projektų atrankos procese būtų visapusiškai atspindėtas principas „svarbiausia – energijos vartojimo efektyvumas“. Be to, projekto įgyvendinimo etapu projektų rengėjai turėtų teikti aplinkos teisės aktų laikymosi ataskaitas ir įrodyti, kad projektai nedaro reikšmingos žalos aplinkai, kaip tai suprantama Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2020/852⁽¹⁶⁾ 17 straipsnyje. Esamų bendro intereso projektų, kurie jau yra pakankamo brandumo, atveju į tai bus atsižvelgta regioninėms grupėms atrenkant projektus, įtrauktinus į vėlesnį Sąjungos sąrašą;

- (28) siekiant užtikrinti įtampos ir dažnio stabilumą, ypatingas dėmesys turėtų būti skiriamas Europos elektros tinklo stabilumui kintančiomis sąlygomis, ypač atsižvelgiant į didėjančią lankstumo galimybių, tokių kaip tvarus energijos kaupimas, ir elektros energijos iš atsinaujinančiųjų išteklių dalį. Ypatingą pirmenybę reikėtų skirti pastangoms išlaikyti ir užtikrinti patenkinamą suplanuotos mažo anglies dioksido pėdsako energijos gamybos lygį siekiant užtikrinti tiekimo saugumą piliečiams ir įmonėms;
- (29) po išsamių konsultacijų su visomis valstybėmis narėmis ir suinteresuotaisiais subjektais Komisija nustatė 14 transeuropinės energetikos infrastruktūros prioritetų, kuriuos įgyvendinti labai svarbu siekiant Sąjungos 2030 m. energetikos ir klimato srities tikslų ir jos 2050 m. poveikio klimatui neutralumo tikslo. Tie prioritetai apima skirtingus geografinius regionus ar temines sritis elektros energijos perdavimo ir kaupimo, jūrinių tinklų, skirtų atsinaujinančiųjų išteklių energijai, vandenilio perdavimo ir laikymo, elektrolizerių, išmaniųjų dujų tinklų, išmaniųjų elektros energijos tinklų ir anglies dioksido transportavimo ir saugojimo srityse;
- (30) bendro intereso projektai turėtų atitikti bendrus, skaidrius ir objektyvius kriterijus, atsižvelgiant į tai, kaip jie padeda siekti energetikos politikos tikslų. Kad elektros energijos ir vandenilio projektai galėtų būti įtraukti į Sąjungos sąrašus, jie turėtų būti įtraukti į naujausią turimą visos Sąjungos dešimties metų tinklo plėtros planą. Kadangi vandenilio infrastruktūra šiuo metu nėra įtraukta į visos Sąjungos dešimties metų tinklo plėtros planą, tas reikalavimas vandenilio projektams turėtų būti taikomas tik nuo 2024 m. sausio 1 d. antrojo Sąjungos sąrašo, kuris bus sudarytas pagal šį reglamentą, tikslais;
- (31) regioninės grupės turėtų būti įsteigiamos tam, kad siūlytų ir peržiūrėtų bendro intereso projektus, kad būtų sudaryti regioniniai bendro intereso projektų sąrašai. Siekiant užtikrinti platų sutarimą, tos regioninės grupės turėtų užtikrinti glaudų valstybių narių, nacionalinių reguliavimo institucijų, projektų rengėjų ir atitinkamų suinteresuotųjų subjektų bendradarbiavimą. Taip bendradarbiaujant, nacionalinės reguliavimo institucijos prireikęs turėtų konsultuoti regionines grupes, *inter alia*, dėl pasiūlytų projektų reguliavimo aspektų įgyvendinamumo ir dėl pasiūlyto reguliavimo institucijų patvirtinimo tvarkaraščio įgyvendinamumo;
- (32) siekiant didesnio proceso efektyvumo, regioninių grupių bendradarbiavimą reikėtų sustiprinti ir toliau skatinti. Būtina, kad Komisija atliktų svarbų vaidmenį, palengvindama tą bendradarbiavimą, kad būtų atsižvelgta į galimą projektų poveikį kitoms regioninėms grupėms;

⁽¹⁶⁾ 2020 m. birželio 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2020/852 dėl sistemos tvariam investavimui palengvinti sukūrimo, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2019/2088 (OL L 198, 2020 6 22, p. 13).

- (33) naujas Sąjungos sąrašas turėtų būti sudaromas kas dveji metai. Jau užbaigti bendro intereso projektai arba projektai, nebeatitinkantys atitinkamų šiame reglamente nustatytų kriterijų ir reikalavimų, neturėtų būti įtraukiami į kitą Sąjungos sąrašą. Dėl tos priežasties esamiems bendro intereso projektams, kurie turi būti įtraukti į kitą Sąjungos sąrašą, turėtų būti taikoma tokia pati atrankos procedūra, vykdoma sudarant regioninius sąrašus ir Sąjungos sąrašą, kokia yra taikoma pasiūlytiems projektams. Tačiau administracinė našta turėtų būti kuo labiau sumažinta, pavyzdžiui, naudojantis anksčiau pateikta informacija ir atsižvelgiant į projektų rengėjų metines ataskaitas. Tuo tikslu esamų bendro intereso projektų, kuriuos įgyvendinant padaryta didelė pažanga, įtraukimo į visos Sąjungos dešimties metų tinklo plėtros planą procesas turėtų būti supaprastintas;
- (34) bendro intereso projektai turėtų būti įgyvendinami kuo greičiau ir turėtų būti nuodugnai stebimi ir vertinami, sykiu deramai laikantis suinteresuotųjų subjektų dalyvavimo reikalavimų ir aplinkos teisės aktų, o projekto rengėjams turėtų tekti kuo mažesnė administracinė našta. Projektams, kuriuos įgyvendinant kyla ypatingų sunkumų arba atsiranda vėlavimų, Komisija turėtų skirti Europos koordinatorius. Atrenkant į vėlesnius Sąjungos sąrašus įtrauktinus projektus turėtų būti atsižvelgiama į konkrečių projektų įgyvendinimo pažangą ir su šiuo reglamentu susijusių pareigų vykdymą;
- (35) leidimų išdavimo procedūra neturėtų lemti nei administracinės naštos, kuri būtų neproporcinga projekto dydžiui ar sudėtingumui, nei kliūčių transeuropinių tinklų plėtrai ir patekimui į rinką;
- (36) Sąjungos bendro intereso projektų energetikos, transporto ir telekomunikacijų infrastruktūros srityse planavimas ir įgyvendinimas turėtų būti koordinuojami, siekiant sukurti sinergiją, kai tai apskritai įmanoma ekonominiu, techniniu, aplinkos, klimato ar teritorijų planavimo požiūriu ir tinkamai atsižvelgiant į atitinkamus saugos aspektus. Todėl planuojant įvairius Europos tinklus turėtų būti galima teikti pirmenybę transporto, ryšių ir energetikos tinklų integravimui, siekiant užtikrinti, kad būtų užimama kuo mažiau žemės. Energetikos sistemų integracijai skirtinguose sektoriuose būtina turėti bendrą tinklų viziją kartu, kai įmanoma, užtikrinant, kad esamos ar nebenaudojamos trasos būtų naudojamos pakartotinai, siekiant kuo labiau sumažinti bet kokią neigiamą socialinį, ekonominį, finansinį poveikį ir neigiamą poveikį aplinkai bei klimatui;
- (37) bendro intereso projektams turėtų būti suteiktas prioritetas nacionaliniu lygmeniu, siekiant užtikrinti spartų su jais susijusių administracinių procedūrų ir visų teisminių procedūrų bei ginčų sprendimo procedūrų vykdymą. Kompetentingos institucijos turėtų laikyti, kad jie atitinka viešąjį interesą. Neigiamą poveikį aplinkai darančius projektus turėtų būti leidžiama vykdyti dėl viršesnio viešojo intereso, jei laikomasi visų Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2000/60/EB ⁽¹⁷⁾ ir Tarybos direktyvoje 92/43/EEB ⁽¹⁸⁾ nustatytų sąlygų;
- (38) labai svarbu, kad suinteresuotiesiems subjektams, įskaitant pilietinę visuomenę, būtų teikiama informacija ir su jais būtų konsultuojamasi, siekiant užtikrinti, kad projektai būtų sėkmingi ir kad dėl jų kiltų kuo mažiau prieštaravimų;
- (39) siekiant sumažinti sudėtingumą, padidinti veiksmingumą bei skaidrumą ir padėti stiprinti valstybių narių bendradarbiavimą, turėtų būti kompetentinga institucija ar institucijos, integruojančios ar koordinuojančios visas leidimų išdavimo procedūras;
- (40) siekiant supaprastinti ir paspartinti jūrinių tinklų, skirtų atsinaujinančiųjų išteklių energijai, leidimų išdavimo procedūrą, į Sąjungos sąrašą įtrauktiems tarpvalstybiniais jūriniais projektams turėtų būti paskirti bendri kontaktiniai punktai, sumažinant projektų rengėjams tenkančią administracinę naštą. Bendri kontaktiniai punktai turėtų sumažinti sudėtingumą, padidinti veiksmingumą ir paspartinti leidimų jūrinei perdavimo infrastruktūrai, kuri dažnai kerta daugelio jurisdikcijų teritoriją, išdavimo procedūrą;

⁽¹⁷⁾ 2000 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/60/EB, nustatanti Bendrijos veiksmų vandens politikos srityje pagrindus (OL L 327, 2000 12 22, p. 1).

⁽¹⁸⁾ 1992 m. gegužės 21 d. Tarybos direktyva 92/43/EEB dėl natūralių buveinių ir laukinės faunos bei floros apsaugos (OL L 206, 1992 7 22, p. 7).

- (41) nepaisant to, kad yra nustatyti standartai, kuriais užtikrinamas visuomenės dalyvavimas priimant sprendimus aplinkos klausimais, kurie visapusiškai taikomi bendro intereso projektams, pagal šį reglamentą vis dar reikia imtis papildomų priemonių, kad būtų užtikrinti kuo aukštesni skaidrumo ir visuomenės dalyvavimo sprendžiant visus atitinkamus leidimų vykdyti bendro intereso projektus išdavimo procedūros klausimus standartai. Jei išankstinės konsultacijos jau taikomos pagal nacionalines taisykles laikantis tų pačių ar aukštesnių standartų nei nustatyti šia reglamente, išankstinės konsultacijos prieš leidimų išdavimo procedūrą turėtų tapti neprivalomomis ir turėtų būti išvengta teisinių reikalavimų dubliavimosi;
- (42) tinkamai ir koordinuotai įgyvendinant Europos Parlamento ir Tarybos direktyvas 2001/42/EB⁽¹⁹⁾ bei 2011/92/ES⁽²⁰⁾ ir, kai taikytina, Jungtinių Tautų Europos ekonomikos komisijos Konvenciją dėl teisės gauti informaciją, visuomenės dalyvavimo priimant sprendimus ir teisės kreiptis į teismus aplinkosaugos klausimais⁽²¹⁾, pasirašytą 1998 m. birželio 25 d. Orhuse, (toliau – Orhuso konvencija) bei Konvenciją dėl poveikio aplinkai vertinimo tarpvalstybiniame kontekste⁽²²⁾, pasirašytą 1991 m. vasario 25 d. Espo (toliau – Espo konvencija), turėtų būti užtikrinta, kad būtų suderinti pagrindiniai poveikio aplinkai ir klimatui vertinimo principai, be kita ko tarpvalstybiniu mastu. Komisija paskelbė gaires, kuriomis siekiama valstybėms narėms padėti nustatyti tinkamas teisėkūros ir ne teisėkūros priemones, kuriomis būtų supaprastintos energetikos infrastruktūros poveikio aplinkai vertinimo procedūros ir užtikrintas nuoseklus pagal Sąjungos teisę reikalaujamų bendro intereso projektų poveikio aplinkai vertinimo procedūrų taikymas. Valstybės narės turėtų koordinuoti savo bendro intereso projektų vertinimus ir, kai įmanoma, numatyti bendrus vertinimus. Valstybės narės turėtų būti skatinamos keistis geriausios praktikos pavyzdžiais ir stiprinti leidimų išdavimo procedūrų administracinį pajėgumą;
- (43) svarbu supaprastinti ir patobulinti leidimų išdavimo procedūrą, kiek įmanoma, tinkamai atsižvelgiant į subsidiarumo principą, nacionalines kompetencijas ir naujos energetikos infrastruktūros statybos procedūras. Atsižvelgiant į tai, kad būtina skubiai plėtoti energetikos infrastruktūrą, supaprastinant leidimų išdavimo procedūrą turėtų būti nustatytas aiškus terminas, per kurį atitinkamos institucijos turėtų priimti sprendimą dėl projekto objektų statybos. Tas terminas turėtų paskatinti veiksmingiau apibrėžti bei vykdyti procedūras ir jokiais aplinkybėmis neturėtų kelti pavojaus aukšties aplinkos apsaugos standartams pagal aplinkos teisės aktus ir visuomenės dalyvavimui. Šiame reglamente turėtų būti nustatyti ilgiausi leidžiami terminai. Tačiau valstybės narės, kai įmanoma, gali siekti išduoti leidimus per trumpesnius terminus, visų pirma kiek tai susiję su tokiais projektais kaip išmanieji tinklai, kuriems gali nereikėti tokių sudėtingų leidimų išdavimo procedūrų, kokių reikia perdavimo infrastruktūros atveju. Kompetentingos institucijos turėtų būti atsakingos už tai, kad būtų laikomasi terminų;
- (44) kai tikslinga, valstybės narės turėtų galėti į bendruosius sprendimus įtraukti sprendimus, priimtus derybose su atskirais žemės savininkais, dėl prieigos prie nekilnojamojo turto, jo nuosavybės teisės ar teisės juo naudotis suteikimo, teritorijų planavimo, kuriuo nustatoma bendra konkretaus regiono žemės naudojimo paskirtis, įskaitant kitus plėtros veiksmus, pavyzdžiui, greitkelius, geležinkelius, pastatus ir gamtos apsaugos teritorijas, ir kuris nėra vykdomas konkrečiu planuojamo projekto tikslu ir dėl veiklos leidimų išdavimo, kontekste. Vykdamas leidimų išdavimo procedūrą, bendro intereso projektas turėtų galėti apimti susijusią infrastruktūrą tiek, kiek ji yra būtina projekto objektų statybai ar veikimui. Šis reglamentas, visų pirma nuostatos dėl leidimų išdavimo, visuomenės dalyvavimo ir bendro intereso projektų įgyvendinimo, turėtų būti taikomas nedarant poveikio Sąjungos ir tarptautinei teisei, įskaitant nuostatas dėl aplinkos ir žmonių sveikatos apsaugos, ir nuostatomis, priimtoms pagal bendrą žuvininkystės politiką ir integruotą jūrų politiką, visų pirma Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2014/89/ES⁽²³⁾;
- (45) visas bendro intereso projektų rengimo, objektų statybos, eksploatacijos ir priežiūros sąnaudas paprastai turėtų padengti infrastruktūros naudotojai. Paskirstant sąnaudas turėtų būti užtikrinama, kad galutiniams naudotojams nebūtų užkrauta neproporcinga našta, ypač jeigu dėl to galėtų atsirasti energijos nepritekliai. Bendros svarbos projektai turėtų atitikti tarpvalstybinio sąnaudų paskirstymo reikalavimus, jei rinkos paklausa ar numatomo poveikio tarifams vertinimo rezultatai rodo, kad negalima tikėtis, jog sąnaudos bus padengtos infrastruktūros naudotojų pagal nustatytus tarifus mokamais mokesčiais;

⁽¹⁹⁾ 2001 m. birželio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2001/42/EB dėl tam tikrų planų ir programų pasekmių aplinkai vertinimo (OL L 197, 2001 7 21, p. 30).

⁽²⁰⁾ 2011 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/92/ES dėl tam tikrų valstybės ir privačių projektų poveikio aplinkai vertinimo (OL L 26, 2012 1 28, p. 1).

⁽²¹⁾ OL L 124, 2005 5 17, p. 4.

⁽²²⁾ OL C 104, 1992 4 24, p. 7.

⁽²³⁾ 2014 m. liepos 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2014/89/ES, kuria nustatoma jūrinių teritorijų planavimo sistema (OL L 257, 2014 8 28, p. 135).

- (46) diskusija dėl tinkamo sąnaudų paskirstymo turėtų būti grindžiama infrastruktūros projekto sąnaudų ir naudos analize, atlikta pagal suderintą energetikos sistemos masto analizės metodiką, naudojant visus atitinkamus scenarijus, nustatytus pagal visos Sąjungos dešimties metų tinklo plėtros planus, parengtus pagal reglamentus (EB) Nr. 715/2009 bei (ES) 2019/943 ir peržiūrėtus Agentūros, ir papildomus tinklo plėtros planavimo scenarijus, suteikiančius galimybę išsamiai išnagrinėti bendro intereso projekto indėlį įgyvendinant Sąjungos energetikos politiką, kuria siekiama dekarbonizavimo, rinkos integracijos, konkurencijos, tvarumo ir tiekimo saugumo. Atliekant tą analizę galima atsižvelgti į rodiklius ir atitinkamas pamatines vertes, siekiant palyginti investicines vieneto sąnaudas. Kai naudojami papildomi scenarijai, jie turėtų derėti su Sąjungos 2030 m. energetikos ir klimato srities tikslais bei jos 2050 m. poveikio klimatui neutralumo tikslu ir dėl jų turėtų būti vykdoma išsami konsultacijų ir tikrinimo procedūra;
- (47) vis labiau integruotoje energijos vidaus rinkoje būtinos aiškos ir skaidrios tarpvalstybinio sąnaudų paskirstymo taisyklės, kad būtų galima paspartinti investicijas į tarpvalstybinę infrastruktūrą ir projektus, darančius tarpvalstybinį poveikį. Labai svarbu užtikrinti stabilią bendro intereso projektų rengimo finansavimo sistemą kartu kuomet labiau mažinant finansinės paramos poreikį ir tuo pačiu metu skatinant suinteresuotus investuotojus, taikant tinkamas paskatas ir finansinius mechanizmus. Spręsdamos dėl tarpvalstybinio sąnaudų paskirstymo, nacionalinės reguliavimo institucijos turėtų paskirstyti visas faktiškai patirtas investicines sąnaudas atitinkamai pagal savo nacionalinį požiūrį ir metodiką, taikomus panašiai infrastruktūrai, tarpvalstybiniu mastu ir įtraukti jas į nacionalinius tarifus, o po to, jeigu tinkama, nustatyti, ar jų poveikis nacionaliniams tarifams galėtų sudaryti neproporcingą našą vartotojams jų atitinkamose valstybėse narėse. Nacionalinės reguliavimo institucijos turėtų vengti dvigubos paramos projektams rizikos, atsižvelgdamos į faktinius ar numatomus mokesčius ir pajamas. Į tuos mokesčius ir pajamas turėtų būti atsižvelgiama tik tiek, kiek jie yra susiję su projektais ir yra skirti susijusioms išlaidoms padengti;
- (48) reikia tarpvalstybinių projektų, kurie darytų teigiamą poveikį Sąjungos elektros tinklui, pavyzdžiui, išmaniųjų elektros tinklų ar elektrolizierių, neatsižvelgiant į fizinę bendrą sieną;
- (49) energijos vidaus rinkos teisės aktuose reikalaujama, kad prieigos prie tinklų tarifai suteiktų tinkamas paskatas investicijoms. Tačiau tikėtina, kad kelių rūšių bendro intereso projektai turės išorinį poveikį, kuris galbūt nebus visapusiškai įtraukiamas ir kompensuojamas taikant įprastą tarifų sistemą. Taikydamos energijos vidaus rinkos teisės aktus, nacionalinės reguliavimo institucijos turėtų užtikrinti stabilią ir nuspėjamą reguliavimo ir finansinę sistemą su paskatomis bendro intereso projektams, įskaitant ilgalaikes paskatas, kurios būtų proporcingos konkrečiai su projektu susijusiai rizikai. Ta sistema visų pirma turėtų būti taikoma tarpvalstybiniams projektams, novatoriškoms elektros energijos perdavimo technologijoms, sudarančioms sąlygas dideliu mastu integruoti atsinaujinančiųjų išteklių energiją, paskirstytuosius energijos išteklius arba paklausos atsaką į sujungtus tinklus, ir energetikos technologijų bei skaitmeninimo projektams, kuriems gali kilti didesnė rizika nei panašioms projektams, vykdomiems vienoje valstybėje narėje, arba kurie žada didesnę naudą Sąjungai. Be to, projektų, kurių eksploatacijos išlaidos didelės, atveju taip pat turėtų būti suteikta galimybė pasinaudoti tinkamomis investicijų paskatomis. Visų pirma tikėtina, kad jūriniams tinklams, skirtiems atsinaujinančiųjų išteklių energijai, kurie pasitarnauja dvigubai elektros energijos jungčių ir jūrinių atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamybos projektų objektų prijungimo funkcijai, kyla didesnė rizika nei panašioms sausumos infrastruktūros projektams dėl jiems būdingo prijungimo prie elektros energijos gamybos infrastruktūros, kuris kelia reguliavimo riziką, finansavimo riziką, tokią kaip išankstinės perspektyvos investicijų poreikis, rinkos riziką ir riziką, susijusią su naujų novatoriškų technologijų naudojimu;
- (50) šis reglamentas turėtų būti taikomas tik leidimų bendro intereso projektams išdavimui, visuomenės dalyvavimui juose ir jų reguliavimo tvarkai. Vis dėlto valstybės narės turėtų galėti priimti nacionalines nuostatas dėl tų pačių ar panašių taisyklių taikymo kitiems projektams, kurie neturi bendro intereso projektų statuso pagal šį reglamentą. Kiek tai susiję su reguliavimo paskatomis, valstybės narės turėtų galėti priimti nacionalines nuostatas dėl tų pačių ar panašių taisyklių taikymo bendro intereso projektams, priskiriamiems prie elektros energijos kaupimo kategorijos;
- (51) valstybės narės, kurios, kiek tai susiję su leidimų išdavimo procedūra, energetikos infrastruktūros projektams šiuo metu nepriskiria didžiausios galimos nacionalinės svarbos, turėtų būti skatinamos apsvaistyti galimybę priskirti tokią didelę nacionalinę svarbą, visų pirma įvertinus, ar tai lems greitesnę leidimų išdavimo procedūrą;

- (52) valstybės narės, kurios šiuo metu nėra nustačiusios paspartintų ar skubių teisminių procedūrų, taikytinų energetikos infrastruktūros projektams, turėtų būti skatinamos apsvaistyti galimybę nustatyti tokias procedūras, visų pirma įvertinus, ar tai sudarytų sąlygas greičiau įgyvendinti tokius projektus;
- (53) taikant Reglamentą (ES) Nr. 347/2013 įrodyta pridėtinė vertė, gaunama pritraukiant privatų finansavimą didelės Sąjungos finansinės paramos teikimu, kad būtų galima įgyvendinti europinės svarbos projektus. Atsižvelgiant į ekonominę bei finansinę padėtį ir biudžeto apribojimus, pagal daugiametę finansinę programą turėtų būti toliau teikiama tikslinė parama dotacijomis ir finansinėmis priemonėmis, siekiant kuo labiau padidinti naudą Sąjungos piliečiams ir pritraukti naujų investuotojų į energetikos infrastruktūros prioritetinius koridorius bei sritis, nustatytus šio reglamento priede, kartu užtikrinant, kad Sąjungos biudžeto įnašas būtų kuo mažesnis;
- (54) bendro intereso projektai turėtų būti laikomi tinkamais gauti Sąjungos finansinei paramai tyrimams ir, esant tam tikroms sąlygoms, darbams pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2021/1153 ⁽²⁴⁾, teikiamai dotacijomis ar novatoriškomis finansinėmis priemonėmis, siekiant užtikrinti, kad būtų galima teikti specialiai pritaikytą paramą tiems bendro intereso projektams, kurie nėra perspektyvūs pagal esamą reguliavimo sistemą ir rinkos sąlygas. Svarbu išvengti bet kokių konkurencijos iškraipymų, ypač tarp projektų, kuriais prisidedama prie to paties Sąjungos prioritetinio koridoriaus kūrimo. Tokia finansinė parama turėtų užtikrinti būtiną sinergiją su struktūriniais fondais, siekiant finansuoti išmaniuosius energijos skirstymo tinklus, ir su Sąjungos atsinaujinančiųjų išteklių energetikos finansavimo mechanizmu, nustatytu Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) 2020/1294 ⁽²⁵⁾, pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2018/1999 ⁽²⁶⁾ 33 straipsnio 1 dalį.

Investicijoms į bendro intereso projektus turėtų būti taikoma trijų etapų logika. Pirma, rinkos dalyviams turėtų būti suteikta investavimo pirmenybė. Antra, jeigu rinkos dalyviai neinvestuoja, turėtų būti ieškoma reguliavimo sprendimų, prireikus, turėtų būti pritaikyta atitinkama reguliavimo sistema, ir turėtų būti užtikrintas teisingas atitinkamos reguliavimo sistemos taikymas. Trečia, kai pirmųjų dviejų etapų nepakanka būtinoms investicijoms į bendro intereso projektus užtikrinti, turėtų būti galima skirti Sąjungos finansinę paramą, kai bendro intereso projektas atitinka taikomus tinkamumo kriterijus. Bendro intereso projektai taip pat gali būti tinkami finansuoti pagal programą „InvestEU“, kuri papildo dotacijomis teikiamą finansavimą;

- (55) Sąjunga turėtų sudaryti palankesnes sąlygas energetikos projektams palankių sąlygų neturinčiuose, mažiau sujungtuose, periferiniuose, atokiausiuose ar izoliuotuose regionuose, kad būtų sudarytos sąlygos naudotis transeuropiniais energetikos tinklais, siekiant paspartinti dekarbonizavimo procesą ir sumažinti priklausomybę nuo iškastinio kuro;
- (56) jei valstybėje narėje PSO nėra, nuorodos į PSO visame šiame reglamente turėtų būti *mutatis mutandis* taikomos skirstymo sistemos operatoriams (toliau – SSO);
- (57) dotacijos darbams, susijusiems su abipusio intereso projektais, turėtų būti prieinamos tokiomis pačiomis sąlygomis, kaip ir kitų kategorijų projektams, kai jais prisidedama prie Sąjungos bendrųjų energetikos ir klimato srities politikos tikslų ir kai trečiosios valstybės dekarbonizavimo tikslai atitinka Paryžiaus susitarimą;

⁽²⁴⁾ 2021 m. liepos 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1153, kuriuo sukuriami Europos infrastruktūros tinklų priemonė ir panaikinami reglamentai (ES) Nr. 1316/2013 ir (ES) Nr. 283/2014 (OL L 249, 2021 7 14, p. 38).

⁽²⁵⁾ 2020 m. rugsėjo 15 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2020/1294 dėl Sąjungos atsinaujinančiųjų išteklių energijos finansavimo mechanizmo (OL L 303, 2020 9 17, p. 1).

⁽²⁶⁾ 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1999 dėl energetikos sąjungos ir klimato politikos veiksmų valdymo, kuriuo iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 663/2009 ir (EB) Nr. 715/2009, Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 94/22/EB, 98/70/EB, 2009/31/EB, 2009/73/EB, 2010/31/ES, 2012/27/ES ir 2013/30/ES, Tarybos direktyvos 2009/119/EB ir (ES) 2015/652 ir panaikinamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 525/2013 (OL L 328, 2018 12 21, p. 1).

- (58) todėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 715/2009, (ES) 2019/942 ⁽²⁷⁾ bei (ES) 2019/943 ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/73/EB bei (ES) 2019/944 turėtų būti atitinkamai iš dalies pakeisti;
- (59) nors gamtinių dujų infrastruktūros paskirties keitimu siekiama dekarbonizuoti dujų tinklus, sudarant sąlygas konkrečiai naudoti gryną vandenilį, pereinamuoju laikotarpiu galėtų būti leidžiama transportuoti ar laikyti iš anksto nustatytą vandenilio ir gamtinių dujų ar biometano mišinį. Vandenilio maišymas su gamtinėmis dujomis ar biometanu galėtų būti naudojamas didinant vandenilio gamybos pajėgumą ir sudarant palankesnes sąlygas vandenilio transportavimui. Siekiant užtikrinti perėjimą prie vandenilio, projekto rengėjas turėtų parodyti, be kita ko, sudarydamas komercines sutartis, kaip ne vėliau kaip pereinamojo laikotarpio pabaigoje gamtinių dujų infrastruktūra taps vandeniliui skirta infrastruktūra ir kaip pereinamuoju laikotarpiu bus didinamas vandenilio naudojimo mastas. Vykdydama stebėsenos veiksmus, Agentūra turėtų tikrinti, ar projektas laiku užtikrina perėjimą prie vandeniliui skirtos infrastruktūros. Bet kokiam tų projektų finansavimui pagal Reglamentą (ES) 2021/1153 pereinamuoju laikotarpiu turėtų būti taikoma dotacijos susitarimo sąlyga, kad finansavimas turi būti grąžintas tuo atveju, kai vykdamas projektą vėluojama laiku užtikrinti perėjimą prie vandeniliui skirtos infrastruktūros, ir atitinkamos nuostatos, pagal kurias galima užtikrinti tos sąlygos vykdymą;
- (60) atsižvelgiant į 2011 m. vasario 4 d. Europos Vadovų Tarybos išvadas, kad po 2015 m. nė viena valstybė narė nebeturėtų būti atskirta nuo Europos dujų ir elektros energijos tinklų, o jų energetiniam saugumui nebeturėtų kilti pavojus dėl tinkamų jungčių nebuvimo, šiuo reglamentu siekiama užtikrinti prieigą prie transeuropinių energetikos tinklų panaikinant Kipro ir Maltos energetinę izoliaciją, nes jos vis dar nėra sujungtos su transeuropiniu dujų tinklu. To tikslo turėtų būti siekiama leidžiant šiuo metu rengiamiems ar planuojamiems projektams, kuriems pagal Reglamentą (ES) Nr. 347/2013 buvo suteiktas bendro intereso projekto statusas, išsaugoti tą statusą, kol Kipras ir Malta bus sujungti su transeuropiniu dujų tinklu. Tie projektai ne tik prisidės prie atsinaujinančiųjų išteklių energetikos rinkos plėtros, energetikos sistemos lankstumo bei atsparumo ir tiekimo saugumo, bet ir užtikrins prieigą prie būsimų energetikos rinkų, įskaitant vandenilio rinką, ir padės siekti Sąjungos bendrųjų energetikos ir klimato srities politikos tikslų;
- (61) bendro intereso projektai neturėtų būti laikomi tinkamais Sąjungos finansinei paramai gauti, jei projektų rengėjai, operatoriai ar investuotojai yra patekę į vieną iš situacijų, dėl kurių draudžiama dalyvauti procedūroje, nurodytų Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES, Euratomas) 2018/1046 ⁽²⁸⁾ 136 straipsnyje, pavyzdžiui, apkaltinamojo nuosprendžio dėl sukčiavimo, korupcijos ar elgesio, susijusio su nusikalstama organizacija, atvejais. Turėtų būti galima pašalinti bendro intereso projektą iš Sąjungos sąrašo, jeigu jo ištraukimas į tą sąrašą pagrįstas neteisinga informacija, kuri buvo pagrindinis to ištraukimo kriterijus, arba jeigu projektas neatitinka Sąjungos teisės. Bendro intereso projekto, vykdomo valstybėse narėse, kurioms taikoma nukrypti leidžianti nuostata pagal šį reglamentą, atveju tos valstybės narės, remdamos paraiškas dėl finansavimo pagal Reglamentą (ES) 2021/1153 tokiems projektams, turėtų užtikrinti, kad projektai nebūtų tiesiogiai ar netiesiogiai naudingi asmenims ar subjektams, kurie yra patekę į vieną iš situacijų, dėl kurių draudžiama dalyvauti procedūroje, kaip nurodyta Reglamente (ES, Euratomas) 2018/1046 136 straipsnyje;
- (62) siekiant užtikrinti, kad Sąjungoje būtų laiku parengti svarbiausi energetikos infrastruktūros projektai, penktasis Sąjungos bendro intereso projektų sąrašas turėtų likti galioti tol, kol įsigalios pirmasis Sąjungos bendro intereso projektų ir abipusio intereso projektų sąrašas, sudarytas pagal šį reglamentą. Be to, kad būtų galima plėtoti, stebėti ir finansuoti bendro intereso projektus, įtrauktus į penktąjį Sąjungos sąrašą, tam tikros Reglamente (ES) Nr. 347/2013 nuostatos taip pat turėtų likti galioti ir turėtų daryti poveikį tol, kol neįsigalios pirmasis Sąjungos bendro intereso projektų ir abipusio intereso projektų sąrašas, sudarytas pagal šį reglamentą;

⁽²⁷⁾ 2019 m. birželio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/942, kuriuo įsteigiama Europos Sąjungos energetikos reguliavimo institucijų bendradarbiavimo agentūra (OL L 158, 2019 6 14, p. 22).

⁽²⁸⁾ 2018 m. liepos 18 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) 2018/1046 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1296/2013, (ES) Nr. 1301/2013, (ES) Nr. 1303/2013, (ES) Nr. 1304/2013, (ES) Nr. 1309/2013, (ES) Nr. 1316/2013, (ES) Nr. 223/2014, (ES) Nr. 283/2014 ir Sprendimas Nr. 541/2014/ES, bei panaikinamas Reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 (OL L 193, 2018 7 30, p. 1).

- (63) todėl Reglamentas (ES) Nr. 347/2013 turėtų būti panaikintas;
- (64) siekiant užtikrinti, kad į Sąjungos sąrašą būtų įtraukti tik tie projektai, kuriais labiausiai prisidedama prie šio reglamento priede nustatytų strateginių energetikos infrastruktūros prioritetinių koridorių ir sričių įgyvendinimo, pagal SESV 290 straipsnį Komisijai turėtų būti deleguoti įgaliojimai priimti aktus, kuriais iš dalies keičiami šio reglamento priedai, kad būtų sudarytas ir peržiūrėtas Sąjungos sąrašas kartu gerbiant valstybių narių teisę patvirtinti į Sąjungos sąrašą įtrauktus projektus, susijusius su jų teritorijomis. Ypač svarbu, kad atlikdama parengiamąjį darbą Komisija tinkamai konsultuotųsi, taip pat ir su ekspertais, ir kad tos konsultacijos būtų vykdomos vadovaujantis 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros ⁽²⁹⁾ nustatytais principais. Atlikdama su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą ir rengdama jų tekstus, Komisija turėtų užtikrinti, kad atitinkami dokumentai būtų vienu metu, laiku ir tinkamai perduodami Europos Parlamentui ir Tarybai. Jei Europos Parlamentas ir Taryba mano, kad tai būtina, kiekviena iš tų institucijų gali siųsti ekspertus į Komisijos ekspertų grupių, kurios atlieka su deleguotaisiais aktais susijusį parengiamąjį darbą, posėdžius, į kuriuos kviečiami valstybių narių ekspertai.

Regioninėse grupėse vykstančios diskusijos yra labai svarbios Komisijai priimant deleguotuosius aktus, kuriais nustatomi Sąjungos sąrašai. Todėl, kiek tai įmanoma ir suderinama su šio reglamento sistema, tikslinga, kad Europos Parlamentas ir Taryba būtų informuojami apie regioninių grupių posėdžius ir galėtų į juos siųsti ekspertus pagal 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstitucinį susitarimą dėl geresnės teisėkūros. Atsižvelgiant į poreikį užtikrinti, kad būtų pasiekti šio reglamento tikslai, ir į iki šiol į Sąjungos sąrašus įtrauktų projektų skaičių, bendras Sąjungos sąrašo projektų skaičius ir toliau turėtų būti ne per didelis, todėl jis neturėtų būti gerokai didesnis nei 220;

- (65) kadangi šio reglamento tikslų, t. y. transeuropinių energetikos tinklų plėtros ir sąveikumo bei prijungimo prie tokių tinklų, kurie padeda užtikrinti klimato kaitos švelninimą, visų pirma, įgyvendinti Sąjungos 2030 m. energetikos ir klimato srities tikslus bei jos poveikio klimatui neutralumo tikslą ne vėliau kaip 2050 m., ir užtikrinti jungtis, energetinį saugumą, rinkos ir sistemų integraciją, konkurenciją, kuri yra naudinga visoms valstybėms narėms, ir įperkamas energijos kainas, valstybės narės negali deramai pasiekti, o dėl siūlomo veiksmo masto ir poveikio tų tikslų būtų geriau siekti Sąjungos lygmeniu, laikydamasi Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidarumo principo Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šiuo reglamentu neviršijama to, kas būtina nurodytiems tikslams pasiekti,

PRIĖMĖ ŠĮ REGLAMENTĄ:

I SKYRIUS

Bendrosios nuostatos

1 straipsnis

Dalykas, tikslai ir taikymo sritis

1. Šiame reglamente nustatomos I priede nustatytų transeuropinės energetikos infrastruktūros prioritetinių koridorių ir sričių (toliau – energetikos infrastruktūros prioritetiniai koridoriai ir sritys) savalaikės plėtros ir sąveikumo gairės, kuriomis padedama užtikrinti klimato kaitos švelninimą, visų pirma, įgyvendinti Sąjungos 2030 m. energetikos ir klimato srities tikslus bei jos poveikio klimatui neutralumo tikslą ne vėliau kaip 2050 m., ir užtikrinti jungtis, energetinį saugumą, rinkų ir sistemų integraciją, konkurenciją, kuri yra naudinga visoms valstybėms narėms, ir įperkamas energijos kainas.

⁽²⁹⁾ OL L 123, 2016 5 12, p. 1.

2. Visų pirma, šiuo reglamentu:

- a) numatoma, kaip nustatyti projektus, įtrauktinus į Sąjungos bendro intereso projektų ir abipusio intereso projektų sąrašą, sudaromą pagal 3 straipsnį (toliau – Sąjungos sąrašas);
- b) sudaromos palankesnės sąlygos į Sąjungos sąrašą įtrauktų projektų savalaikiam įgyvendinimui supaprastinant, glaudžiau koordinuojant bei paspartinant leidimų išdavimo procedūras ir padidinant skaidrumą bei visuomenės dalyvavimą;
- c) nustatomos į Sąjungos sąrašą įtrauktų projektų tarpvalstybinio sąnaudų paskirstymo ir su rizika susijusių paskatų taisyklės;
- d) apibrėžiamos sąlygos, kuriomis į Sąjungos sąrašą įtraukti projektai laikomi tinkamais Sąjungos finansinei paramai gauti.

2 straipsnis

Terminų apibrėžtys

Šiame reglamente, be reglamentuose (EB) Nr. 715/2009, (ES) 2018/1999, (ES) 2019/942 bei (ES) 2019/943 ir direktyvose 2009/73/EB, (ES) 2018/2001 ⁽³⁰⁾ bei (ES) 2019/944 pateiktų apibrėžčių, vartojamos šios terminų apibrėžtys:

1. energetikos infrastruktūra – bet kokia Sąjungoje esanti arba Sąjungą su viena ar daugiau trečiųjų valstybių jungianti fizinė įranga ar įrenginys, priskiriami prie energetikos infrastruktūros kategorijų;
2. energetikos infrastruktūros trūkumas – fizinių srautų ribotumas energetikos sistemoje dėl nepakankamo perdavimo pajėgumo, įskaitant, *inter alia*, infrastruktūros nebuvimą;
3. bendrasis sprendimas – valstybės narės institucijos ar institucijų, išskyrus teismus, priimtas sprendimas arba keletas sprendimų suteikti projekto rengėjui leidimą (arba jo nesuteikti) statyti bendro intereso projektui arba abipusio intereso projektui įgyvendinti reikalingą energetikos infrastruktūrą – suteikti galimybę pradėti arba įsigyti ir pradėti būtinus statybos darbus (toliau – pradėti parengto statybai projekto etapas), nedarant poveikio jokiame sprendimui, priimamam laikantis administracinės apeliacinės procedūros;
4. projektas – viena ar kelios linijos, vamzdynai, objektai, įranga ar įrenginiai, priskiriami prie II priede nustatytų energetikos infrastruktūros kategorijų;
5. bendro intereso projektas – projektas, reikalingas I priede nustatytiems energetikos infrastruktūros prioritetiniams koridoriams ir sritims įgyvendinti ir įtrauktas į Sąjungos sąrašą;
6. abipusio intereso projektas – projektas, kurį Sąjunga remia bendradarbiaudama su trečiosiomis valstybėmis pagal tiesioginį poveikį patiriančių valstybių Vyriausybių pritarimo raštus arba kitus neprivalomus susitarimus, kuris priskiriamas prie vienos iš II priedo 1 punkto a ar f papunktyje, 3 punkto a papunktyje arba 5 punkto a ar c papunktyje nustatytų energetikos infrastruktūros kategorijų, kuriuo prisidedama prie Sąjungos 2030 m. energetikos ir klimato srities tikslų ir jos 2050 m. poveikio klimatui neutralumo tikslo ir kuris yra įtrauktas į Sąjungos sąrašą;
7. konkuruojantys projektai – projektai, kuriais visiškai ar iš dalies panaikinama ta pati nustatyta infrastruktūros spraga arba tenkinamas regioninės infrastruktūros poreikis;
8. projekto rengėjas – vienas iš toliau išvardytų subjektų:
 - a) į Sąjungos sąrašą įtrauktą projektą plėtojantis perdavimo sistemos operatorius (toliau – PSO), skirstymo sistemos operatorius (toliau – SSO) ar kitas operatorius arba investuotojas;
 - b) jeigu esama daugiau nei vieno tokio PSO, SSO, kito operatoriaus ar investuotojo arba bet kokios jų grupės – pagal taikytiną nacionalinę teisę juridinio asmens statusą turintis subjektas, paskirtas pagal jų sudarytą sutartį ir įgaliotas sutarties šalių vardu prisiimti teisinius įpareigojimus ir finansinę atsakomybę;
9. išmanusis elektros tinklas – elektros tinklas, įskaitant tinklus salose, kurios nėra tarpusavyje sujungtos arba neturi pakankamų jungčių su transeuropiniais energetikos tinklais, kuris sudaro sąlygas ekonomiškai efektyviai integruoti ir aktyviai kontroliuoti visų prie jo prisijungusių naudotojų, įskaitant gamintojus, vartotojus bei gaminančius vartotojus,

⁽³⁰⁾ 2018 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2018/2001 dėl skatinimo naudoti atsinaujinančiųjų išteklių energiją (OL L 328, 2018 12 21, p. 82).

elgseną ir veiksmus, siekiant užtikrinti ekonomiškai efektyvią ir tvarią elektros energijos sistemą, kuriai būdingi maži nuostoliai ir aukštas atsinaujinančiųjų energijos išteklių integravimo, tiekimo saugumo bei saugos lygis, ir kuriame tinklo operatorius gali skaitmeniniu būdu stebėti prie jo prisijungusių naudotojų veiksmus, ir informacinės ir ryšių technologijos, skirtos komunikacijai su susijusiais tinklo operatoriais, elektros gamintojais, energijos kaupimo įrenginiais ir vartotojais ar gaminančiais vartotojais palaikyti, siekiant elektros energiją perduoti ir paskirstyti tvariai, ekonomiškai efektyviai ir saugiai;

10. išmanusis dujų tinklas – dujų tinklas, kuriame naudojami novatoriški ir skaitmeniniai sprendimai, kuriais, atsižvelgiant į vartotojų poreikius ir dujų kokybės reikalavimus, siekiama ekonomiškai efektyviai integruoti mažo anglies dioksido pėdsako ir, visų pirma, atsinaujinančiųjų išteklių dujų šaltinių įvairovę, kad būtų sumažintas susijusio dujų suvartojimo anglies dioksido pėdsakas, sudarytos sąlygos padidinti atsinaujinančiųjų išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako dujų dalį ir sukurtos sąsajos su kitais energijos nešikliais ir sektoriais, įskaitant su tuo susijusius fizinius patobulinimus, jeigu jie yra būtini, kad įranga ir įrenginiai funkcionuotų integravus mažo anglies dioksido pėdsako ir, visų pirma, atsinaujinančiųjų išteklių dujas;
11. susijusi institucija – institucija, kuri pagal nacionalinę teisę yra kompetentinga išduoti įvairius leidimus, susijusius su nekilnojamojo turto, įskaitant energetikos infrastruktūrą, planavimu, projektavimu ir statyba;
12. nacionalinė reguliavimo institucija – nacionalinė reguliavimo institucija, paskirta pagal Direktyvos 2009/73/EB 39 straipsnio 1 dalį, arba nacionalinio lygmens reguliavimo institucija, paskirta pagal Direktyvos (ES) 2019/944 57 straipsnį;
13. atitinkama nacionalinė reguliavimo institucija – nacionalinė reguliavimo institucija valstybėse narėse, kuriose vykdomi projektai, ir valstybėse narėse, kurioms projektas daro reikšmingą teigiamą poveikį;
14. darbai – sudedamųjų dalių, sistemų ir paslaugų, įskaitant programinę įrangą, pirkimas, tiekimas ir diegimas, su projektu susijusios projektavimo, paskirties keitimo, statybų ir įrengimo veiklos vykdymas, įrenginių priėmimas ir objekto veiklos pradėjimas;
15. tyrimai – veikla, reikalinga rengiantis įgyvendinti projektą, pavyzdžiui, parengiamieji, įgyvendinamumo, vertinimo, bandymų ir patvirtinimo tyrimai, įskaitant programinę įrangą, ir bet kokios kitos techninės pagalbinės priemonės, įskaitant išankstinius projekto koncepcijos apibrėžimo, planavimo ir sprendimų dėl jo finansavimo priėmimo veiksmus, pavyzdžiui, atitinkamų vietų žvalgymas ir finansinio paketo parengimas;
16. perdavimas eksploatuoti – pastatyto objekto perdavimo veiklai vykdyti procesas;
17. vandeniliui skirta infrastruktūra – infrastruktūra, kurioje jau galima naudoti gryną vandenilį neatlikus papildomų pritaikymo darbų, įskaitant naujos statybos, pakeistos paskirties arba pakeistos paskirties naujos statybos vamzdynų tinklus ar saugyklas;
18. paskirties keitimas – esamos gamtinių dujų infrastruktūros techninis patobulinimas ar modifikavimas, siekiant užtikrinti, kad ji būtų skirta grynam vandeniliui naudoti;
19. prisitaikymas prie klimato kaitos – procesas, kuriuo užtikrinama, kad energetikos infrastruktūros atsparumas galimam neigiamam klimato kaitos poveikiui būtų pasiekiamas atliekant pažeidžiamumo dėl klimato kaitos ir rizikos vertinimą, taip pat taikant atitinkamas prisitaikymo priemones.

II SKYRIUS

Bendro intereso projektai ir abipusio intereso projektai

3 straipsnis

Sąjungos bendro intereso projektų ir abipusio intereso projektų sąrašas

1. Laikantis III priedo 1 skirsnio nustatytos procedūros, įsteigiamos regioninės grupės (toliau – grupės). Narystė kiekvienoje grupėje grindžiama kiekvienu prioritetiniu koridoriumi ir sritimi, taip pat atitinkama jų geografinė aprėptimi, kaip nustatyta I priede. Įgaliojimai priimti sprendimus grupėse suteikiami valstybėms narėms ir Komisijai (toliau – sprendimų priėmimo organas) ir priimami bendru sutarimu.

2. Kiekviena grupė priima savo darbo tvarkos taisykles atsižvelgdama į III priedo nuostatas.
3. Kiekvienos grupės sprendimų priėmimo organas patvirtina regioninį projektų sąrašą, parengtą laikantis III priedo 2 skirsnyje nustatytos procedūros ir atsižvelgiant į kiekvieno projekto indėlį įgyvendinant I priede nustatytus energetikos infrastruktūros prioritetinius koridorius ir sritis, taip pat šių projektų atitiktį 4 straipsnyje išdėstytiems kriterijams.

Kai grupė sudaro savo regioninį sąrašą:

- a) kiekvieną atskirą pasiūlymą dėl projekto turi patvirtinti valstybės narės, su kurių teritorija yra susijęs projektas; jei valstybė narė nepatvirtina pasiūlymo, ji atitinkamai grupei nurodo tokio sprendimo motyvus;
- b) ji atsižvelgia į Komisijos rekomendacijas, siekiant į Sąjungos sąrašą įtraukti ne per didelį projektų skaičių.

4. Komisijai pagal šio reglamento 20 straipsnį suteikiami įgaliojimai priimti deleguotuosius aktus, siekiant sudaryti Sąjungos sąrašą, laikantis SESV 172 straipsnio antros pastraipos.

Naudodamasi savo įgaliojimais Komisija užtikrina, kad Sąjungos sąrašas būtų sudaromas kas dvejus metus, remiantis regioniniais sąrašais, kuriuos patvirtino pagal III priedo 1 skirsnio 1 punktą įsteigtų grupių sprendimų priėmimo organai, laikydamiesi šio straipsnio 3 dalyje nustatytos procedūros.

Ne vėliau kaip 2023 m. lapkričio 30 d. Komisija priima deleguotąjį aktą, kuriuo pagal šį reglamentą sudaromas pirmasis Sąjungos sąrašas.

Jeigu pagal šią dalį Komisijos priimtas deleguotasis aktas negali išsigalioti dėl to, kad Europos Parlamentas arba Taryba pareiškia prieštaravimų pagal 20 straipsnio 6 dalį, Komisija nedelsdama sušaukia atitinkamas grupes, kad jos sudarytų naujus regioninius sąrašus, atsižvelgdama į prieštaravimo priežastis. Komisija kuo greičiau turi priimti naują deleguotąjį aktą, kuriuo sudaromas Sąjungos sąrašas.

5. Sudarydama Sąjungos sąrašą, į kurią įtraukiami 3 dalyje nurodyti regioniniai sąrašai, Komisija, tinkamai atsižvelgdama į grupių svarstymus:

- a) užtikrina, kad į jį būtų įtraukti tik tie projektai, kurie atitinka 4 straipsnyje nurodytus kriterijus;
- b) užtikrina tarpregioninį nuoseklumą atsižvelgdama į Agentūros nuomonę, kaip nurodyta III priedo 2 skirsnio 14 punkte;
- c) atsižvelgia į valstybių narių nuomones, nurodytas III priedo 2 skirsnio 10 punkte;
- d) siekia užtikrinti, kad į Sąjungos sąrašą būtų įtrauktas ne per didelis projektų skaičius.

6. Bendro intereso projektai, priskirti prie šio reglamento II priedo 1 punkto a, b, c, d ir f papunkčiuose nustatytų energetikos infrastruktūros kategorijų, vadovaujantis Reglamento (ES) 2019/943 34 straipsniu, tampa integralia atitinkamų regioninių investicijų planų dalimi ir, vadovaujantis Direktyvos (ES) 2019/944 51 straipsniu – integralia atitinkamų nacionalinių dešimties metų tinklo plėtros planų ir, jeigu tikslinga, kitų nacionalinių infrastruktūros planų, dalimi. Į kiekvieną iš tų planų įtrauktiems bendro intereso projektams suteikiamas didžiausias prioritetas. Ši dalis netaikoma konkuruojantiems projektams, taip pat projektams, kurie nėra pakankamo brandumo lygio, kad būtų galima pateikti konkretaus projekto sąnaudų ir naudos analizę, kaip nurodyta III priedo 2 skirsnio 1 punkto d papunktyje, arba abipusio intereso projektams.

7. Bendro intereso projektai, kurie yra priskiriami prie II priedo 1 punkto a, b, c, d ir f papunkčiuose nustatytų energetikos infrastruktūros kategorijų ir kurie yra konkuruojantys projektai arba projektai, kurie nėra pakankamo brandumo lygio, kad būtų galima pateikti konkretaus projekto sąnaudų ir naudos analizę, kaip nurodyta III priedo 2 skirsnio 1 punkto d papunktyje, gali būti, kaip svarstomi projektai, atitinkamai įtraukti į atitinkamus regioninius investicijų planus, nacionalinius dešimties metų tinklo plėtros planus ir kitus nacionalinius infrastruktūros planus.

4 straipsnis

Grupių taikomi projektų vertinimo kriterijai

1. Bendro intereso projektas turi atitikti šiuos bendruosius kriterijus:
 - a) projektas yra reikalingas bent vienam ar vienai iš I priede nustatytų energetikos infrastruktūros prioritetinių koridorių ir sričių;
 - b) galima bendra projekto nauda, įvertinta remiantis atitinkamais 3 dalyje nurodytais konkrečiais kriterijais, yra didesnė už jo sąnaudas, taip pat ilguoju laikotarpiu;
 - c) projektas atitinka bet kurį iš šių kriterijų:
 - i) jis susijęs su bent dviem valstybėmis narėmis, nes tiesiogiai ar netiesiogiai (per jungtį su trečiąja valstybe) kerta dviejų ar daugiau valstybių narių sieną;
 - ii) jis įgyvendinamas vienos valstybės narės teritorijoje sausumoje ar jūroje, įskaitant salas, ir daro reikšmingą tarpvalstybinį poveikį, kaip nustatyta IV priedo 1 punkte.
2. Abipusio intereso projektas turi atitikti šiuos bendruosius kriterijus:
 - a) vykdamas projektą reikšmingai prisidedama prie 1 straipsnio 1 dalyje nurodytų tikslų ir trečiosios valstybės tikslų, visų pirma netrukdamas trečiosios valstybės pajėgumui palaipsniui atsisakyti jos vidaus vartojimui skirtos iškastinio kuro gamybos infrastruktūros, bei tvarumo, be kita ko, užtikrinant atsinaujinančiųjų išteklių energijos integravimą į tinklą ir iš atsinaujinančiųjų išteklių pagaminamos energijos perdavimą bei skirstymą į pagrindinius vartojimo centrus ir kaupimo įrenginius;
 - b) galima bendra projekto nauda Sąjungos lygmeniu, įvertinta remiantis atitinkamais 3 dalyje nurodytais konkrečiais kriterijais, yra didesnė už jo sąnaudas Sąjungoje, taip pat ilguoju laikotarpiu;
 - c) projektas įgyvendinamas bent vienos valstybės narės teritorijoje ir bent vienos trečiosios valstybės teritorijoje ir daro reikšmingą tarpvalstybinį poveikį, kaip nustatyta IV priedo 2 punkte;
 - d) valstybės narės teritorijoje vykdomas projektas atitinka direktyvas 2009/73/EB ir (ES) 2019/944, kai jis priskiriamas prie šio reglamento II priedo 1 ir 3 punktuose nustatytų infrastruktūros kategorijų;
 - e) esama aukšto dalyvaujančios trečiosios valstybės ar valstybių politikos sistemos konvergencijos lygio ir yra įrodyti teisiniai vykdymo užtikrinimo mechanizmai, skirti remti Sąjungos politikos tikslams, kuriais, visų pirma, užtikrinama:
 - i) gerai veikianti energijos vidaus rinka;
 - ii) tiekimo saugumas, grindžiamas, *inter alia*, šaltinių įvairove, bendradarbiavimu ir solidarumu;
 - iii) energetikos sistema, įskaitant gamybą, perdavimą ir skirstymą, padedama siekti poveikio klimatui neutralumo tikslo, laikantis Paryžiaus susitarimo bei Sąjungos 2030 m. energetikos ir klimato srities tikslų ir jos 2050 m. poveikio klimatui neutralumo tikslo, visų pirma vengiant anglies dioksido nutekėjimo;
 - f) dalyvaujanti trečioji valstybė ar valstybės remia projekto prioritetinį statusą, kaip nustatyta 7 straipsnyje, ir įsipareigoja laikytis panašaus spartesnio įgyvendinimo tvarkaraščio ir kitų politikos bei reguliavimo paramos priemonių, kurie taikomi bendro intereso projektams Sąjungoje.

Kiek tai susiję su II priedo 5 punkto c papunktyje nustatyta energetikos infrastruktūros kategorijai priskiriamais anglies dioksido saugojimui skirtais projektais, projektas turi būti reikalingas tam, kad būtų sudarytos sąlygos tarpvalstybiniam anglies dioksido transportavimui ir saugojimui, o trečioji valstybė, kurioje įgyvendinamas projektas, turi turėti tinkamą teisinę sistemą, grindžiamą įrodytais veiksmingais vykdymo užtikrinimo mechanizmais, skirtais užtikrinti, kad projektui būtų taikomi standartai ir apsaugos priemonės, kuriais užkertamas kelias bet kokiam anglies dioksido nutekėjimui, o klimato, žmonių sveikatos ir ekosistemų atžvilgiu, kiek tai susiję su nuolatinio anglies dioksido saugojimo sauga ir veiksmingumu, kurie būtų bent tokio paties lygio, koks nustatytas Sąjungos teisėje.

3. Prie konkrečių energetikos infrastruktūros kategorijų priskiriamiems bendro intereso projektams taikomi šie konkretūs kriterijai:

- a) prie II priedo 1 punkto a, b, c, d ir f papunkčiuose nustatytų energetikos infrastruktūros kategorijų priskiriamų elektros energijos perdavimo, skirstymo ir kaupimo projektų atveju projektas reikšmingai prisideda prie tvarumo, užtikrinant atsinaujinančiųjų išteklių energijos integravimą į tinklą, iš atsinaujinančiųjų išteklių pagaminamos elektros energijos perdavimą ar skirstymą į pagrindinius vartojimo centrus ir kaupimo įrenginius bei saugyklas, ir prie energijos gamybos ribojimo mažinimo, kai taikytina, taip pat prisideda prie to, kad būtų tenkinamas bent vienas iš šių konkrečių kriterijų:
 - i) rinkos integracija, be kita ko, panaikinant bent vienos valstybės narės energetinę izoliaciją ir sumažinant energetikos infrastruktūros trūkumus, konkurencijos, sąveikumo ir sistemos lankstumas;
 - ii) tiekimo saugumas, be kita ko, užtikrinant sąveikumą, sistemos lankstumą, kibernetinį saugumą, tinkamas jungtis ir saugų bei patikimą sistemos eksploatavimą;
- b) prie II priedo 1 punkto e papunktyje nustatytų energetikos infrastruktūros kategorijų priskiriamų išmaniojo elektros tinklo projektų atveju projektas reikšmingai prisideda prie tvarumo, užtikrinant atsinaujinančiųjų išteklių energijos integravimą į tinklą, ir prisideda prie to, kad būtų tenkinami bent du iš šių konkrečių kriterijų:
 - i) tiekimo saugumas, be kita ko, užtikrinant elektros energijos perdavimo ir skirstymo veiksmingumą ir sąveikumą vykdant kasdienę tinklo eksploatavimo veiklą, vengiant perkrovos ir integruojant bei įtraukiant tinklo naudotojus;
 - ii) rinkos integracija, be kita ko, užtikrinant veiksmingą sistemos eksploatavimą ir jungčių naudojimą;
 - iii) tinklo saugumas, tiekimo lankstumas ir kokybė, be kita ko, plačiau diegiant inovacijas balansavimo, lankstumo rinkose, kibernetinio saugumo, stebėsenos, sistemos kontrolės ir klaidų taisymo srityse;
 - iv) išmaniojo sektoriaus integracija energetikos sistemoje susiejant įvairius energijos nešiklius ir sektorius arba, žvelgiant platesniu mastu, skatinant energetikos, transporto ir telekomunikacijų sektorių sinergijas ir koordinavimą;
- c) prie II priedo 5 punkte nustatytų energetikos infrastruktūros kategorijų priskiriamų anglies dioksido transportavimo ir saugojimo projektų atveju projektas reikšmingai prisideda prie tvarumo mažinant sujungtų pramonės įrenginių išmetamą anglies dioksido kiekį, ir prisideda prie to, kad būtų tenkinami visi šie konkretūs kriterijai:
 - i) vengimas išmesti anglies dioksidą kartu užtikrinant tiekimo saugumą;
 - ii) anglies dioksido transportavimo ir saugojimo atsparumo bei saugumo didinimas;
 - iii) efektyvus išteklių naudojimas sudarant sąlygas sujungti keletą anglies dioksido šaltinių ir kaupimo įrenginių bei saugyklų, naudojant bendrą infrastruktūrą, ir kuo labiau sumažinant poveikį aplinkai ir riziką;
- d) prie II priedo 3 punkte nustatytų energetikos infrastruktūros kategorijų priskiriamų vandenilio projektų atveju projektas reikšmingai prisideda prie tvarumo, be kita ko, mažinant išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, skatinant atsinaujinančiųjų išteklių ar mažo anglies dioksido pėdsako vandenilio diegimą, daugiausia dėmesio skiriant atsinaujinančiųjų išteklių vandeniliui, visų pirma galutinio vartojimo reikmėms, pavyzdžiui, sektoriuose, kuriuose sudėtinga sumažinti išmetamą teršalų kiekį ir kuriuose neįmanoma įgyvendinti didesnio energijos efektyvumo sprendimų, ir remiant elektros energijos gamybą iš kintamų atsinaujinančiųjų išteklių, siūlant lankstumo sprendimų, kaupimo sprendimų arba abu šiuos sprendimus, ir projektas reikšmingai prisideda prie to, kad būtų tenkinamas bent vienas iš šių konkrečių kriterijų:
 - i) rinkos integracija, be kita ko, sujungiant valstybėse narėse esančius ar atsirandančius vandenilio tinklus arba kitaip prisideda prie Sąjungos masto vandenilio transportavimo ir saugyklų tinklo atsiradimo ir užtikrina sujungtų sistemų sąveikumą;
 - ii) tiekimo saugumas ir lankstumas, be kita ko, užtikrinant tinkamas jungtis ir sudarant palankesnes sąlygas saugiam bei patikimam sistemos eksploatavimui;
 - iii) konkurencija, be kita ko, suteikiant skaidrią ir nediskriminacinę prieigą prie keleto tiekimo šaltinių ir tinklo naudotojų;

- e) prie II priedo 4 punkte nustatytų energetikos infrastruktūros kategorijų priskiriamų elektrolizerių atveju projektas reikšmingai prisideda prie to, kad būtų tenkinami visi šie konkretūs kriterijai:
- i) tvarumas, be kita ko, mažinant išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį ir skatinant atsinaujinančiųjų išteklių ar mažo anglies dioksido pėdsako vandenilio, visų pirma gaminamo iš atsinaujinančiųjų išteklių, diegimą ir tokios kilmės sintetinių degalų diegimą;
 - ii) tiekimo saugumas, be kita ko, prisidedant prie saugaus, efektyvaus ir patikimo sistemos eksploatavimo arba siūlant kaupimo sprendimus, lankstumo sprendimus arba abu šiuos sprendimus, pavyzdžiui, paklausos atsako ir balansavimo paslaugas;
 - iii) sąlygų lankstumo paslaugoms, tokioms kaip paklausos atsakas ir kaupimas, sudarymas, palengvinant išmaniojo energetikos sektoriaus integraciją sukuriamomis sąsajomis su kitais energijos nešikliais ir sektoriais;
- f) prie II priedo 2 punkte nustatytų energetikos infrastruktūros kategorijų priskiriamų išmaniojo dujų tinklo projektų atveju projektas reikšmingai prisideda prie tvarumo, užtikrinant įvairių mažo anglies dioksido pėdsako ir, visų pirma, naudojant atsinaujinančiuosius išteklius gaminamų dujų, įskaitant vietoje išgaunamas dujas, tokias kaip biometanas ar atsinaujinančiųjų išteklių vandenilis, integraciją į dujų perdavimo, skirstymo ar laikymo sistemas, siekiant mažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, ir projektas reikšmingai prisideda prie to, kad būtų tenkinamas bent vienas iš šių konkrečių kriterijų:
- i) tinklo saugumas ir tiekimo kokybė gerinant dujų perdavimo, skirstymo ar laikymo sistemų veiksmingumą ir sąveikumą vykdant kasdienę tinklo eksploatavimo veiklą, *inter alia*, sprendžiant problemas, kylančias dėl įvairių savybių dujų įleidimo;
 - ii) rinkos veikimas ir vartotojų aptarnavimas;
 - iii) išmaniojo energetikos sektoriaus integracijos palengvinimas sukuriamomis sąsajomis su kitais energijos nešikliais bei sektoriais ir sąlygų paklausos atsakui sudarymas.

4. Tai, kaip prie II priede nustatytų energetikos infrastruktūros kategorijų priskiriami projektai padeda užtikrinti, kad būtų tenkinami šio straipsnio 3 dalyje įtvirtinti kriterijai, vertinama pagal IV priedo 3–8 punktuose nustatytus rodiklius.

5. Kad būtų galima sudaryti palankesnes sąlygas visų projektų, kurie galėtų būti atrinkti kaip bendro intereso projektai ir kurie galėtų būti įtraukti į regioninį sąrašą, vertinimui, kiekviena grupė skaidriai ir objektyviai įvertina kiekvieno projekto indėlį į to paties energetikos infrastruktūros prioritetinio koridoriaus ar srities įgyvendinimą. Kiekviena grupė nustato savo vertinimo metodą remdamasi bendru indėliu į tai, kad būtų tenkinami 3 dalyje nurodyti kriterijai. Remdamasi tuo vertinimu grupė reitinguoja projektus savo vidaus darbo tikslais. Reitingavimas nepateikiamas nei regioniniame sąraše, nei Sąjungos sąraše ir jis nenaudojamas siekiant tolesnių tikslų, išskyrus tikslus, kaip aprašyta III priedo 2 skirsnio 16 punkte.

Siekiant užtikrinti, kad grupės taikytų nuoseklų vertinimo metodą, vertindama projektus kiekviena grupė tinkamai atsižvelgia į:

- a) kiekvieno pasiūlyto projekto įgyvendinimo skubumą ir indėlį siekiant Sąjungos 2030 m. energetikos ir klimato srities tikslų ir jos 2050 m. poveikio klimatui neutralumo tikslo, rinkos integraciją, konkurenciją, tvarumą ir tiekimo saugumą;
- b) kiekvieno pasiūlyto projekto papildomumą su kitais pasiūlytais projektais, įskaitant konkuruojančius ar galinčius tapti konkuruojančiais projektus;
- c) galimą sinergiją su energetikos infrastruktūros prioritetiniais koridoriais bei teminėmis sritimis ir nustatytais transeuropiniais transporto ir telekomunikacijų tinklais;
- d) pasiūlytų projektų, kurie vertinimo metu yra įtraukti į Sąjungos sąrašą, atveju jų įgyvendinimo pažangą ir jų atitiktį ataskaitų teikimo bei skaidrumo reikalavimams.

Kiek tai susiję su prie II priedo 1 punkto e papunktyje ir 2 punkte nustatytų energetikos infrastruktūros kategorijų priskiriamais išmaniųjų elektros ir dujų tinklų projektais, reitingavimas atliekamas tų projektų, kurie daro poveikį dviems toms pačioms valstybėms narėms, atžvilgiu, taip pat tinkamai atsižvelgiama į projekto poveikį patirsiančių naudotojų skaičių, metinį energijos suvartojimą ir į energijos, pagamintos iš dispečerinio skirstymo išteklių, dalį teritorijoje, kurioje yra tie naudotojai.

5 straipsnis

I Sąjungos sąrašą įtrauktų projektų įgyvendinimas ir stebėseną

1. Projekto rengėjai parengia į Sąjungos sąrašą įtrauktų projektų įgyvendinimo planą, į kurį įtraukia kiekvieno toliau išvardyto veiksmo tvarkaraštį:

- a) atliekamų įgyvendinamumo ir projektavimo tyrimų, įskaitant, kiek tai susiję su prisitaikymu prie klimato kaitos, aplinkos teisės aktų ir reikšmingos žalos nedarymo principo laikymusi;
- b) nacionalinės reguliavimo institucijos ar bet kurios kitos susijusios institucijos suteikiamo patvirtinimo;
- c) statybos ir perdavimo eksploatuoti;
- d) 10 straipsnio 6 dalies b punkte nurodytos leidimų išdavimo procedūros.

2. PSO, SSO ir kiti operatoriai bendradarbiauja, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos plėtoti į Sąjungos sąrašą įtrauktus projektus jų teritorijoje.

3. Agentūra ir atitinkamos grupės stebi pasiektą į Sąjungos sąrašą įtrauktų projektų įgyvendinimo pažangą ir prireikus teikia rekomendacijas, kad sudarytų palankesnes sąlygas jų įgyvendinimui. Grupės gali prašyti suteikti papildomą informaciją pagal 4, 5 ir 6 dalis, sukviesti atitinkamų subjektų posėdžius ir paprašyti Komisijos vietoje patikrinti pateiktą informaciją.

4. Ne vėliau kaip kiekvienų metų, einančių po metų, kuriais projektas buvo įtrauktas į Sąjungos sąrašą, gruodžio 31 d. projekto rengėjai 8 straipsnio 1 dalyje nurodytai nacionalinei kompetentingai institucijai pateikia kiekvieno prie II priede nustatytų energetikos infrastruktūros kategorijų priskiriamo projekto metinę ataskaitą.

Toje ataskaitoje pateikiama išsami informacija apie:

- a) padarytą projekto plėtojimo, jo objektų statybos ir perdavimo eksploatuoti pažangą, visų pirma susijusią su leidimų išdavimo procedūra ir konsultavimosi procedūra, taip pat su aplinkos teisės aktų ir reikšmingos žalos aplinkai nedarymo principo laikymusi, ir taikomomis prisitaikymo prie klimato kaitos priemonėmis;
- b) jei taikoma, vėlavimą, palyginti su įgyvendinimo planu, tokio vėlavimo priežastis ir kitus sunkumus, su kuriais susidurta;
- c) jei taikoma, patikslintą planą, kuriuo siekiama panaikinti vėlavimą.

5. Ne vėliau kaip kiekvienų metų, einančių po metų, kuriais projekto rengėjas turi pateikti šio straipsnio 4 dalyje nurodytą ataskaitą, vasario 28 d. 8 straipsnio 1 dalyje nurodytos kompetentingos institucijos pateikia Agentūrai ir atitinkamai grupei šio straipsnio 4 dalyje nurodytą ataskaitą kartu su papildoma informacija apie jų teritorijoje įgyvendinamų į Sąjungos sąrašą įtrauktų projektų pažangą ir, atitinkamais atvejais, informaciją apie jų įgyvendinimo vėlavimą, susijusį su leidimų išdavimo procedūra, ir tokio vėlavimo priežastis. Kompetentingų institucijų indėlis į ataskaitą turi būti aiškiai pažymėtas, o projekto rengėjų pateiktas tekstas neturi būti keičiamas.

6. Ne vėliau kaip kiekvienų metų, kuriais turėtų būti priimtas naujas Sąjungos sąrašas, balandžio 30 d. Agentūra pateikia grupėms konsoliduotą ataskaitą dėl į Sąjungos sąrašą įtrauktų projektų, kurie priskiriami nacionalinių reguliavimo institucijų kompetencijai, kurioje įvertinama padaryta pažanga ir numatomi projekto sąnaudų pokyčiai, taip pat, prireikus, pateikiamos rekomendacijos, kaip išspręsti vėlavimo problemą ir pašalinti kitus sunkumus, su kuriais susidurta. Toje konsoliduotoje ataskaitoje taip pat pagal Reglamento (ES) 2019/942 11 straipsnio b punktą įvertinamas Sąjungos masto tinklo plėtros planų, susijusių su I priede nustatytais energetikos infrastruktūros prioritetiniais koridoriais ir sritimis, įgyvendinimo nuoseklumas.

Tinkamai pagrįstais atvejais Agentūra gali prašyti papildomos informacijos, būtinos šioje dalyje nustatytoms užduotims atlikti.

7. Jeigu į Sąjungos sąrašą įtraukto projekto objektą, palyginti su įgyvendinimo planu, vėluojama perduoti eksploatuoti dėl viršesnių priežasčių, už kurias projekto rengėjas negali būti atsakingas, taikomos šios priemonės:

- a) tais atvejais, kai remiantis atitinkamais nacionalinės teisės aktais taikytinos Direktyvos 2009/73/EB 22 straipsnio 7 dalies a, b ar c punkte ir Direktyvos (ES) 2019/944 51 straipsnio 7 dalies a, b ar c punkte nurodytos priemonės, nacionalinės reguliavimo institucijos užtikrina, kad investicijos būtų atliktos;
- b) jeigu nacionalinių reguliavimo institucijų priemonės yra netaikytinos pagal a punktą, projekto rengėjas per 24 mėnesius nuo įgyvendinimo plane nustatytos perdavimo eksploatuoti datos pasirenka trečiąją šalį, kuri finansuos visą projektą ar jo dalį arba vykdys objekto ar jo dalies statybą;
- c) jeigu trečioji šalis nepasirenkama pagal b punktą, valstybė narė arba, valstybei narei nusprendus, nacionalinė reguliavimo institucija per du mėnesius nuo b punkte nurodyto laikotarpio pabaigos gali paskirti trečiąją šalį, kuri finansuos projektą arba vykdys statybą, o projekto rengėjas tam turi pritarti;
- d) tais atvejais, kai, palyginti su įgyvendinimo planu, objektą vėluojama perduoti eksploatuoti daugiau kaip 26 mėnesius, Komisija, pritarus atitinkamoms valstybėms narėms ir visapusiškai su jomis bendradarbiaudama, gali paskelbti kvietimą teikti pasiūlymus, kuriuos leidžiama teikti bet kuriai trečiajai šaliai, galinčiai tapti projekto rengėja ir įgyvendinti projektą pagal nustatytą tvarkaraštį;
- e) taikant c ar d punkte nurodytą priemonę, sistemos operatorius, kurio teritorijoje vykdomos investicijos, įgyvendinantiems operatoriams ar investuotojams arba trečiajai šaliai teikia visą investicijai panaudoti reikalingą informaciją, naują infrastruktūrą sujungia su perdavimo tinklu arba, kai taikytina, skirstymo tinklu ir apskritai deda visas pastangas siekdamas sudaryti palankesnes sąlygas investicijos įgyvendinimui ir užtikrinti saugią, patikimą ir efektyvią į Sąjungos sąrašą įtraukto projekto objekto eksploataciją ir priežiūrą.

8. Į Sąjungos sąrašą įtrauktą projektą iš Sąjungos sąrašo galima išbraukti laikantis 3 straipsnio 4 dalyje nustatytos procedūros, jeigu jo įtraukimas į tą sąrašą buvo pagrįstas neteisinga informacija, kuri buvo pagrindinis to įtraukimo kriterijus, arba jeigu projektas neatitinka Sąjungos teisės.

9. Jeigu projektas išbraukiamas iš Sąjungos sąrašo, panaikinamos visos pagal šį reglamentą nustatytos su bendro intereso projekto arba abipusio intereso projekto statusu susijusios teisės ir pareigos.

Tačiau, jeigu projektas yra išbrauktas iš Sąjungos sąrašo, bet kompetentinga institucija priėmė nagrinėti jo paraiškos dokumentus, III skyriuje numatytos teisės ir pareigos išlieka, išskyrus atvejus, kai projektas išbrauktas iš Sąjungos sąrašo dėl šio straipsnio 8 dalyje nurodytų priežasčių.

10. Šis straipsnis nedaro poveikio Sąjungos finansinei paramai, suteiktai bet kuriam į Sąjungos sąrašą įtrauktam projektui prieš jį išbraukiant iš Sąjungos sąrašo.

6 straipsnis

Europos koordinatoriai

1. Jeigu įgyvendinant bendro intereso projektą iškyla reikšmingų sunkumų, Komisija gali, pritarus atitinkamoms valstybėms narėms, ne ilgesniam kaip vienu metų laikotarpiui (jį leidžiama pratęsti du kartus) paskirti Europos koordinatorių.

2. Europos koordinatorius:

- a) remia projektus, kurių Europos koordinatoriumi jis paskirtas, ir užtikrina tarpvalstybinį projekto rengėjų ir visų atitinkamų suinteresuotųjų subjektų dialogą;
- b) visoms šalims, jeigu reikia, padeda tartis su atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais, aptardamas, jei tikslinga, alternatyvius maršrutus, ir gauti projektams reikalingus leidimus;
- c) jei tikslinga, projekto rengėjams teikia rekomendacijas dėl projekto finansavimo;

- d) užtikrina, kad rengiant ir įgyvendinant projektus atitinkamos valstybės narės skirtų reikiamą paramą ir nustatytą strateginę kryptį;
- e) kiekvienais metais ir, jeigu taikytina, pasibaigus jam suteiktiems įgaliojimams, Komisijai teikia ataskaitą dėl projektų pažangos ir dėl visų sunkumų bei kliūčių, dėl kurių projektų objektus gali būti gerokai vėluojama perduoti eksploatuoti.

Komisija e punkte nurodytą Europos koordinatoriaus ataskaitą perduoda Europos Parlamentui ir atitinkamoms grupėms.

- 3. Europos koordinatorius pasirenkamas taikant atvirą, nediskriminacinę ir skaidrią procedūrą ir atsižvelgiant į kandidato patirtį, susijusią su konkrečiomis užduotimis, kurios jam paskiriamos įgyvendinant atitinkamus projektus.
- 4. Sprendime, kuriuo paskiriamas Europos koordinatorius, nurodoma įgaliojimų trukmė, nustatant jos trukmę, konkrečias užduotis ir atitinkamus galutinius terminus, taip pat naudotiną metodiką. Koordinavimo pastangos turi būti proporcingos projektų sudėtingumui ir numatytiems sąnaudoms.
- 5. Atitinkamos valstybės narės visapusiškai bendradarbiauja su Europos koordinatoriumi vykdant 2 ir 4 dalyse nurodytas užduotis.

III SKYRIUS

Leidimų išdavimas ir visuomenės dalyvavimas

7 straipsnis

I Sąjungos sąrašą įtrauktų projektų prioritetas

- 1. Patvirtinus Sąjungos sąrašą, bet kokių per leidimų išdavimo procedūrą priimamų sprendimų tikslais nustatomas į Sąjungos sąrašą įtrauktų projektų reikalingumas energetikos politikos ir klimato požiūriu, nesilaikant išankstinių nuostatų dėl tikslios projekto vietos, maršruto ar jame naudojamos technologijos.

Ši dalis netaikoma konkuruojantiems projektams arba projektams, kurie nėra pakankamo brandumo lygio, kad būtų galima pateikti konkretaus projekto sąnaudų ir naudos analizę, kaip nurodyta III priedo 2 skirsnio 1 punkto d papunktyje.

- 2. Siekiant užtikrinti veiksmingą su į Sąjungos sąrašą įtrauktais projektais susijusių paraiškų dokumentų administracinį tvarkymą, projekto rengėjai ir visos susijusios institucijos užtikrina, kad tie dokumentai būtų sutvarkyti kuo greičiau pagal Sąjungos ir nacionalinę teisę.
- 3. Nedarant poveikio Sąjungos teisėje numatytiems pareigoms, į Sąjungos sąrašą įtrauktiems projektams suteikiamas aukščiausios galimos nacionalinės svarbos statusas, jei toks statusas numatytas nacionalinėje teisėje, ir į tokių jų statusą tinkamai atsižvelgiama vykdant leidimų išdavimo procedūras, ir, jeigu tai numatyta nacionalinėje teisėje, vykdant teritorijų planavimą, įskaitant su poveikio aplinkai vertinimu susijusias procedūras, laikantis nacionalinėje teisėje, kuri taikoma atitinkamo tipo energetikos infrastruktūrai, numatytos tvarkos.
- 4. Visos su į Sąjungos sąrašą įtrauktais projektais susijusios ginčų sprendimo procedūros, bylinėjimasis, apeliaciniai skundai ir apskundimo teismine tvarka priemonės nacionaliniuose teismuose, komisijose, įskaitant tarpininkavimą ar arbitražą, jei jie egzistuoja pagal nacionalinę teisę, laikomos skubomis, jeigu ir tiek, kiek tokios skubos procedūros yra numatytos nacionalinėje teisėje.
- 5. Valstybės narės, tinkamai atsižvelgdamos į esamas Komisijos parengtas gaires dėl į Sąjungos sąrašą įtrauktų projektų poveikio aplinkai vertinimo procedūrų supaprastinimo, įvertina, kokios teisėkūros ir ne teisėkūros priemonės yra būtinos siekiant supaprastinti poveikio aplinkai vertinimo procedūras ir užtikrinti jų nuoseklų taikymą, ir apie to vertinimo rezultatus informuoja Komisiją.
- 6. Ne vėliau kaip 2023 m. kovo 24 d. valstybės narės imasi ne teisėkūros priemonių, kurias jos nustatė pagal 5 dalį.

7. Ne vėliau kaip 2023 m. birželio 24 d. valstybės narės imasi teisėkūros priemonių, kurias jos nustatė pagal 5 dalį. Tos teisėkūros priemonės nedaro poveikio Sąjungos teisėje numatytiems pareigoms.

8. Atsižvelgiant į Direktyvos 92/43/EEB 6 straipsnio 4 dalies ir Direktyvos 2000/60/EB 4 straipsnio 7 dalies nuostatas dėl poveikio aplinkai, jei tenkinamos visos tose direktyvose nustatytos sąlygos, į Sąjungos sąrašą įtraukti projektai laikomi viešojo intereso projektais energetikos politikos požiūriu ir gali būti laikomi viršesnio viešojo intereso projektais.

Jei Komisija turi pateikti nuomonę pagal Direktyvą 92/43/EEB, ji ir šio reglamento 9 straipsnyje nurodyta nacionalinė kompetentinga institucija užtikrina, kad sprendimas, ar projektas yra viršesnio viešojo intereso, būtų priimtas per terminus, nustatytus šio reglamento 10 straipsnio 1 ir 2 dalyse.

Ši dalis netaikoma konkuruojantiems projektams arba projektams, kurie nėra pakankamo brandumo lygio, kad būtų galima pateikti konkretaus projekto sąnaudų ir naudos analizę, kaip nurodyta III priedo 2 skirsnio 1 punkto d papunktyje.

8 straipsnis

Leidimų išdavimo procedūros organizavimas

1. Ne vėliau kaip 2022 m. birželio 23 d. kiekviena valstybė narė prireikus atnaujina informaciją apie vienos nacionalinės kompetentingos institucijos, atsakingos už palankesnių sąlygų sudarymą į Sąjungos sąrašą įtrauktų projektų leidimų išdavimo procedūrai ir jos koordinavimą, paskyrimą.

2. 1 dalyje nurodytos nacionalinės kompetentingos institucijos atsakomybė už į Sąjungos sąrašą įtrauktą projektą ar už konkrečią į Sąjungos sąrašą įtrauktų projektų kategoriją arba su juo (ja) susijusios užduotys gali būti deleguotos kitai institucijai arba kita institucija gali tas užduotis vykdyti, jei:

- a) nacionalinė kompetentinga institucija Komisijai praneša apie tą delegavimą, o nacionalinė kompetentinga institucija arba projekto rengėjas paskelbia informaciją apie tai 9 straipsnio 7 dalyje nurodytoje interneto svetainėje;
- b) tik viena institucija yra atsakinga už vieną į Sąjungos sąrašą įtrauktą projektą ir ji yra vienintelis projekto rengėjo kontaktinis punktas vykdant procedūrą, kuri užbaigus priimamas bendrasis sprendimas dėl konkretaus į Sąjungos sąrašą įtraukto projekto; ji taip pat koordinuoja visų susijusių dokumentų ir informacijos pateikimą.

Nacionalinė kompetentinga institucija gali ir toliau būti atsakinga už terminų nustatymą, nedarant poveikio terminams, nustatytiems 10 straipsnio 1 ir 2 dalyse.

3. Nedarant poveikio pagal Sąjungos ir tarptautinę teisę ir tiek, kiek ji neprieštarauja Sąjungos bei tarptautinei teisei, pagal nacionalinę teisę nustatytiems atitinkamiems reikalavimams, nacionalinė kompetentinga institucija sudaro palankesnes sąlygas bendrojo sprendimo priėmimui. Bendrasis sprendimas priimamas per 10 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatytus terminus ir pagal vieną iš šių schemų:

- a) integruota schema:

nacionalinės kompetentingos institucijos priima bendrąjį sprendimą, kuris yra vienintelis teisiškai privalomas sprendimas, priimamas laikantis teisės aktais nustatytos leidimų išdavimo procedūros. Jei su projektu yra susijusios kitos institucijos, jos gali pagal nacionalinę teisę pareikšti savo nuomonę; ta nuomonė naudojama vykdant procedūrą ir nacionalinė kompetentinga institucija į ją atsižvelgia;

- b) koordinuota schema:

bendrasis sprendimas apima įvairius atskirus teisiškai privalomus sprendimus, kuriuos priima kelios atitinkamos institucijos, ir jį koordinuoja nacionalinė kompetentinga institucija. Nacionalinė kompetentinga institucija gali sudaryti darbo grupę, kurioje būtų atstovaujamos visos susijusios institucijos, kad būtų parengtas išsamus leidimo išdavimo procedūros tvarkaraštis pagal 10 straipsnio 6 dalies b punktą, taip pat stebima ir koordinuojama, kaip tas tvarkaraštis įgyvendinamas. Nacionalinė kompetentinga institucija, pasikonsultavusi su kitomis susijusiomis institucijomis, jei taikoma pagal nacionalinę teisę, ir nedarant poveikio 10 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatytiems terminams, kiekvienu konkrečiu atveju nustato pagrįstą terminą, per kurį priimami atskiri sprendimai. Nacionalinė kompetentinga institucija gali priimti atskirą sprendimą kitos susijusios nacionalinės institucijos vardu, jei ta institucija sprendimo nepriima iki

termino pabaigos ir jei vėlavimo negalima tinkamai pagrįsti; arba, jei tai numatyta nacionalinėje teisėje ir tiek, kiek tai suderinama su Sąjungos teise, nacionalinė kompetentinga institucija gali laikyti, kad ta kita atitinkama nacionalinė institucija projektą patvirtino arba jo nepatvirtino, jei ta institucija sprendimo nepriėmė per nustatytą terminą. Jei tai numatyta nacionalinėje teisėje, nacionalinė kompetentinga institucija gali ignoruoti atskirą kitos susijusios nacionalinės institucijos sprendimą, jeigu ji mano, kad sprendimas nepakankamai pagrįstas įrodymais, kuriuos pateikė susijusi nacionalinė institucija; tai darydama nacionalinė kompetentinga institucija užtikrina, kad būtų laikomasi pagal Sąjungos bei tarptautinę teisę nustatytų atitinkamų reikalavimų, ir nurodo savo sprendimo motyvus;

c) bendradarbiavimo schema:

bendrąjį sprendimą koordinuoja nacionalinė kompetentinga institucija. Nacionalinė kompetentinga institucija, pasikonsultavusi su kitomis susijusiomis institucijomis, jei taikoma pagal nacionalinę teisę, nedarant poveikio 10 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatytiems terminams, kiekvienu konkrečiu atveju nustato pagrįstą terminą, per kurį turi būti priimami atskiri sprendimai. Ji stebi, ar susijusios institucijos laikosi nustatytų terminų.

Valstybės narės įgyvendina schemas taip, kad pagal nacionalinę teisę būtų prisidedama prie veiksmingiausio ir savalaikio bendrojo sprendimo priėmimo.

Susijusių institucijų kompetencija gali būti įtraukta į nacionalinės kompetentingos institucijos, paskirtos pagal 1 dalį, kompetenciją arba susijusios institucijos tam tikru mastu gali išlaikyti savo atskirą kompetenciją pagal atitinkamą leidimų išdavimo schemą, kurią valstybė narė pasirinko pagal šią dalį, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos bendrojo sprendimo priėmimui ir atitinkamai bendradarbiaujama su nacionaline kompetentinga institucija.

Jei susijusi institucija nesitiki atskiro sprendimo priimti per nustatytą terminą, ta institucija nedelsdama apie tai informuoja nacionalinę kompetentingą instituciją ir nurodo vėlavimo priežastis. Tuomet nacionalinė kompetentinga institucija nustato kitą terminą, iki kurio turi būti priimtas tas atskiras sprendimas, laikantis pagal 10 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatytų bendrų terminų.

Valstybės narės turi pasirinkti vieną iš trijų schemų, nurodytų pirmos pastraipos a, b ir c punktuose, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos vykdyti ir koordinuoti procedūras; jos įgyvendina schemą, kuri joms yra efektyviausia atsižvelgiant į jų nacionalinius planavimo ir leidimų išdavimo procedūrų ypatumus. Jei valstybė narė pasirenka bendradarbiavimo schemą, ji Komisijai nurodo to pasirinkimo priežastis.

4. Valstybės narės gali 3 dalyje nustatytas schemas taikyti į Sąjungos sąrašą įtrauktiems projektams sausumoje ir jūroje.

5. Jei su į Sąjungos sąrašą įtrauktu projektu susijusius sprendimus reikia priimti dviejose ar daugiau valstybių narių, atitinkamos nacionalinės kompetentingos institucijos imasi visų būtinų veiksmų efektyviam ir veiksmingam tarpusavio bendradarbiavimui ir komunikavimui užtikrinti, įskaitant 10 straipsnio 6 dalyje nurodytus veiksmus. Valstybės narės deda pastangas vykdyti bendras procedūras, visų pirma poveikio aplinkai vertinimo procedūras.

6. Valstybių narių, dalyvaujančių į Sąjungos sąrašą įtrauktame projekte, kuris yra priskiriamas vienam iš I priedo 2 skirsnyje prioritetinių jūrinių tinklų koridorių, atitinkamos nacionalinės kompetentingos institucijos iš jų rato kartu paskiria vienintelį kontaktinį punktą kiekvieno projekto rengėjams, kuris yra atsakingas už tai, kad nacionalinėms kompetentingoms institucijoms būtų sudarytos palankesnės sąlygos keistis informacija apie projekto leidimų išdavimo procedūrą, siekiant sudaryti palankesnes sąlygas tai procedūrai ir atitinkamų nacionalinių kompetentingų institucijų sprendimų priėmimui. Vieninteliai kontaktiniai punktai gali veikti kaip depozitoriumai, kuriuose kaupiami esami su projektais susiję dokumentai.

9 straipsnis

Skaidrumas ir visuomenės dalyvavimas

1. Ne vėliau kaip 2023 m. spalio 24 d. valstybė narė ar nacionalinė kompetentinga institucija, jei taikoma, bendradarbiaudama su kitomis susijusiomis institucijomis, paskelbia atnaujintą į Sąjungos sąrašą įtrauktiems projektams taikomų leidimų išdavimo procedūrų vadovą, į kurį įtraukta bent VI priedo 1 punkte nurodyta informacija. Vadovas nėra teisiškai privalomas dokumentas, tačiau jame nurodomos ar cituojamos atitinkamos teisinės nuostatos. Nacionalinės kompetentingos institucijos, jei aktualu, bendradarbiauja ir siekia sinergijos su kaimyninių valstybių institucijomis, siekdamas dalytis gerosios praktikos pavyzdžiais ir sudaryti palankesnes sąlygas leidimų išdavimo procedūrai, visų pirma procedūrų vadovo rengimo srityje.

2. Nedarant poveikio aplinkos teisei ir Orhuso konvencijoje bei Espo konvencijoje ir atitinkamoje Sąjungos teisėje nustatytiems reikalavimams, visos leidimų išdavimo procedūroje dalyvaujančios šalys laikosi VI priedo 3 punkte nustatytų visuomenės dalyvavimo principų.

3. Per preliminarų trijų mėnesių laikotarpį nuo leidimų išdavimo procedūros pradžios, kaip nustatyta 10 straipsnio 3 dalyje, projekto rengėjas parengia ir nacionalinei kompetentingai institucijai pateikia visuomenės dalyvavimo koncepciją, laikantis šio straipsnio 1 dalyje nurodytame vadove nustatytos tvarkos ir VI priede pateiktų gairių. Nacionalinė kompetentinga institucija per tris mėnesius nuo visuomenės dalyvavimo koncepcijos gavimo dienos paprašo koncepciją iš dalies pakeisti arba ją patvirtina, atsižvelgdama į bet kokio pobūdžio visuomenės dalyvavimą ir į konsultacijas, kurios buvo vykdomos prieš pradedant leidimų išdavimo procedūrą, jei tas visuomenės dalyvavimas ir konsultacijos atitinka šiame straipsnyje išdėstytus reikalavimus.

Jei projekto rengėjas planuoja daryti reikšmingų patvirtintos visuomenės dalyvavimo koncepcijos pakeitimų, jis apie tai informuoja nacionalinę kompetentingą instituciją. Tokiu atveju nacionalinė kompetentinga institucija gali prašyti atlikti pakeitimus.

4. Jei to dar nėra reikalaujama pagal nacionalinę teisę laikantis tokių pačių ar aukštesnių standartų, prieš projekto rengėjui pateikiant nacionalinei kompetentingai institucijai galutinius išsamius paraiškos dokumentus pagal 10 straipsnio 7 dalį, projekto rengėjas arba, jei taip reikalaujama pagal nacionalinę teisę, nacionalinė kompetentinga institucija surengia bent vienas viešas konsultacijas. Tokios viešos konsultacijos nedaro poveikio jokioms kitoms viešoms konsultacijoms, kurios turi būti vykdomos po to, kai pagal Direktyvos 2011/92/ES 6 straipsnio 2 dalį pateikiamas prašymas dėl leidimo vykdyti planuojamą veiklą. Vykdamas viešas konsultacijas, VI priedo 3 punkto a papunktyje nurodyti suinteresuotieji subjektai ankstyvame etape informuojami apie projektą; viešos konsultacijos padeda nustatyti tinkamiausią vietą, trajektoriją ar technologiją, be kita ko, jei aktualu, atsižvelgiant ir į su projektu susijusius prisitaikymo prie klimato kaitos aspektus, visą pagal Sąjungos ir nacionalinę teisę aktualų poveikį ir kitus susijusius klausimus, kurie turi būti išnagrinėti paraiškos dokumentuose. Viešos konsultacijos turi atitikti VI priedo 5 punkte nustatytus būtiniausius reikalavimus. Nedarant poveikio procedūrų ir skaidrumo taisyklėms valstybėse narėse, projekto rengėjas šio straipsnio 7 dalyje nurodytoje interneto svetainėje paskelbia ataskaitą, kurioje paaiškinama, kaip buvo atsižvelgta į per viešas konsultacijas pareikštas nuomones, nurodant projekto vietos, trajektorijos ir projektavimo pakeitimus, arba nurodant priežastis, kodėl į tokias nuomones nebuvo atsižvelgta.

Projekto rengėjas, prieš pateikdamas paraiškos dokumentus, parengia ataskaitą, kurioje apibendrina su visuomenės dalyvavimu susijusios veiklos, įskaitant veiklą, kuri buvo vykdoma prieš pradedant leidimo išdavimo procedūrą, rezultatus.

Projekto rengėjas nacionalinei kompetentingai institucijai pateikia pirmoje ir antroje pastraipose nurodytas ataskaitas kartu su paraiškos dokumentais. Priimant bendrąjį sprendimą tinkamai atsižvelgiama į šių ataskaitų rezultatus.

5. Jei tarpvalstybiniuose projektuose dalyvauja dvi ar daugiau valstybių narių, pagal 4 dalį vykdomos viešos konsultacijos kiekvienoje atitinkamoje valstybėje narėje organizuojamos per ne ilgesnį nei dviejų mėnesių laikotarpį, skaičiuojamą nuo tos datos, kurią prasidėjo pirmos viešos konsultacijos.

6. Jei tikėtina, kad projektai turės reikšmingą tarpvalstybinį poveikį vienoje ar daugiau kaimyninių valstybių narių, kuriose taikomas Direktyvos 2011/92/ES 7 straipsnis ir Espo konvencija, atitinkama informacija pateikiama atitinkamų kaimyninių valstybių narių nacionalinėms kompetentingoms institucijoms. Atitinkamų kaimyninių valstybių narių nacionalinės kompetentingos institucijos nurodo, kai tinkama per pranešimo procesą, ar jos ar bet kuri kita susijusi institucija pageidauja dalyvauti atitinkamoje viešų konsultacijų procedūroje.

7. Projekto rengėjas sukuria ir reguliariai atnaušina projektui skirtą interneto svetainę, kurioje pateikiama svarbi informacija apie bendro intereso projektą, kuri susiejama su Komisijos interneto svetaine ir 23 straipsnyje nurodyta skaidrumo platforma ir kuri atitinka VI priedo 6 punkte nustatytus reikalavimus. Neskelbtina komercinė informacija neatskleidžiama.

Projekto rengėjai atitinkamą informaciją skelbia ir kitomis tinkamomis viešojo informavimo priemonėmis.

10 straipsnis

Leidimų išdavimo procedūros trukmė ir vykdymas

1. Leidimų išdavimo procedūrą sudaro dvi procedūros:

- a) procedūra iki paraiškos pateikimo, t. y. laikotarpis nuo leidimų išdavimo procedūros pradžios iki nacionalinei kompetentingai institucijai pateiktų paraiškos dokumentų priėmimo dienos, kuris preliminarai trunka 24 mėnesius, ir
- b) teisės aktais nustatyta leidimų išdavimo procedūra, t. y. laikotarpis nuo pateiktų paraiškos dokumentų priėmimo dienos iki dienos, kurią priimamas bendrasis sprendimas, kuris neturi viršyti 18 mėnesių.

Taikant pirmos pastraipos b punktą, jei tinkama, valstybės narės gali numatyti teisės aktais nustatytą leidimų išdavimo procedūrą, kuri yra trumpesnė nei 18 mėnesių.

2. Nacionalinė kompetentinga institucija užtikrina, kad bendra 1 dalyje nurodytų dviejų procedūrų trukmė neviršytų 42 mėnesių.

Tačiau, jei nacionalinė kompetentinga institucija mano, kad viena ar abi leidimų išdavimo procedūros nebus užbaigtos per 1 dalyje nustatytus terminus, ji kiekvienu konkrečiu atveju prieš pasibaigiant vienam ar abiem terminams gali nuspręsti pratęsti vieną ar abu terminus. Nacionalinė kompetentinga institucija bendrą dviejų procedūrų trukmę gali pratęsti daugiau nei devyniais mėnesiais tik išimtiniais atvejais.

Jei nacionalinė kompetentinga institucija pratęsia terminus, ji informuoja atitinkamą grupę ir pateikia jai informaciją apie priemones, kurių imtasi ar kurių bus imtasi, kad leidimų išdavimo procedūra būtų užbaigta kuo mažiau vėluojant. Grupė nacionalinės kompetentingos institucijos gali prašyti reguliariai informuoti apie tuo klausimu daromą pažangą ir bet kokio vėlavimo priežastis.

3. Kad leidimų išdavimo procedūra būtų pradėta, projekto rengėjai apie projektą raštu praneša kiekvienos suinteresuotos valstybės narės nacionalinei kompetentingai institucijai ir pateikia pakankamai išsamius projekto metmenis.

Per tris mėnesius po pranešimo gavimo dienos nacionalinė kompetentinga institucija savo ir prireikus kitų susijusių institucijų vardu jį raštu patvirtina arba, jeigu nelaiko projekto pakankamai brandžiu, kad būtų galima pradėti leidimų išdavimo procedūrą, atmeta. Jei pranešimas atmetamas, nacionalinė kompetentinga institucija nurodo savo sprendimo priežastis, taip pat kitų susijusių institucijų vardu. Data, kurią nacionalinė kompetentinga institucija patvirtina pranešimo gavimą, laikoma leidimo išdavimo procedūros pradžia. Jei projektas susijęs su dviem ar daugiau valstybių narių, leidimų išdavimo procedūros pradžia laikoma data, kurią paskutinį pranešimą priima susijusi nacionalinė kompetentinga institucija.

Nacionalinės kompetentingos institucijos užtikrina, kad kiekvienos kategorijos bendro intereso projektams leidimų išdavimo procedūra būtų paspartinama vadovaujantis šiuo skyriumi. Tuo tikslu nacionalinės kompetentingos institucijos pritaiko leidimų išdavimo procedūros pradžios ir pateiktų paraiškos dokumentų priėmimo reikalavimus, kad jie būtų tinkami projektams, kuriems dėl jų pobūdžio, masto ar reikalavimo atlikti poveikio aplinkai vertinimą nebuvimo nacionalinėje teisėje gali reikėti mažiau leidimų ir patvirtinimų, kad būtų galima pradėti parengto statybai projekto etapą. Valstybės narės gali nuspręsti, kad šioje pastraipoje nurodytiems projektams nereikia šio straipsnio 1 ir 6 dalyse nurodytos procedūros iki paraiškos pateikimo.

4. Leidimų išdavimo procedūros metu nacionalinės kompetentingos institucijos atsižvelgia į visus galiojančius atliktus tyrimus ir leidimus, išduotus konkrečiam į Sąjungos sąrašą įtrauktam projektui, prieš pradėdamos vykdyti konkretaus projekto leidimų išdavimo procedūrą pagal šį straipsnį, ir nereikalauja pakartotinių tyrimų ir leidimų.

5. Valstybėse narėse, kuriose trasos ar vietovės nustatymas, vykdomas vien konkrečiais planuojamo projekto tikslais, įskaitant konkrečių tinklo infrastruktūros koridorių planavimą, negali būti įtrauktas į procedūrą, kuri užbaigus priimamas bendrasis sprendimas, atitinkamas sprendimas priimamas per atskirą šešių mėnesių laikotarpį, kuris prasideda tą dieną, kurią projekto rengėjas pateikia galutinius ir išsamius paraiškos dokumentus.

Šios dalies pirmoje pastraipoje nurodytomis aplinkybėmis 2 dalies antroje pastraipoje nurodytas pratęsimas sutrumpinamas iki šešių mėnesių, išskyrus išimties aplinkybes, be kita ko šioje dalyje nurodytos procedūros atžvilgiu.

6. Procedūrą iki paraiškos pateikimo sudaro šie etapai:

- a) kuo greičiau ir ne vėliau kaip per 6 mėnesius nuo pranešimo pagal 3 dalies pirmą pastraipą gavimo dienos nacionalinė kompetentinga institucija, remdamasi VI priedo 1 dalies e punkte nurodytu kontroliniu sąrašu, glaudžiai bendradarbiaudama su kitomis susijusiomis institucijomis ir, jei tinkama, remdamasi projekto rengėjo pasiūlymu, nustato ataskaitų bei dokumentų aprėptį ir informacijos, kurią paraiškos dokumentuose turi pateikti projekto rengėjas, norintis gauti bendrąjį sprendimą, išsamumo lygį;
- b) nacionalinė kompetentinga institucija, glaudžiai bendradarbiaudama su projekto rengėju ir kitomis susijusiomis institucijomis, atsižvelgdama į veiklos, vykdomos pagal šios dalies a punktą, rezultatus ir vadovaudamasi VI priedo 2 punkte išdėstytomis gairėmis, parengia išsamų leidimų išdavimo procedūros tvarkaraštį;
- c) gavusi paraiškos dokumentų projektą, nacionalinė kompetentinga institucija prireikus savo ar kitų susijusių institucijų vardu projekto rengėjo paprašo pateikti trūkstamą informaciją, susijusią su a punkte nurodytais prašomais elementais.

Vykstant procedūrai iki paraiškos pateikimo, projekto rengėjai parengia visas aplinkosaugos ataskaitas ir, prireikus, įtraukia dokumentus, susijusius su prisitaikymu prie klimato kaitos.

Per tris mėnesius nuo pirmos pastraipos c punkte nurodytos trūkstamos informacijos pateikimo dienos kompetentinga institucija priima nagrinėti paraišką raštu arba skaitmeninėse platformose, pradėdama 1 dalies b punkte nurodytą teisės aktais nustatytą leidimų išdavimo procedūrą. Prašymai pateikti papildomos informacijos gali būti teikiami, bet tik tuo atveju, jei jie pateisinami naujomis aplinkybėmis.

7. Projekto rengėjas užtikrina, kad paraiškos dokumentai būtų išsamūs ir tinkami, ir per leidimo išdavimo procedūrą kuo anksčiau pasirūpina gauti nacionalinės kompetentingos institucijos nuomonę tuo klausimu. Projekto rengėjas visapusiškai bendradarbiauja su nacionaline kompetentinga institucija, siekiant laikytis šiame reglamente nustatytų terminų.

8. Valstybės narės stengiasi užtikrinti, kad dėl bet kokių nacionalinės teisės aktų pakeitimų nebūtų pratęsta jokia leidimų išdavimo procedūra, pradėta iki tų pakeitimų įsigaliojimo dienos. Kad būtų išlaikyta paspartinta leidimų išdavimo procedūra į Sąjungos sąrašą įtrauktiems projektams, nacionalinės kompetentingos institucijos tinkamai pritaiko tvarkaraštį, nustatytą pagal šio straipsnio 6 dalies b punktą, siekdamos, kiek įmanoma, užtikrinti, kad nebūtų viršyti šiame straipsnyje nustatyti leidimų išdavimo procedūros terminai.

9. Šiame straipsnyje nustatyti terminai nedaro poveikio pareigoms pagal Sąjungos bei tarptautinę teisę ir administracinėms apeliacinėms procedūroms bei apskundimo teismine tvarka priemonėms.

Šiame straipsnyje nustatyti terminai bet kuriai leidimų išdavimo procedūrai taikomi nedarant poveikio valstybių narių nustatytiems trumpesniems terminams.

IV SKYRIUS

Tarpsektorinis infrastruktūros planavimas

11 straipsnis

Energetikos sistemos masto sąnaudų ir naudos analizė

1. ENTSO-E ir ENTSO-G parengia nuoseklių atskirų sektorių metodikų projektus, įskaitant energetikos tinklo ir rinkos modelį, nurodytą šio straipsnio 10 dalyje, skirtus į Sąjungos sąrašą įtrauktų projektų, priskiriamų II priedo 1 punkto a, b, d bei f papunkčiuose ir 3 punkte nustatytų energetikos infrastruktūros kategorijoms, atveju Sąjungos lygmeniu atliekamai suderintai energetikos sistemos masto sąnaudų ir naudos analizei.

Šios dalies pirmoje pastraipoje nurodytos metodikos rengiamos laikantis V priede nustatytų principų, grindžiamos bendromis prielaidomis, kurios leidžia lyginti projektus, ir atitinka Sąjungos 2030 m. energetikos ir klimato srities tikslus ir jos 2050 m. poveikio klimatui neutralumo tikslą, taip pat atitinka IV priede išdėstytas taisykles bei rodiklius.

Rengdami visus tolesnius visos Sąjungos dešimties metų tinklo plėtros planus šios dalies pirmoje pastraipoje nurodytas metodikas ENTSO-E taiko pagal Reglamento (ES) 2019/943 30 straipsnį, o ENTSO-G – pagal Reglamento (EB) Nr. 715/2009 8 straipsnį.

Ne vėliau kaip 2023 m. balandžio 24 d. ENTSO-E ir ENTSO-G paskelbia ir pateikia valstybėms narėms, Komisijai ir Agentūrai savo atitinkamų nuoseklių atskirų sektorių metodikų projektus, gavę indėlį iš atitinkamų suinteresuotųjų subjektų per 2 dalyje nurodytą konsultacijų procedūrą.

2. Prieš pateikdami savo atitinkamų metodikų projektus valstybėms narėms, Komisijai ir Agentūrai pagal 1 dalį, ENTSO-E ir ENTSO-G paskelbia preliminarinius metodikų projektus, vykdo išsamias konsultacijas ir prašo rekomendacijų iš valstybių narių ir bent visiems atitinkamiems suinteresuotiesiems subjektams atstovaujančių organizacijų, įskaitant pagal Reglamento (ES) 2019/943 52 straipsnį įsteigtą Sąjungos skirstymo sistemos operatorių subjektą (toliau – ES SSO subjektas), asociacijas, susijusias su elektros energijos, dujų ir vandenilio rinkomis, šildymu ir vėsinimu, anglies dioksido surinkimu ir saugojimu, anglies dioksido surinkimo ir naudojimo suinteresuotuosius subjektus, nepriklausomus telkėjus, paklauso atsako operatorius, su energijos vartojimo efektyvumo sprendimais susijusias organizacijas, energijos vartotojų asociacijas, pilietinės visuomenės atstovus ir, kai manoma, kad tai tinkama, nacionalines reguliavimo institucijas bei kitas nacionalines institucijas.

Per tris mėnesius nuo preliminarinių metodikų projektų paskelbimo dienos pagal pirmą pastraipą bet kuris toje pastraipoje nurodytas suinteresuotasis subjektas gali pateikti rekomendaciją.

Europos mokslo patariamoji taryba klimato kaitos klausimais, įsteigta pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 401/2009 ⁽¹⁾ 10a straipsnį, gali savo iniciatyva pateikti nuomonę dėl metodikų projektų.

Kai taikytina, valstybės narės ir pirmoje pastraipoje nurodyti suinteresuotieji subjektai pateikia ir viešai paskelbia savo rekomendacijas, o Europos mokslo patariamoji taryba klimato kaitos klausimais pateikia ir viešai paskelbia savo nuomonę Agentūrai ir, priklausomai nuo to, kas taikytina, ENTSO-E arba ENTSO-G.

Konsultacijų procedūra turi būti atvira, vykdoma laiku ir būti skaidri. ENTSO-E ir ENTSO-G parengia ir paskelbia ataskaitą apie konsultacijų procedūrą.

⁽¹⁾ 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 401/2009 dėl Europos aplinkos agentūros bei Europos aplinkos informacijos ir stebėjimo tinklo (OL L 126, 2009 5 21, p. 13).

Jei ENTSO-E ir ENTSO-G neatsižvelgė ar tik iš dalies atsižvelgė į valstybių narių ar suinteresuotųjų subjektų, taip pat nacionalinių institucijų rekomendacijas arba Europos mokslo patiriamosios tarybos klimato kaitos klausimais nuomonę, jie turi nurodyti tokio sprendimo priežastis.

3. Per tris mėnesius nuo metodikų projektų, kartu su per konsultacijų procedūrą surinktos informacijos ir ataskaitos apie konsultacijas, gavimo dienos Agentūra pateikia nuomonę ENTSO-E ir ENTSO-G. Agentūra praneša apie savo nuomonę ENTSO-E, ENTSO-G, valstybėms narėms bei Komisijai ir ją paskelbia savo interneto svetainėje.

4. Per tris mėnesius nuo metodikų projektų gavimo dienos valstybės narės gali pateikti savo nuomones ENTSO-E, ENTSO-G ir Komisijai. Siekdama sudaryti palankesnes sąlygas konsultacijoms, Komisija gali rengti specialius grupių posėdžius metodikų projektams aptarti.

5. Per tris mėnesius nuo Agentūros ir valstybių narių nuomonių, kaip nurodyta 3 ir 4 dalyse, gavimo dienos ENTSO-E ir ENTSO-G iš dalies pakeičia savo atitinkamas metodikas, kad būtų visapusiškai atsižvelgta į Agentūros ir valstybių narių nuomones, ir pateikia jas kartu su Agentūros nuomone Komisijai patvirtinti. Komisija priima sprendimą per tris mėnesius nuo atitinkamai ENTSO-E ir ENTSO-G metodikų pateikimo dienos.

6. Per dvi savaites nuo dienos, kurią Komisija pagal 5 dalį patvirtina metodikas, ENTSO-E ir ENTSO-G paskelbia savo atitinkamas metodikas savo interneto svetainėse. Jie pakankamai tiksliu būdu paskelbia atitinkamus įvesties duomenis ir kitus susijusius tinklo, apkrovos srautų bei rinkos duomenis, laikydamiesi pagal nacionalinę teisę ir atitinkamus konfidencialumo susitarimus nustatytų apribojimų. Komisija ir Agentūra užtikrina, kad jos ar bet kuri jų vardu tų duomenų pagrindu analizę atliekanti šalis užtikrintų gautų duomenų konfidencialumą.

7. Metodikos reguliariai atnaujinamos ir tobulinamos laikantis 1–6 dalyse nustatytos procedūros. Visų pirma jos iš dalies keičiamos pateikus 10 dalyje nurodytą energetikos tinklo ir rinkos modelį. Savo iniciatyva arba remdamasi tinkamai pagrįstu nacionalinių reguliavimo institucijų ar suinteresuotųjų subjektų prašymu ir oficialiai pasikonsultavusi su 2 dalies pirmoje pastraipoje nurodytomis visiems atitinkamiems suinteresuotiesiems subjektams atstovaujančiomis organizacijomis ir Komisija, Agentūra gali prašyti atlikti tokius atnaujinimus ir patobulinimus, nurodydama savo prašymo motyvus ir terminus. Agentūra skelbia nacionalinių reguliavimo institucijų ar suinteresuotųjų subjektų prašymus ir visus atitinkamus dokumentus, kurie nėra komerciniu požiūriu neskelbtini ir kuriais remdamasi ji pateikė prašymą dėl atnaujinimo ar patobulinimo.

8. Prie II priedo 1 punkto c bei e papunkčiuose ir 2, 4 bei 5 punktuose nustatytų energetikos infrastruktūros kategorijų priskiriamų projektų atveju Komisija užtikrina, kad būtų parengtos suderintos energetikos sistemos masto sąnaudų ir naudos Sąjungos lygmeniu analizės metodikos. Tos metodikos naudos ir sąnaudų požiūriu turi būti suderinamos su ENTSO-E ir ENTSO-G parengtomis metodikomis. Padedant nacionalinėms reguliavimo institucijoms, Agentūra propaguoja tų metodikų ir ENTSO-E bei ENTSO-G parengtų metodikų suderinamumą. Metodikos rengiamos skaidriai, be kita ko, vykdant išsamias konsultacijas su valstybėmis narėmis ir visais atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais.

9. Kas trejus metus Agentūra nustato ir paskelbia rodiklių ir atitinkamų pamatinių verčių rinkinį, kuriuo remiantis galima palyginti prie II priede nustatytų energetikos infrastruktūros kategorijų priskiriamų palyginamų projektų investicines vieneto sąnaudas. Projektų rengėjai pateikia prašomus duomenis nacionalinėms reguliavimo institucijoms ir Agentūrai.

Ne vėliau kaip 2023 m. balandžio 24 d. Agentūra paskelbia pirmuosius II priedo 1, 2 ir 3 punktuose nustatytų energetikos infrastruktūros kategorijų rodiklius, jei turimi duomenys leidžia apskaičiuoti patikimus rodiklius ir pamatines vertes. ENTSO-E ir ENTSO-G gali naudotis tomis pamatinėmis vertėmis atlikdami tolesnių visos Sąjungos dešimties metų tinklo plėtros planų sąnaudų ir naudos analizes.

Ne vėliau kaip 2025 m. balandžio 24 d. Agentūra paskelbia pirmuosius II priedo 4 ir 5 punktuose nustatytų energetikos infrastruktūros kategorijų rodiklius.

10. Ne vėliau kaip 2025 m. birželio 24 d. po išsamių konsultacijų su suinteresuotaisiais subjektais, nurodytais 2 dalies pirmoje pastraipoje, ENTSO-E ir ENTSO-G drauge pateikia Komisijai ir Agentūrai nuoseklų ir palaipsniui integruotą modelį, kuriuo bus užtikrintas atskirų sektorių metodikų, remiantis bendromis prielaidomis, nuoseklumas, įskaitant elektros energijos, dujų ir vandenilio perdavimo infrastruktūrą, taip pat kaupimo ir laikymo įrenginius, suskystintas gamtines dujas ir elektrolizerius, kuris apima I priede nustatytus energetikos infrastruktūros prioritetinius koridorius ir sritis ir kuris yra parengtas laikantis V priede nustatytų principų.

11. 10 dalyje nurodytas modelis apima bent atitinkamų sektorių tarpusavio sąsajas visais infrastruktūros planavimo etapais, konkrečiai scenarijų, technologijų ir erdvinės skyros, infrastruktūros spragų, visų pirma susijusių su tarpvalstybiniais pajėgumais, nustatymą ir projektų vertinimą.

12. 10 dalyje nurodytas modelis, Komisijos patvirtintas 1–5 dalyse nustatyta procedūra, įtraukiamas į 1 dalyje nurodytas metodikas, kurios turi būti atitinkamai iš dalies pakeistos.

13. Bent kas penkerius metus, pradedant nuo jo patvirtinimo pagal 10 dalį dienos, o prireikus ir dažniau, modelis ir nuoseklos atskirų sektorių sąnaudų ir naudos metodikos atnaujinamos laikantis 7 dalyje nurodytos procedūros.

12 straipsnis

Dešimties metų tinklo plėtros planų scenarijai

1. Ne vėliau kaip 2023 m. sausio 24 d. Agentūra, surengusi išsamias konsultacijas su Komisija, valstybėmis narėmis, ENTSO-E, ENTSO-G, ES SSO subjektu ir bent tomis organizacijomis, kurios atstovauja asociacijas, susijusias su elektros energijos, dujų ir vandenilio rinkomis, šildymu ir vėsinimu, anglies dioksido surinkimu ir saugojimu, anglies dioksido surinkimo ir naudojimo suinteresuotuosius subjektus, nepriklausomus telkėjus, paklauso atsako operatorius, su energijos vartojimo efektyvumo sprendimais susijusias organizacijas, energijos vartotojų asociacijas ir pilietinės visuomenės atstovus, paskelbia bendrąsias gaires, skirtas ENTSO-E ir ENTSO-G parengtiniams bendriems scenarijams. Tos gairės prireikus reguliariai atnaujinamos.

Gairėse nustatomi skaidraus, nediskriminacinio ir patikimo scenarijų parengimo kriterijai, atsižvelgiant į geriausios patirties, susijusios su infrastruktūros vertinimu ir tinklo plėtros planavimu, pavyzdžius. Gairėmis taip pat siekiama užtikrinti, kad pagrindiniai ENTSO-E ir ENTSO-G scenarijai visiškai atitiktų principą „svarbiausia – energijos vartojimo efektyvumas“, Sąjungos 2030 m. energetikos ir klimato srities tikslus ir jos 2050 m. poveikio klimatui neutralumo tikslą, ir jose atsižvelgiama į naujausius turimus Komisijos scenarijus, taip pat, kai aktualu, į nacionalinius energetikos ir klimato srities veiksmų planus.

Europos mokslo patariamoji taryba klimato kaitos klausimais gali savo iniciatyva pateikti pastabų, kaip užtikrinti, kad scenarijai atitiktų Sąjungos 2030 m. energetikos ir klimato srities tikslus ir jos 2050 m. poveikio klimatui neutralumo tikslą. Agentūra, rengdama pirmoje pastraipoje nurodytas bendrąsias gaires, tinkamai atsižvelgia į tas pastabas.

Jei Agentūra neatsižvelgė ar tik iš dalies atsižvelgė į valstybių narių, suinteresuotųjų subjektų ir Europos mokslo patariamąsios tarybos klimato kaitos klausimais rekomendacijas, ji turi nurodyti tokio sprendimo priežastis.

2. ENTSO-E ir ENTSO-G, rengdami bendrus scenarijus, kurie naudojami rengiant visos Sąjungos dešimties metų tinklo plėtros planus, vadovaujasi Agentūros parengtomis bendrosiomis gairėmis.

Į bendrus scenarijus taip pat įtraukiama ilgalaikė perspektyva iki 2050 m. ir, jei tikslinga, taip pat įtraukiami tarpiniai veiksmai.

3. ENTSO-E ir ENTSO-G kviečia visiems atitinkamiems suinteresuotiesiems subjektams atstovaujančias organizacijas, įskaitant ES SSO subjektą, asociacijas, susijusias su elektros energijos, dujų ir vandenilio rinkomis, šildymu ir vėsinimu, anglies dioksido surinkimu ir saugojimu, anglies dioksido surinkimo ir naudojimo suinteresuotuosius subjektus, nepriklausomus telkėjus, paklauso atsako operatorius, organizacijas, su energijos vartojimo efektyvumo sprendimais susijusias organizacijas, energijos vartotojų asociacijas ir pilietinės visuomenės atstovus dalyvauti scenarijų rengimo procese, visų pirma teikti pastabas dėl pagrindinių elementų, pavyzdžiui, prielaidų ir to, kaip jos atspindi scenarijų duomenyse.

4. ENTSO-E ir ENTSO-G paskelbia ataskaitą dėl bendrų scenarijų projektų ir pateikia ją Agentūrai, valstybėms narėms ir Komisijai, kad jos pareikštų savo nuomonę.

Europos mokslo patarimoji taryba klimato kaitos klausimais gali savo iniciatyva pateikti nuomonę dėl bendrų scenarijų ataskaitos.

5. Per tris mėnesius nuo ataskaitos dėl bendrų scenarijų projekto, kartu su per konsultacijų procedūrą surinktos informacijos ir ataskaitos apie tai, kaip į tą informaciją buvo atsižvelgta, gavimo dienos Agentūra ENTSO-E, ENTSO-G, valstybėms narėms ir Komisijai pateikia savo nuomonę dėl to, ar scenarijai atitinka 1 dalies pirmoje pastraipoje nurodytas bendrąsias gaires, įskaitant galimas rekomendacijas dėl pakeitimų.

Per tą patį terminą Europos mokslo patarimoji taryba klimato kaitos klausimais gali savo iniciatyva pateikti nuomonę dėl to, ar scenarijai atitinka Sąjungos 2030 m. energetikos ir klimato srities tikslus ir jos 2050 m. poveikio klimatui neutralumo tikslą.

6. Per tris mėnesius nuo 5 dalyje nurodytos nuomonės gavimo dienos Komisija, atsižvelgdama į Agentūros ir valstybių narių nuomonę, patvirtina ataskaitą dėl bendrų scenarijų projekto arba paprašo ENTSO-E ir ENTSO-G padaryti pakeitimų.

ENTSO-E ir ENTSO-G nurodo priežastis, paaiškinančias kaip atsižvelgė į Komisijos prašymą atlikti pakeitimus.

Jei Komisija bendrų scenarijų ataskaitos nepatvirtina, ji ENTSO-E ir ENTSO-G pateikia pagrįstą nuomonę.

7. Per dvi savaites nuo bendrų scenarijų ataskaitos patvirtinimo pagal 6 dalį dienos ENTSO-E ir ENTSO-G paskelbia bendrų scenarijų ataskaitą savo interneto svetainėse. Jie taip pat pakankamai aiškiu bei tikslu būdu paskelbia atitinkamus įvesties ir išvesties duomenis, kad trečioji šalis galėtų gauti rezultatus, tinkamai atsižvelgdami į nacionalinę teisę ir atitinkamus konfidencialumo susitarimus bei neskelbtiną informaciją.

13 straipsnis

Infrastruktūros spragų identifikavimas

1. Per šešis mėnesius nuo bendrų scenarijų ataskaitos patvirtinimo pagal 12 straipsnio 6 dalį dienos, o vėliau – kas dvejus metus ENTSO-E ir ENTSO-G paskelbia infrastruktūros spragų ataskaitas, parengtas remiantis visos Sąjungos dešimties metų tinklo plėtros planais.

Vertindami infrastruktūros spragas, ENTSO-E ir ENTSO-G savo analizę pagrindžia pagal 12 straipsnį nustatytais scenarijais, laikosi principo „svarbiausia – energijos vartojimo efektyvumas“ ir pirmenybės tvarka apsparsto visus atitinkamus alternatyvius sprendimus, kuriems nereikalinga nauja infrastruktūra. Kai svarstomi naujos infrastruktūros sprendimai, vertinant infrastruktūros spragas atsižvelgiama į visas susijusias sąnaudas, įskaitant tinklo stiprinimo sąnaudas.

Infrastruktūros spragų vertinime pirmiausia daug dėmesio skiriama toms infrastruktūros spragoms, kurios gali turėti įtakos įgyvendinant Sąjungos 2030 m. klimato ir energetikos tikslus ir jos 2050 m. poveikio klimatui neutralumo tikslą.

Prieš paskelbdami savo atitinkamas ataskaitas, ENTSO-E ir ENTSO-G vykdo išsamias konsultacijas, į kurias įtraukiamos visiems atitinkamiems suinteresuotiesiems subjektams atstovaujanti organizacijos, įskaitant ES SSO subjektą, asociacijas, susijusias su elektros energijos, dujų ir vandenilio rinkomis, šildymu ir vėsinimu, anglies dioksido surinkimu ir saugojimu, anglies dioksido surinkimo ir naudojimo suinteresuotuosius subjektus, nepriklausomus telkėjus, paklausos atsako operatorius, su energijos vartojimo efektyvumo sprendimais susijusias organizacijas, energijos vartotojų asociacijas ir pilietinės visuomenės atstovus, Agentūrą ir visų valstybių narių, kuriose įgyvendinami atitinkami I priede nustatyti prioritetiniai energetikos infrastruktūros koridoriai, atstovus.

2. ENTSO-E ir ENTSO-G pateikia savo atitinkamus infrastruktūros spragų ataskaitų projektus Agentūrai ir Komisijai bei valstybėms narėms, kad jos pareikštų savo nuomonę.

3. Per tris mėnesius nuo infrastruktūros spragų ataskaitos, kartu su per konsultacijų procedūrą surinktos informacijos ir ataskaitos apie tai, kaip į tą informaciją buvo atsižvelgta, gavimo dienos Agentūra pateikia savo nuomonę ENTSO-E ar ENTSO-G, Komisijai bei valstybėms narėms ir ją viešai paskelbia.
4. Per tris mėnesius po 3 dalyje nurodytos Agentūros nuomonės gavimo dienos, Komisija, atsižvelgdama į šią nuomonę ir į valstybių narių indėlį, parengia savo nuomonę ir pateikia ją ENTSO-E ar ENTSO-G.
5. ENTSO-E ir ENTSO-G, tinkamai atsižvelgdami į Agentūros nuomonę, taip pat atsižvelgdami į Komisijos bei valstybių narių nuomones, patikslina infrastruktūros spragų ataskaitas ir jas viešai paskelbia.

V SKYRIUS

Jūriniai tinklai, skirti atsinaujinančiųjų išteklių energijai integruoti

14 straipsnis

Jūrinių tinklų planavimas

1. Ne vėliau kaip 2023 m. sausio 24 d. valstybės narės, padedant Komisijai, atsižvelgdamos į kiekvieno regiono ypatumus ir plėtrą savo konkrečiuose prioritetiniuose jūrinių tinklų koridoriuose, nustatytuose I priedo 2 skirsnyje, sudaro neprivalomą susitarimą dėl bendradarbiavimo siekiant tikslų ne vėliau kaip 2050 m., numatant tarpinius etapus 2030 m. bei 2040 m., įdiegti jūrinių atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamybą kiekviename jūros baseine, atsižvelgiant į jų nacionalinius energetikos ir klimato srities veiksmų planus bei jūrinės atsinaujinančiųjų išteklių energijos potencialą kiekviename jūros baseine.

Tas neprivalomas susitarimas sudaromas raštu dėl kiekvieno su valstybių narių teritorija susijusio jūros baseino ir nedaro poveikio valstybių narių teisei plėtoti projektus savo teritorinėje jūroje bei išskirtinėje ekonominėje zonoje. Komisija teikia gaires, skirtas darbui grupėse.

2. Ne vėliau kaip 2024 m. sausio 24 d., o vėliau – kaip kiekvieno dešimties metų tinklo plėtos plano dalį, ENTSO-E, dalyvaujant atitinkamiems PSO, nacionalinėms reguliavimo institucijoms, valstybėms narėms ir Komisijai, vadovaudamasis šio straipsnio 1 dalyje nurodytu neprivalomu susitarimu, dėl kiekvieno jūros baseino pagal I priede nustatytus prioritetinius jūrinių tinklų koridorių ir atsižvelgdamas į aplinkos apsaugą bei kitus jūros naudojimo būdus parengia aukšto lygio strateginius integruotų jūrinių tinklų plėtos planus, kaip atskirą ataskaitą, kuri įtraukiama į visos Sąjungos dešimties metų tinklo plėtos planą, ir juos paskelbia.

Pagal 1 dalyje nurodytą tvarkaraštį aukšto lygio strateginių integruotų jūrinių tinklų plėtos planų rengimo kontekste, ENTSO-E, rengdamas visos Sąjungos dešimties metų tinklo plėtos plano scenarijus, atsižvelgia į 1 dalyje nurodytus neprivalomus susitarimus.

Aukšto lygio strateginiuose integruotų jūrinių tinklų plėtos planuose pateikiamas aukšto lygio perspektyvinis jūrinių elektros energijos gamybos pajėgumų potencialo bei dėl to kylančių jūrinio tinklo poreikių, įskaitant galimus jungčių, hibridinių projektų, radialinių jungčių, stiprinimo ir vandenilio infrastruktūros poreikius, vertinimas.

3. Aukšto lygio strateginiai integruotų jūrinių tinklų plėtos planai turi derėti su regioniniais investicijų planais, paskelbtais pagal Reglamento (ES) 2019/943 34 straipsnio 1 dalį, ir būti integruoti į visos Sąjungos dešimties metų tinklo plėtos planus, kad būtų užtikrintas darnus sausumos ir jūrinių tinklų planavimo plėtojimas ir reikiamas stiprinimas.

4. Ne vėliau kaip 2024 m. gruodžio 24 d., o vėliau – kas dvejus metus valstybės narės atnauja savo šio straipsnio 1 dalyje nurodytus neprivalomus susitarimus, be kita ko, atsižvelgdamos į sąnaudų ir naudos analizės bei sąnaudų pasidalijimo nuostatų taikymo prioritetiniams jūrinių tinklų koridoriams rezultatus, jei tokie rezultatai yra prieinami.

5. Kiekvieną kartą atnaujinus neprivalomus susitarimus pagal 4 dalį, ENTSO-E kiekvieno jūros baseino atžvilgiu atnauja aukšto lygio strateginį integruotų jūrinių tinklų plėtros planus kitame visos Sąjungos dešimties metų tinklo plėtros plane, kaip nurodyta 2 dalyje.

15 straipsnis

Tarpvalstybinis jūrinių tinklų, skirtų atsinaujinančiųjų išteklių energijai, sąnaudų pasidalijimas

1. Ne vėliau kaip 2024 m. birželio 24 d. Komisija, dalyvaujant valstybėms narėms, atitinkamiems PSO, Agentūrai ir nacionalinėms reguliavimo institucijoms, pagal 14 straipsnio 1 dalyje nurodytus neprivalomus susitarimus parengia gaires dėl konkrečios jūros baseino integruotų jūrinių tinklų plėtros planų, nurodytų 14 straipsnio 2 dalyje, diegimo sąnaudų ir naudos analizės bei sąnaudų pasidalijimo. Šios gairės turėtų būti suderinamos su 16 straipsnio 1 dalimi. Kai tikslinga, Komisija atnauja savo gaires atsižvelgdama į jų įgyvendinimo rezultatus.
2. Ne vėliau kaip 2025 m. birželio 24 d. ENTSO-E, dalyvaujant atitinkamiems PSO, Agentūrai, nacionalinėms reguliavimo institucijoms ir Komisijai, pateikia sąnaudų ir naudos analizės bei sąnaudų pasidalijimo metodikos taikymo prioritetiniams jūrinių tinklų koridoriams rezultatus.

VI SKYRIUS

Reguliavimo sistema

16 straipsnis

Sąlygų tarpvalstybinį poveikį turinčioms investicijoms sudarymas

1. Su bendro intereso projektais, priskiriamais prie II priedo 1 punkto a, b, c, d ir f papunkčiuose nustatytų energetikos infrastruktūros kategorijų, ir su bendro intereso projektais, priskiriamais prie II priedo 3 punkte nustatytos energetikos infrastruktūros kategorijos, jei jie priskiriami nacionalinių reguliavimo institucijų kompetencijai kiekvienoje atitinkamoje valstybėje narėje, susijusias faktiškai patirtas investicines sąnaudas, neįskaitant priežiūros išlaidų, prisiima valstybių narių, kurios patiria grynąjį teigiamą projekto poveikį, atitinkami PSO arba perdavimo infrastruktūros projektų rengėjai, o tų sąnaudų dalį tokia apimtimi, kuria jų nepadengia perkrovos mokesčiai ar kiti mokesčiai, padengia tinklo naudotojai mokėdami tinklo prieigos mokesčius pagal toje valstybėje narėje ar tose valstybėse narėse nustatytus tarifus.

2. Šio straipsnio nuostatos taikomos bendro intereso projektams, priskiriamiems prie II priedo 1 punkto a, b, c, d bei f papunkčiuose ir 3 punkte nustatytų energetikos infrastruktūros kategorijų, jei bent vienas projekto rengėjas paprašo atitinkamų nacionalinių institucijų taikyti tas nuostatas projekto sąnaudoms.

Šio straipsnio nuostatos gali būti taikomos prie II priedo 1 punkto e papunktyje ir 2 punkte nustatytų energetikos infrastruktūros kategorijų priskiriamiems projektams, jei bent vienas projekto rengėjas atitinkamų nacionalinių institucijų paprašo jas taikyti.

Jei yra keli projekto rengėjai, atitinkamos nacionalinės reguliavimo institucijos nedelsdamos pareikalauja visų projekto rengėjų pateikti kartu teikiamą paraišką dėl investicijų pagal 4 dalį.

3. Bendro intereso projekto, kuriam taikoma 1 dalis, rengėjai visas atitinkamas nacionalines reguliavimo institucijas reguliariai, bent kartą per metus iki tol, kol objektas bus perduotas eksploatuoti, informuoja apie to projekto pažangą ir su juo susijusias nustatytas sąnaudas bei poveikį.

4. Kai tik toks bendro intereso projektas tampa pakankamai brandžiu ir numatoma, kad objekto statybos etapą bus galima pradėti per ateinančius 36 mėnesius, projekto rengėjai, pasikonsultavę su valstybių narių, kurios patiria projekto reikšmingą grynąjį teigiamą poveikį, PSO, pateikia paraišką dėl investicijų. Į tą paraišką dėl investicijų įtraukiamas prašymas dėl tarpvalstybinio sąnaudų paskirstymo ir ji pateikiama visoms susijusiomis atitinkamoms nacionalinėms reguliavimo institucijoms kartu su visais šiais dokumentais:

- a) pagal 11 straipsnį parengtą metodiką atitinkančia naujausia konkretaus projekto sąnaudų ir naudos analize, parengta atsižvelgiant į naudą, patiriamą didesniu nei valstybių narių, kurių teritorijoje įgyvendinamas projektas, mastu ir bent į tinklo plėtros planavimo tikslais parengtus bendrus scenarijus, nurodytus 12 straipsnyje. Jei naudojami papildomi scenarijai, jie turi derėti su Sąjungos 2030 m. energetikos ir klimato srities tikslais ir jos 2050 m. poveikio klimatui neutralumo tikslu ir jiems turi būti taikomi tokio paties lygio konsultacijos ir tikrinimas, kaip 12 straipsnyje numatyta procedūra. Agentūra yra atsakinga už visų papildomų scenarijų vertinimą ir užtikrinimą, kad jie atitiktų šią dalį;
- b) verslo planu, kuriame įvertinamas finansinis projekto perspektyvumas, įskaitant pasirinktą finansavimo sprendimą, o prie II priedo 3 punkte nurodytos energetikos infrastruktūros kategorijos priskiriamų bendro intereso projektų atveju – ir rinkos tyrimų rezultatais;
- c) jei projekto rengėjai susitaria, pagrįstu pasiūlymu dėl tarpvalstybinio sąnaudų paskirstymo.

Jei projektą rengia keli projekto rengėjai, jie savo paraišką dėl investicijų pateikia kartu.

Gavusios paraišką, atitinkamos nacionalinės reguliavimo institucijos informacijos tikslais nedelsdamos perduoda Agentūrai kiekvienos paraiškos dėl investicijų kopiją.

Atitinkamos nacionalinės reguliavimo institucijos ir Agentūra užtikrina neskelbtinos komercinės informacijos konfidencialumą.

5. Per šešis mėnesius nuo tos dienos, kurią paskutinė iš atitinkamų nacionalinių reguliavimo institucijų gavo paraišką dėl investicijų, pasikonsultavusios su atitinkamais projekto rengėjais, tos institucijos priima bendrus koordinuotus sprendimus dėl faktiškai patiriamų investicinių sąnaudų paskirstymo kiekvienam projekto sistemos operatoriui ir tų sąnaudų įtraukimo į tarifus arba dėl visos ar dalies paraiškos dėl investicijų atmetimo, jeigu atitinkamoms nacionalinėms reguliavimo institucijoms atlikus bendrą analizę padaryta išvada, kad projektas ar jo dalis nesuteikia reikšmingos grynosios naudos atitinkamoms nacionalinių reguliavimo institucijoms valstybėse narėse. Atitinkamos nacionalinės reguliavimo institucijos į tarifus įtraukia atitinkamas faktiškai patirtas investicines sąnaudas, kaip apibrėžta 11 dalyje nurodytoje rekomendacijoje, atsižvelgdamos į kiekvienam projekto sistemos operatoriui paskirstytas investicines sąnaudas. Tada, jei tikslinga, atitinkamos nacionalinės reguliavimo institucijos įvertina, ar dėl jų atitinkamos valstybės narės teritorijoje įgyvendinamų projektų investicinių sąnaudų įtraukimo į tarifus galėtų kilti su įperkamumu susijusių problemų.

Paskirstydamos sąnaudas atitinkamos nacionalinės reguliavimo institucijos atsižvelgia į faktinius ar numatomus:

- a) perkrovos mokesčius ar kitus mokesčius;
- b) pajamas, gaunamas pagal perdavimo sistemos operatorių tarpusavio kompensavimo mechanizmą, nustatytą Reglamento (ES) 2019/943 49 straipsnyje.

Tarpvalstybiniu mastu paskirstant sąnaudas atsižvelgiama į atitinkamose valstybėse narėse įgyvendinamų projektų ekonomines, socialines ir aplinkos apsaugos sąnaudas ir naudą, taip pat į poreikį užtikrinti stabilią bendro intereso projektų plėtojimo finansavimo sistemą ir kartu kuo labiau sumažinti finansinės paramos poreikį.

Tarpvalstybiniu mastu paskirstydamos sąnaudas, atitinkamos nacionalinės reguliavimo institucijos, pasikonsultavusios su atitinkamais PSO, siekia bendro susitarimo, kuris sudaromas remiantis, bet neapsiribojant, šio straipsnio 4 dalies pirmos pastraipos a ir b punktuose nurodyta informacija. Jų vertinime atsižvelgiama į visus atitinkamus 12 straipsnyje nurodytus scenarijus ir kitus tinklo plėtros planavimo scenarijus, suteikiančius galimybę patikimai išanalizuoti bendro intereso projekto indėlį įgyvendinant Sąjungos energetikos dekarbonizavimo, rinkos integracijos, konkurencijos, tvarumo ir tiekimo saugumo politiką. Kai naudojami papildomi scenarijai, jie turi derėti su Sąjungos 2030 m. energetikos ir klimato srities tikslais ir jos 2050 m. poveikio klimatui neutralumo tikslu ir jiems turi būti taikomi tokio paties lygio konsultacijos ir tikrinimas, kaip 12 straipsnyje numatyta procedūra.

Jei bendro intereso projektas sumažina neigiamą išorinį poveikį, pavyzdžiui, žiedinius srautus, ir tas bendro intereso projektas įgyvendinamas valstybėje narėje, kurioje susidaro neigiamas išorinis poveikis, toks jų sumažinimas nelaikomas tarpvalstybine nauda ir todėl tuo remiantis sąnaudos negali būti paskirstytos tą neigiamą išorinį poveikį patiriančių valstybių narių PSO.

6. Atitinkamos nacionalinės reguliavimo institucijos, remdamosi šio straipsnio 5 dalyje nurodyto tarpvalstybinio sąnaudų paskirstymo nuostatomis, nustatydamos ar tvirtindamos tarifus pagal Direktyvos 2009/73/EB 41 straipsnio 1 dalies a punktą ir Direktyvos (ES) 2019/944 59 straipsnio 1 dalies a punktą, atsižvelgia į PSO ar kito projekto rengėjo faktiškai patiriamas investicines sąnaudas, jei tos sąnaudos atitinka veiksmingo ir panašios struktūros operatoriaus sąnaudas.

Atitinkamos nacionalinės reguliavimo institucijos nedelsdamos praneša Agentūrai apie sprendimą dėl sąnaudų paskirstymo kartu su visa su tuo sprendimu susijusia informacija. Sprendime dėl sąnaudų paskirstymo visų pirma išdėstomos išsamios sąnaudų paskirstymo valstybėms narėms priežastys, įskaitant:

- a) nustatyto poveikio kiekvienai iš atitinkamų valstybių narių, įskaitant poveikį tinklo tarifams, vertinimą;
- b) 4 dalies pirmos pastraipos b punkte nurodyto verslo plano vertinimą;
- c) projekto daromą regioninio ar Sąjungos masto teigiamą išorinį poveikį, pavyzdžiui, susijusį su tiekimo saugumu, sistemos lankstumu, solidarumu ar inovacijomis;
- d) konsultacijų su atitinkamais projekto rengėjais rezultatus.

Sprendimas dėl sąnaudų paskirstymo paskelbiamas.

7. Jei atitinkamos nacionalinės reguliavimo institucijos per šešis mėnesius nuo dienos, kurią paskutinė iš atitinkamų nacionalinių reguliavimo institucijų gauna paraišką dėl investicijų, nesusitaria dėl paraiškos, jos nedelsdamos informuoja Agentūrą.

Tuo atveju arba bendru atitinkamų nacionalinių reguliavimo institucijų prašymu sprendimą dėl paraiškos dėl investicijų, įskaitant 5 dalyje nurodytą prašymą dėl tarpvalstybinio sąnaudų paskirstymo, Agentūra priima per tris mėnesius nuo kreipimosi į ją dienos.

Prieš priimdama tokį sprendimą Agentūra konsultuojasi su atitinkamomis nacionalinėmis reguliavimo institucijomis ir projekto rengėjais. Antroje pastraipoje nurodytas trijų mėnesių laikotarpis gali būti pratęstas papildomu dviem mėnesių laikotarpiu, jei Agentūra prašo pateikti papildomos informacijos. Tas papildomas laikotarpis prasideda kitą dieną po visos informacijos gavimo dienos.

Agentūros vertinime atsižvelgiama į visus atitinkamus pagal 12 straipsnį nustatytus scenarijus ir kitus tinklo plėtros planavimo scenarijus, suteikiančius galimybę patikimai išanalizuoti bendro intereso projekto indėlį siekiant Sąjungos energetikos politikos tikslų, susijusių su dekarbonizavimu, rinkos integracija, konkurencija, tvarumu ir tiekimo saugumu. Jei naudojami papildomi scenarijai, jie turi derėti su Sąjungos 2030 m. energetikos ir klimato srities tikslais ir jos 2050 m. poveikio klimatui neutralumo tikslu ir joms turėtų būti taikomos tokio paties lygio konsultacijos ir tikrinimas, kaip 12 straipsnyje numatyta procedūra.

Agentūra, priimdama sprendimą dėl paraiškos dėl investicijų, įskaitant tarpvalstybinį sąnaudų paskirstymą, palieka atitinkamoms nacionalinėms institucijoms, to sprendimo įgyvendinimo metu, laikantis nacionalinės teisės, nuspręsti, kaip, atsižvelgiant į nustatytą tarpvalstybinį sąnaudų paskirstymą, į tarifus turėtų būti įtraukiamos investicinės sąnaudos.

Sprendimas dėl paraiškos dėl investicijų, įskaitant tarpvalstybinį sąnaudų paskirstymą, paskelbiamas. Taikomi Reglamento (ES) 2019/942 25 straipsnio 3 dalis ir 28 bei 29 straipsniai.

8. Visų sprendimų dėl sąnaudų paskirstymo kopijas kartu su visa su kiekvienu sprendimu susijusia informacija Agentūra nedelsdama perduoda Komisijai. Ta informacija gali būti perduota suvestine forma. Komisija užtikrina neskelbtinos komercinės informacijos konfidencialumą.

9. Sprendimas dėl sąnaudų paskirstymo nedaro poveikio PSO teisei taikyti ir nacionalinių reguliavimo institucijų teisei patvirtinti prieigos prie tinklo mokesčius pagal Reglamento (EB) Nr. 715/2009 13 straipsnį, Reglamento (ES) 2019/943 18 straipsnio 1 dalį ir 18 straipsnio 3–6 dalis, Direktyvos 2009/73/EB 32 straipsnį ir Direktyvos (ES) 2019/944 6 straipsnį.

10. Šis straipsnis netaikomas bendro intereso projektams, kuriems leista netaikyti:

- a) Direktyvos 2009/73/EB 32, 33 bei 34 straipsnių ir 41 straipsnio 6, 8 bei 10 dalių pagal tos direktyvos 36 straipsnį;
- b) Reglamento (ES) 2019/943 19 straipsnio 2 ir 3 dalių arba Direktyvos (ES) 2019/944 6 straipsnio, 59 straipsnio 7 dalies ir 60 straipsnio 1 dalies pagal Reglamento (ES) 2019/943 63 straipsnį;
- c) atskyrimo arba trečiosios šalies prieigos taisyklių pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 714/2009 ⁽³²⁾ 17 straipsnį arba Reglamento (ES) 2019/943 64 straipsnį ir Direktyvos (ES) 2019/944 66 straipsnį.

11. Ne vėliau kaip 2023 m. birželio 24 d. Agentūra priima rekomendaciją, kuria siekiama nustatyti gerosios patirties pavyzdžius, susijusius su paraiškų dėl investicijų į bendro intereso projektus nagrinėjimu. Ta rekomendacija reguliariai atnaujinama, kai reikia, visų pirma siekiant užtikrinti, kad ji būtų suderinta su tarpvalstybinio jūrinių tinklų, skirtų atsinaujinančiųjų išteklių energijai, sąnaudų pasidalijimo principais, kaip nurodyta 15 straipsnio 1 dalyje. Priimdama ar iš dalies keisdama rekomendaciją Agentūra vykdo išsamias konsultacijas, į kurias įtraukiami visi atitinkami suinteresuotieji subjektai.

12. Šis straipsnis taikomas *mutatis mutandis* abipusio intereso projektams.

17 straipsnis

Reguliavimo paskatos

1. Jeigu nacionalinių reguliavimo institucijų kompetencijai priskiriama bendro intereso projekto rengėjas patiria didesnę su projekto rengimu, objekto statyba, eksploatavimu ar priežiūra susijusią riziką, palyginti su panašiam infrastruktūros projektui paprastai būdinga rizika, valstybės narės ir nacionalinės reguliavimo institucijos gali suteikti tam projektui atitinkamų paskatų pagal Reglamento (EB) Nr. 715/2009 13 straipsnį, Reglamento (ES) 2019/943 18 straipsnio 1 dalį bei 3–6 dalis, Direktyvos 2009/73/EB 41 straipsnio 8 dalį ir Direktyvos (ES) 2019/944 58 straipsnio f punktą.

Pirma pastraipa netaikoma, jei bendro intereso projektui:

- a) leista netaikyti Direktyvos 2009/73/EB 32, 33 bei 34 straipsnių ir 41 straipsnio 6, 8 bei 10 dalių pagal tos direktyvos 36 straipsnį;
- b) leista netaikyti Reglamento (ES) 2019/943 19 straipsnio 2 ir 3 dalių arba Direktyvos (ES) 2019/944 6 straipsnio, 59 straipsnio 7 dalies ir 60 straipsnio 1 dalies pagal Reglamento (ES) 2019/943 63 straipsnį;
- c) suteikta išimtis pagal Direktyvos 2009/73/EB 36 straipsnį;
- d) suteikta išimtis pagal Reglamento (EB) Nr. 714/2009 17 straipsnį.

2. Jei priimamas sprendimas suteikti šio straipsnio 1 dalyje nurodytas paskatas, nacionalinės reguliavimo institucijos atsižvelgia į sąnaudų ir naudos analizės, atitinkančios pagal 11 straipsnį parengtą metodiką, rezultatus ir visų pirma į regioniniu ar visos Sąjungos mastu projekto daromą teigiamą išorinį poveikį. Nacionalinės reguliavimo institucijos toliau analizuoja projekto rengėjų patiriamą konkrečią riziką, rizikos mažinimo priemones, kurių imtasi, ir to pobūdžio rizikos priežastis, atsižvelgdamos į projekto daromą grynąjį teigiamą poveikį, palyginti su žemesnio lygio rizikos alternatyva. Nagrinėtinai rizikai visų pirma priskiriama rizika, susijusi su naujomis jūros ir sausumos perdavimo technologijomis, nepakankamu sąnaudų padengimu ir plėtra.

3. Priimant sprendimą suteikti paskatas atsižvelgiama į specifinį patiriamos rizikos pobūdį ir juo gali būti teikiamos paskatos, apimančios, *inter alia*, vieną ar daugiau iš šių priemonių:

- a) išankstinės perspektyvos investicijų taisyklės;
- b) prieš perduodant eksploatuoti projekto objektą patirtų faktinių sąnaudų pripažinimo taisyklės;

⁽³²⁾ 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 714/2009 dėl prieigos prie tarpvalstybinių elektros energijos mainų tinklo sąlygų, panaikinantys Reglamentą (EB) Nr. 1228/2003 (OL L 211, 2009 8 14, p. 15).

- c) į projektą investuoto kapitalo papildomos grąžos užtikrinimo taisyklės;
- d) bet kokią kitą reikalingą ir tinkamą laikomą priemonę.

4. Ne vėliau kaip 2023 m. sausio 24 d. kiekviena nacionalinė reguliavimo institucija pateikia Agentūrai savo metodiką ir kriterijus, taikomus vertinant investicijas į energetikos infrastruktūros projektus ir didesnę su tais projektais susijusią riziką, atnaujintus atsižvelgiant į naujausius teisės aktų, politikos, technologinius ir rinkos pokyčius. Pagal tokią metodiką ir kriterijus taip pat neabejotinai atsižvelgiama į konkrečią riziką, susijusią su jūriniais tinklais, skirtais atsinaujinančiųjų išteklių energijai, nurodytais II priedo 1 punkto f papunktyje, ir su projektais, kurių kapitalo išlaidos yra mažos, tačiau eksploataavimo išlaidos yra didelės.

5. Ne vėliau kaip 2023 m. birželio 24 d. Agentūra, tinkamai atsižvelgdama į informaciją, gautą pagal šio straipsnio 4 dalį, sudaro palankesnes sąlygas dalytis gerosios patirties pavyzdžiais ir teikia rekomendacijas pagal Reglamento (ES) 2019/942 6 straipsnio 2 dalį dėl abiejų šių klausimų:

- a) 1 dalyje nurodytų paskatų, remdamasi nacionalinių reguliavimo institucijų gerosios patirties lyginamąja analize;
- b) bendros metodikos, skirtos vertinti patiriamą didesnę riziką, susijusią su investicijomis į energetikos infrastruktūros projektus.

6. Ne vėliau kaip 2023 m. rugsėjo 24 d. kiekviena nacionalinė reguliavimo institucija paskelbia savo metodiką ir kriterijus, naudojamus vertinant investicijas į energetikos infrastruktūros projektus ir su jais susijusią didesnę riziką.

7. Jei 5 ir 6 dalyse nurodytų priemonių nepakanka, kad būtų užtikrintas bendro intereso projektų įgyvendinimas tinkamu laiku, Komisija gali paskelbti šiame straipsnyje nustatytų paskatų teikimo gaires.

VII SKYRIUS

Finansavimas

18 straipsnis

Projektų tinkamumas Sąjungos finansinei paramai gauti pagal Reglamentą (ES) 2021/1153

1. Prie 24 straipsnyje ir II priede nustatytų energetikos infrastruktūros kategorijų priskiriami bendro intereso projektai yra tinkami Sąjungos finansinei paramai dotacijų tyrimams ir finansinių priemonių forma gauti.
2. Prie 24 straipsnyje ir II priedo 1 punkto a, b, c, d bei f papunkčiuose ir 3 punkte nustatytų kategorijų priskiriami bendro intereso projektai taip pat yra tinkami Sąjungos finansinei paramai dotacijų darbams forma gauti, jei jie atitinka visus šiuos kriterijus:
 - a) pagal 16 straipsnio 4 dalies a punktą atlikus konkretaus projekto sąnaudų ir naudos analizę, pateikiama įrodymų, kad projektas daro reikšmingą teigiamą išorinį poveikį, pavyzdžiui, susijusį su tiekimo saugumu, sistemos lankstumu, solidarumu ar inovacijomis;
 - b) pagal 16 straipsnį priimtas sprendimas dėl tarpvalstybinio sąnaudų paskirstymo arba, kiek tai susiję su prie II priedo 3 punkte nustatytos energetikos infrastruktūros kategorijos priskiriamais bendro intereso projektais, nepriskiriami nacionalinės reguliavimo institucijos kompetencijai ir todėl dėl jų nepriimamas sprendimas dėl tarpvalstybinio sąnaudų paskirstymo, projektu siekiama teikti tarpvalstybines paslaugas, diegti technologines inovacijas ir užtikrinama tarpvalstybinio tinklo eksploataavimo sauga;
 - c) projekto negali finansuoti rinka arba jis negali būti finansuojamas pasinaudojant reguliavimo sistema pagal verslo planą ir kitus vertinimus, visų pirma galimų investuotojų, kreditorių ar nacionalinės reguliavimo institucijos atliktus vertinimus, atsižvelgiant į visus sprendimus dėl paskatų ir jų priežastis, nurodytas 17 straipsnio 2 dalyje, kai vertinamas Sąjungos finansinės paramos projektui poreikis.

3. Bendro intereso projektai, vykdomi pagal 5 straipsnio 7 dalies d punkte nurodytą procedūrą, taip pat yra tinkami Sąjungos finansinei paramai dotacijų darbams forma gauti, jei jie atitinka šio straipsnio 2 dalyje nustatytus kriterijus.

4. Prie II priedo 1 punkto e papunktyje ir 2 bei 5 punktuose nustatytų energetikos infrastruktūros kategorijų priskiriami bendro intereso projektai taip pat yra tinkami Sąjungos finansinei paramai dotacijų darbams forma gauti, jei atitinkamo projekto rengėjai atitinkamos nacionalinės institucijos arba, jei taikytina, nacionalinės reguliavimo institucijos atliktu vertinimu gali aiškiai įrodyti projekto daromą reikšmingą teigiamą išorinį poveikį, pavyzdžiui, susijusį su tiekimo saugumu, sistemos lankstumu, solidarumu ar inovacijomis ir pateikti aiškių komercinio perspektyvumo stokos įrodymų, remdamiesi sąnaudų ir naudos analize, verslo planu ir vertinimais, visų pirma, vertinimais, kuriuos atliko potencialūs investuotojai ar kreditoriai arba, jei taikoma, nacionalinės reguliavimo institucijos.

5. Šis straipsnis taikomas *mutatis mutandis* abipusio intereso projektams.

Abipusio intereso projektai yra tinkami Sąjungos finansinei paramai gauti Reglamento (ES) 2021/1153 5 straipsnio 2 dalyje nustatytomis sąlygomis. Kalbant apie dotacijas darbams, abipusio intereso projektai yra tinkami Sąjungos finansinei paramai gauti, jei jie atitinka šio straipsnio 2 dalyje nustatytus kriterijus, ir jei projektu prisidedama prie Sąjungos bendrųjų energetikos ir klimato srities politikos tikslų.

19 straipsnis

Gairės dėl Sąjungos finansinės paramos skyrimo kriterijų

Šio reglamento 4 straipsnio 3 dalyje nustatyti konkretūs kriterijai ir šio reglamento 4 straipsnio 5 dalyje nustatyti parametrai taikomi siekiant nustatyti Sąjungos finansinės paramos pagal Reglamentą (ES) 2021/1153 skyrimo kriterijus. Bendro intereso projektams, kurie patenka į šio reglamento 24 straipsnio taikymo sritį, taikomi rinkos integracijos, tiekimo saugumo, konkurencijos ir tvarumo kriterijai.

VIII SKYRIUS

Baigiamosios nuostatos

20 straipsnis

Igaliojimų delegavimas

1. Igaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami šiame straipsnyje nustatytais sąlygomis.

2. 3 straipsnio 4 dalyje nurodyti igaliojimai priimti deleguotuosius aktus Komisijai suteikiami septynerių metų laikotarpiui nuo 2022 m. birželio 23 d. Likus ne mažiau kaip devyniems mėnesiams iki septynerių metų laikotarpio pabaigos Komisija parengia naudojimosi deleguotaisiais igaliojimais ataskaitą. Deleguotieji igaliojimai savaime pratęsiami tokios pačios trukmės laikotarpiams, išskyrus atvejus, kai Europos Parlamentas arba Taryba pareiškia prieštaravimų dėl tokio pratęsimo likus ne mažiau kaip trims mėnesiams iki kiekvieno laikotarpio pabaigos.

3. Europos Parlamentas arba Taryba gali bet kada atšaukti 3 straipsnio 4 dalyje nurodytus deleguotuosius igaliojimus. Sprendimu dėl igaliojimų atšaukimo nutraukiami tame sprendime nurodyti igaliojimai priimti deleguotuosius aktus. Sprendimas įsigalioja kitą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* arba vėlesnę jam nurodytą dieną. Jis nedaro poveikio jau galiojančių aktų galiojimui.

4. Prieš priimdama deleguotąjį aktą Komisija konsultuojasi su kiekvienos valstybės narės paskirtais ekspertais vadovaudamasi 2016 m. balandžio 13 d. Tarpinstituciniame susitarime dėl geresnės teisėkūros nustatytais principais.

5. Apie priimtą deleguotąjį aktą Komisija nedelsdama vienu metu praneša Europos Parlamentui ir Tarybai.

6. Pagal 3 straipsnio 4 dalį priimtas deleguotasis aktas įsigalioja tik tuo atveju, jeigu per du mėnesius nuo pranešimo Europos Parlamentui ir Tarybai apie šį aktą dienos nei Europos Parlamentas, nei Taryba nepareiškia prieštaravimų arba jeigu dar nepasibaigus šiam laikotarpiui ir Europos Parlamentas, ir Taryba praneša Komisijai, kad prieštaravimų nereikš. Europos Parlamento arba Tarybos iniciatyva šis laikotarpis pratęsiamas dviem mėnesiais.

21 straipsnis

Ataskaitų teikimas ir vertinimas

Ne vėliau kaip 2027 m. birželio 30 d. Komisija paskelbia į Sąjungos sąrašą įtrauktų projektų įgyvendinimo ataskaitą ir pateikia ją Europos Parlamentui ir Tarybai. Toje ataskaitoje įvertinama:

- a) į Sąjungos sąrašą įtrauktų projektų planavimo, rengimo, objektų statybos ir perdavimo eksploatuoti pažanga ir, jei taikoma, įgyvendinimo vėlavimas ir kiti iškilę sunkumai;
- b) į Sąjungos sąrašą įtrauktiems projektams Sąjungos skirtos ir išmokėtos lėšos, palyginti su visa finansuojamų į Sąjungos sąrašą įtrauktų projektų verte;
- c) į Sąjungos sąrašą įtrauktų projektų planavimo, rengimo, objektų statybos ir perdavimo eksploatuoti pažanga, padaryta siekiant integruoti atsinaujinančiuosius energijos išteklius, įskaitant jūrinius atsinaujinančiuosius energijos šaltinius, ir sumažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį;
- d) elektros ir atsinaujinančiųjų išteklių ar mažo anglies dioksido pėdsako dujų, įskaitant vandenilį, sektorių atveju – jungčių tarp valstybių narių lygio raida, atitinkama energijos kainų raida ir tinklo sistemos gedimo atvejų skaičius, jų priežastys ir su jais susijusios ekonominės sąnaudos;
- e) su leidimų išdavimo procedūra ir visuomenės dalyvavimu susiję klausimai, ypač:
 - i) vidutinė ir ilgiausia bendra leidimų į Sąjungos sąrašą įtrauktiems projektams išdavimo procedūros trukmė, įskaitant kiekvieno procedūros iki paraiškos pateikimo etapo trukmę, palyginti su 10 straipsnio 6 dalyje nurodytiems pradiniam svarbiausiems etapams numatytais terminais;
 - ii) pasipriešinimo į Sąjungos sąrašą įtrauktiems projektams lygis, visų pirma vykstant viešoms konsultacijoms raštu pateiktų prieštaravimų skaičius ir teisinėmis priemonėmis grindžiamų veiksmų skaičius;
 - iii) geriausia ir novatoriška praktika, susijusi su suinteresuotųjų subjektų įtraukimu;
 - iv) geriausia ir novatoriška praktika, susijusi su poveikio aplinkai mažinimu, įskaitant prisitaikymą prie klimato kaitos, per leidimų išdavimo procedūrą ir projektų įgyvendinimą;
 - v) 8 straipsnio 3 dalyje numatytų schemų veiksmingumas atsižvelgiant į 10 straipsnio 1 ir 2 dalyse numatytų terminų laikymąsi;
- f) su reguliavimo priemonėmis susiję klausimai, ypač:
 - i) bendro intereso projektų, dėl kurių pagal 16 straipsnį priimtas tarpvalstybinio sąnaudų paskirstymo sprendimas, skaičius;
 - ii) bendro intereso projektų, kuriems pagal 17 straipsnį suteiktos konkrečios paskatos, skaičius ir tipas;
- g) šio reglamento veiksmingumas siekiant prisidėti prie Sąjungos 2030 m. energetikos ir klimato srities tikslų ir tikslo ne vėliau kaip 2050 m. užtikrinti poveikio klimatui neutralumą.

22 straipsnis

Peržiūra

Ne vėliau kaip 2027 m. birželio 30 d. Komisija, remdamasi šio reglamento 21 straipsnyje numatytų ataskaitų ir vertinimo rezultatais, taip pat stebėsenos, ataskaitų ir vertinimo, atliktų pagal Reglamento (ES) 2021/1153 22 ir 23 straipsnius, rezultatais, atlieka šio reglamento peržiūrą.

23 straipsnis

Informavimas ir viešinimas

Komisija sukuria ir prižiūri plačiai visuomenei internetu lengvai prieinamą skaidrumo platformą. Platforma reguliariai atnaujinama įtraukiant informaciją iš 5 straipsnio 4 dalyje nurodytų ataskaitų ir 9 straipsnio 7 dalyje nurodytos interneto svetainės. Platformoje pateikiama ši informacija:

- a) bendro pobūdžio atnaujinta informacija, įskaitant geografinę informaciją, apie kiekvieną į Sąjungos sąrašą įtrauktą projektą;
- b) kiekvieno į Sąjungos sąrašą įtraukto projekto įgyvendinimo planas, kaip nurodyta 5 straipsnio 1 dalyje, pateiktas taip, kad bet kuriuo metu būtų galima įvertinti įgyvendinimo pažangą;
- c) pagrindinė numatoma projektų nauda bei indėlis, susijęs su 1 straipsnio 1 dalyje nurodytais tikslais, ir sąnaudos, neįtraukiant neskelbtinos komercinės informacijos;
- d) Sąjungos sąrašas;
- e) kiekvienam į Sąjungos sąrašą įtrauktam projektui Sąjungos skirtos ir išmokėtos lėšos;
- f) nuorodos į 9 straipsnyje nurodytus nacionalinius procedūrų vadovus;
- g) esami jūros baseino tyrimai ir kiekvieno prioritetinio jūrinio tinklo koridoriaus planai, nepažeidžiant intelektinės nuosavybės teisių.

24 straipsnis

Leidimas nukrypti dėl Kipro ir Maltos jungčių

1. Kipro ir Maltos atveju, kadangi jie nėra sujungti su transeuropiniu dujų tinklu, nedarant poveikio 32 straipsnio 2 daliai, taikoma nuo 3 straipsnio, 4 straipsnio 1 dalies a bei b punktų, 4 straipsnio 5 dalies, 16 straipsnio 4 dalies a punkto ir I, II bei III priedų nukrypti leidžianti nuostata. Vienai jungčiai kiekvienoje iš tų valstybių narių taikomas bendro intereso projekto statusas pagal šį reglamentą, suteikiant visas atitinkamas teises ir pareigas, jei:

- a) ta jungtis jau yra plėtojama ar planuojama 2022 m. birželio 23 d.;
- b) tai jungčiai suteiktas bendro intereso projekto statusas pagal Reglamentą (ES) Nr. 347/2013 ir
- c) ta jungtis yra būtina siekiant užtikrinti nuolatinę tų valstybių narių jungtį su transeuropiniu dujų tinklu.

Tais projektais užtikrinama galimybė ateityje patekti į naujas energetikos rinkas, įskaitant vandenilio rinką.

2. Projektų rengėjai atitinkamoms grupėms pateikia pakankamai įrodymų, kaip 1 dalyje nurodytos jungtys sudarys sąlygas patekti į naujas energetikos rinkas, įskaitant vandenilio rinką, laikantis Sąjungos bendrųjų energetikos ir klimato srities politikos tikslų. Tokie įrodymai apima atsinaujinančiųjų išteklių vandenilio arba mažo anglies dioksido pėdsako vandenilio pasiūlos ir paklausos vertinimą, taip pat išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažinimo, užtikrinamo įgyvendinus projektą, apskaičiavimą.

Komisija reguliariai tikrina tą vertinimą ir tą apskaičiavimą, taip pat tai, ar projektas įgyvendinamas laiku.

3. Be 19 straipsnyje nustatytų konkrečių kriterijų dėl Sąjungos finansinės paramos, šio straipsnio 1 dalyje nurodytos jungtys projektuojamos taip, kad būtų užtikrinta galimybė patekti į būsimas energetikos rinkas, įskaitant vandenilio rinką, kad dėl jų nebūtų pratęsta gamtinių dujų infrastruktūros gyvavimo trukmė ir kad būtų užtikrinamas tarpvalstybinis sąveikumas su kaimyniniais tinklais. Tinkamumo Sąjungos finansinei paramai gauti pagal 18 straipsnį laikotarpis baigiasi 2027 m. gruodžio 31 d.

4. Visuose prašymuose dėl Sąjungos finansinės paramos darbams aiškiai parodomas tikslas ne vėliau kaip 2036 m. pertvarkyti infrastruktūrą į vandeniliui skirtą infrastruktūrą, jeigu tai leidžia rinkos sąlygos, pateikiant veiksmų planą su tikslu tvarkaraščiu.
5. 1 dalyje nustatyta nukrypti leidžianti nuostata taikoma, kol atitinkamai Kipras ar Malta nebus tiesiogiai sujungti su transeuropiniu dujų tinklu arba iki 2029 m. gruodžio 31 d., atsižvelgiant į tai, kuri data yra ankstesnė.

25 straipsnis

Reglamento (EB) Nr. 715/2009 dalinis pakeitimas

Reglamento (EB) Nr. 715/2009 8 straipsnio 10 dalies pirma pastraipa pakeičiama taip:

„10. ENTSO-G kas dvejus metus priima ir paskelbia 3 dalies b punkte nurodytą visos Bendrijos tinklo plėtros planą. Visos Bendrijos tinklo plėtros plane aprašomas integruoto tinklo modeliavimas įskaitant vandenilio tinklus, pateikiamas scenarijų raidos aprašas, Europos tiekimo adekvatumo prognozė ir sistemos atsparumo vertinimas.“

26 straipsnis

Reglamento (ES) 2019/942 dalinis pakeitimas

Reglamento (ES) 2019/942 11 straipsnio c ir d punktai pakeičiami taip:

- „c) vykdo Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2022/869 (*) 5 straipsnyje, 11 straipsnio 3 dalyje bei 6–9 dalyse, 12, 13 bei 17 straipsniuose ir III priedo 2 skirsnio 12 punkte nustatytas pareigas;
- d) priima sprendimus dėl prašymų dėl investicijų, įskaitant tarpvalstybinį sąnaudų paskirstymą, pagal Reglamento (ES) 2022/869 16 straipsnio 7 dalį.

(*) 2022 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2022/869 dėl transeuropinės energetikos infrastruktūros gairių, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (EB) Nr. 715/2009, (ES) 2019/942 bei (ES) 2019/943 ir direktyvos 2009/73/EB bei (ES) 2019/944 ir panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 347/2013 (OL L 152, 2022 6 3, p. 45).“

27 straipsnis

Reglamento (ES) 2019/943 dalinis pakeitimas

Reglamento (ES) 2019/943 48 straipsnio 1 dalies pirma pastraipa pakeičiama taip:

„1. Visos Sąjungos tinklo plėtros plane, nurodytame 30 straipsnio 1 dalies b punkte, aprašomas integruoto tinklo modeliavimas, įskaitant scenarijų raidos aprašą, ir pateikiamas sistemos atsparumo vertinimas. Atitinkami modeliavimo įvesties parametrai, pavyzdžiui, prielaidos dėl degalų ir anglies dioksido kainų arba atsinaujinančiųjų išteklių energijos įrenginių įrengimo, turi visiškai atitikti Europos išteklių adekvatumo vertinimą, parengtą pagal 23 straipsnį.“

28 straipsnis

Direktyvos 2009/73/EB dalinis pakeitimas

Direktyvos 2009/73/EB 41 straipsnio 1 dalis papildoma šiuo punktu:

„v) vykdo Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2022/869 (*) 3 straipsnyje, 5 straipsnio 7 dalyje ir 14–17 straipsniuose nustatytas pareigas.

(*) 2022 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2022/869 dėl transeuropinės energetikos infrastruktūros gairių, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (EB) Nr. 715/2009, (ES) 2019/942 bei (ES) 2019/943 ir direktyvos 2009/73/EB bei (ES) 2019/944 ir panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 347/2013 (OL L 152, 2022 6 3, p. 45).“

29 straipsnis

Direktyvos (ES) 2019/944 dalinis pakeitimas

Direktyvos (ES) 2019/944 59 straipsnio 1 dalis papildoma šiuo punktu:

„aa) vykdo Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2022/869 (*) 3 straipsnyje, 5 straipsnio 7 dalyje ir 14–17 straipsniuose nustatytas pareigas.

(*) 2022 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2022/869 dėl transeuropinės energetikos infrastruktūros gairių, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (EB) Nr. 715/2009, (ES) 2019/942 bei (ES) 2019/943 ir direktyvos 2009/73/EB bei (ES) 2019/944 ir panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 347/2013 (OL L 152, 2022 6 3, p. 45).“

30 straipsnis

Pereinamojo laikotarpio nuostatos

Šis reglamentas nedaro poveikio Komisijos finansinės paramos teikimui, jos teikimo pratęsimui ar jos pakeitimui pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1316/2013 ⁽³³⁾.

III skyrius netaikomas bendro intereso projektams, dėl kurių pradėta leidimų išdavimo procedūra ir dėl kurių projekto rengėjas paraiškos dokumentus pateikė anksčiau nei 2013 m. lapkričio 16 d.

31 straipsnis

Pereinamasis laikotarpis

1. Pereinamuoju laikotarpiu, kuris baigiasi 2029 m. gruodžio 31 d., vandeniliui skirta infrastruktūra, performuota iš gamtinėms dujoms skirtos infrastruktūros, priskiriamos prie II priedo 3 punkte nustatytos energetikos infrastruktūros kategorijos, gali būti naudojama iš anksto nustatytam vandenilio ir gamtinių dujų arba biometano mišiniui transportuoti ar laikyti.

2. 1 dalyje nurodytu pereinamuoju laikotarpiu projekto rengėjai glaudžiai bendradarbiauja projekto projektavimo ir įgyvendinimo klausimais, siekiant užtikrinti sąveikumą su kaimyniniais tinklais.

3. Projekto rengėjas pateikia pakankamai įrodymų, be kita ko, komercinėmis sutartimis, kaip iki pereinamojo laikotarpio pabaigos šio straipsnio 1 dalyje nurodyta infrastruktūra nebebus gamtinėms dujoms skirta infrastruktūra ir virs vandeniliui skirta infrastruktūra, kaip nustatyta II priedo 3 punkte, ir kaip bus sudarytos sąlygos naudoti daugiau vandenilio per pereinamąjį laikotarpį. Tokie įrodymai apima atsinaujinančiųjų išteklių vandenilio arba mažo anglies dioksido pėdsako vandenilio pasiūlos ir paklausos vertinimą, taip pat išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažinimo, užtikrinamo įgyvendinus projektą, apskaičiavimą. Vykdydama pažangos, padarytos įgyvendinant bendro intereso projektus, stebėseną, Agentūra tikrina, ar vykdamas projektą laiku pereinama prie vandeniliui skirtos infrastruktūros, kaip nustatyta II priedo 3 punkte.

⁽³³⁾ 2013 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1316/2013, kuriuo sukurama Europos infrastruktūros tinklų priemonė ir iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 913/2010 bei panaikinami reglamentai (EB) Nr. 680/2007 ir (EB) Nr. 67/2010 (OL L 348, 2013 12 20, p. 129).

4. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytų projektų tinkamumo Sąjungos finansinei paramai gauti pagal 18 straipsnį laikotarpis baigiasi 2027 m. gruodžio 31 d.

32 straipsnis

Panaikinimas

1. Reglamentas (ES) Nr. 347/2013 panaikinamas nuo 2022 m. birželio 23 d. Šiuo reglamentu nesuteikiama jokių su Reglamentu (ES) Nr. 347/2013 prieduose išvardytais projektais susijusių teisių.
2. Nepaisant šio straipsnio 1 dalies, Reglamentu (ES) Nr. 347/2013, iš dalies pakeisto Komisijos deleguotuoju reglamentu (ES) 2022/564 ⁽³⁴⁾, VII priedas, kuriame pateiktas penktasis Sąjungos bendro intereso projektų sąrašas, taip pat Reglamentu (ES) Nr. 347/2013 2–10 straipsniai, 12, 13 bei 14 straipsniai, I–IV bei VI priedai, kiek tai susiję su į penktąjį Sąjungos sąrašą įtrauktais bendro intereso projektais, lieka galioti ir daro poveikį tol, kol įsigalios pirmasis Sąjungos bendro intereso projektų ir abipusio intereso projektų sąrašas, sudarytas pagal šį reglamentą.
3. Nepaisant šio straipsnio 2 dalies, į penktąjį Sąjungos bendro intereso projektų sąrašą, sudarytą pagal Reglamentą (ES) Nr. 347/2013, įtrauktų bendro intereso projektų, kurių paraiškos dokumentus kompetentinga institucija yra priėmusi nagrinėti, atveju teisės ir pareigos, kylančios pagal šio reglamento III skyrių, taikomos ketverius metus nuo šio reglamento įsigaliojimo dienos.

33 straipsnis

Įsigaliojimas

Šis reglamentas įsigalioja dvidešimtą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Briuselyje 2022 m. gegužės 30 d.

Europos Parlamento vardu
Pirmininkė
R. METSOLA

Tarybos vardu
Pirmininkas
B. LE MAIRE

⁽³⁴⁾ 2021 m. lapkričio 19 d. Komisijos deleguotasis reglamentas (ES) 2022/564, kuriuo dėl Sąjungos bendro intereso projektų sąrašo iš dalies keičiamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 347/2013 (OL L 109, 2022 4 8, p. 14).

I PRIEDAS

ENERGETIKOS INFRASTRUKTŪROS PRIORITETINIAI KORIDORIAI IR SRITYS

(kaip nurodyta 1 straipsnio 1 dalyje)

Šis reglamentas taikomas šiems transeuropinės energetikos infrastruktūros prioritetiniams koridoriams ir sritims:

1. PRIORITETINIAI ELEKTROS ENERGIJOS KORIDORIAI

1. Šiaurės–pietų elektros energetikos jungtys Vakarų Europoje (angl. NSI West Electricity): jungtys tarp regiono valstybių narių ir su Viduržemio jūros regionu, įskaitant Iberijos pusiasalį, visų pirma siekiant integruoti iš atsinaujinančiųjų energijos išteklių pagamintą elektros energiją, sustiprinti vidaus tinklo infrastruktūrą, kad būtų skatinama rinkos integracija regione, ir panaikinti Airijos izoliaciją bei užtikrinti būtiną jūrinių tinklų, skirtų atsinaujinančiųjų išteklių energijai, tąsą sausumoje ir vidaus tinklų stiprinimą, reikalingą tinkamam ir patikimam perdavimo tinklui užtikrinti ir jūroje pagamintai elektros energijai tiekti prieigos prie jūros neturinčioms valstybėms narėms.

Susijusios valstybės narės: Belgija, Danija, Vokietija, Airija, Ispanija, Prancūzija, Italija, Liuksemburgas, Malta, Nyderlandai, Austrija ir Portugalija.

2. Šiaurės–pietų elektros energetikos jungtys Vidurio Rytų ir Pietryčių Europoje (angl. NSI East Electricity): jungtys ir vidaus linijos šiaurės–pietų ir rytų–vakarų kryptimis, siekiant baigti kurti vidaus rinką, integruoti iš atsinaujinančiųjų išteklių pagamintą elektros energiją ir panaikinti Kipro izoliaciją bei užtikrinti būtiną jūrinių tinklų, skirtų atsinaujinančiųjų išteklių energijai, tąsą sausumoje ir vidaus tinklų stiprinimą, reikalingą tinkamam ir patikimam perdavimo tinklui užtikrinti ir jūroje pagamintai elektros energijai tiekti prieigos prie jūros neturinčioms valstybėms narėms.

Susijusios valstybės narės: Bulgarija, Čekija, Vokietija, Kroatija, Graikija, Kipras, Italija, Vengrija, Austrija, Lenkija, Rumunija, Slovėnija ir Slovakija.

3. Baltijos energijos rinkos elektros energetikos jungčių planas (angl. BEMIP Electricity): jungtys tarp valstybių narių ir vidaus linijos Baltijos regione, siekiant skatinti rinkos integraciją, kartu integruojant didėjančią atsinaujinančiųjų išteklių energijos dalį regione.

Susijusios valstybės narės: Danija, Vokietija, Estija, Latvija, Lietuva, Lenkija, Suomija ir Švedija.

2. PRIORITETINIAI JŪRINIŲ TINKLŲ KORIDORIAI

4. Šiaurės jūrų jūriniai tinklai (NSOG): jūrinių elektros tinklų plėtra, integruoto jūrinio elektros energijos, taip pat, kai tinkama, vandenilio tinklo plėtra ir susijusios jungtys Šiaurės jūroje, Airijos jūroje, Keltų jūroje, Lamanšo sąsiauryje ir kaimyniniuose vandenyse, siekiant iš atsinaujinančiųjų jūrinių energijos išteklių pagamintą elektros energiją ar, kai tinkama, vandenilį transportuoti į vartojimo ir kaupimo ar laikymo centrus arba padidinti tarpvalstybinius atsinaujinančiųjų išteklių energijos mainus.

Susijusios valstybės narės: Belgija, Danija, Vokietija, Airija, Prancūzija, Liuksemburgas, Nyderlandai ir Švedija.

5. Baltijos energijos rinkos jungčių plano jūriniai tinklai (angl. BEMIP Offshore): jūrinių elektros energijos tinklų plėtra, integruoto jūrinio elektros energijos, taip pat, kai tinkama, vandenilio tinklo plėtra ir susijusios jungtys Baltijos jūroje ir kaimyniniuose vandenyse, siekiant iš atsinaujinančiųjų jūrinių energijos išteklių pagamintą elektros energiją ar, kai tinkama, vandenilį transportuoti į vartojimo ir kaupimo ar laikymo centrus arba padidinti tarpvalstybinius atsinaujinančiųjų išteklių energijos mainus.

Susijusios valstybės narės: Danija, Vokietija, Estija, Latvija, Lietuva, Lenkija, Suomija ir Švedija.

6. Pietų ir Vakarų jūriniai tinklai (angl. SW Offshore): jūrinių elektros energijos tinklų plėtra, integruoto jūrinio elektros energijos ir taip pat, kai tinkama, vandenilio tinklo plėtra ir susijusios jungtys Viduržemio jūroje, įskaitant Kadiso įlanką, ir kaimyniniuose vandenyse, siekiant iš atsinaujinančiųjų jūrinių energijos išteklių pagamintą elektros energiją ar, kai tinkama, vandenilį transportuoti į vartojimo ir kaupimo ar laikymo centrus arba padidinti tarpvalstybinius atsinaujinančiųjų išteklių energijos mainus.

Susijusios valstybės narės: Graikija, Ispanija, Prancūzija, Italija, Malta ir Portugalija.

7. Pietų ir Rytų jūriniai tinklai (angl. SE Offshore): jūrinių elektros energijos tinklų plėtra, integruoto jūrinio elektros energijos, taip pat, kai tinkama, vandenilio tinklo plėtra ir susijusios jungtys Viduržemio jūroje, Juodojoje jūroje ir kaimyniniuose vandenyse, siekiant iš atsinaujinančiųjų jūrinių išteklių energijos pagamintą elektros energiją ar, kai tinkama, vandenilį transportuoti į vartojimo ir kaupimo ar laikymo centrus arba padidinti tarpvalstybinius atsinaujinančiųjų išteklių energijos mainus.

Susijusios valstybės narės: Bulgarija, Kroatija, Graikija, Italija, Kipras, Rumunija ir Slovėnija.

8. Atlanto vandenyno jūriniai tinklai: jūrinių elektros energijos tinklų plėtra, integruoto jūrinio elektros energijos tinklo plėtra ir susijusios jungtys Šiaurės Atlanto vandenyne, siekiant iš atsinaujinančiųjų jūrinių išteklių pagamintą elektros energiją transportuoti į vartojimo ir kaupimo ar laikymo centrus ir padidinti tarpvalstybinius elektros energijos mainus.

Susijusios valstybės narės: Airija, Ispanija, Prancūzija ir Portugalija.

3. VANDENILIO IR ELEKTROLIZERIŲ PRIORITETINIAI KORIDORIAI

9. Vandenilio jungtys Vakarų Europoje (angl. HI West): vandenilio infrastruktūra ir dujų infrastruktūros paskirties keitimas, kurie sudaro sąlygas sukurti integruotą vandenilio bazinę infrastruktūrą, tiesiogiai ar netiesiogiai (per jungtį su trečiąja valstybe) jungia regiono šalis ir tenkina jų konkrečius vandenilio infrastruktūros poreikius, remia visos Sąjungos vandenilio transportavimo tinklo sukūrimą, be to, kiek tai susiję su salomis ir salų sistemomis, mažina energetinę izoliaciją, remia novatoriškus ir kitus sprendimus, kurie susiję su bent dviem valstybėmis narėmis ir kurie daro reikšmingą teigiamą poveikį Sąjungos 2030 m. energetikos ir klimato srities tikslams ir jos 2050 m. poveikio klimatui neutralumo tikslui, ir reikšmingai prisideda prie salų ir Sąjungos energetikos sistemos tvarumo.

Elektrolizeriai: elektros energijos panaudojimo dujoms gaminti prietaikų diegimo rėmimas, kad būtų galima sumažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį ir prisidėti prie saugaus, efektyvaus ir patikimo sistemos eksploatavimo bei išmaniosios energetikos sistemos integravimo, be to, kiek tai susiję su salomis ir salų sistemomis, novatoriškų ir kitų sprendimų, kurie susiję su bent dviem valstybėmis narėmis ir kurie daro reikšmingą teigiamą poveikį Sąjungos 2030 m. energetikos ir klimato srities tikslams ir jos 2050 m. poveikio klimatui neutralumo tikslui, rėmimas, taip pat reikšmingas prisidėjimas prie salų ir Sąjungos energetikos sistemos tvarumo.

Susijusios valstybės narės: Belgija, Čekija, Danija, Vokietija, Airija, Ispanija, Prancūzija, Italija, Liuksemburgas, Malta, Nyderlandai, Austrija ir Portugalija.

10. Vandenilio jungtys Vidurio Rytų ir Pietryčių Europoje (angl. HI East): vandenilio infrastruktūra ir dujų infrastruktūros paskirties keitimas, kurie sudaro sąlygas sukurti integruotą vandenilio bazinę infrastruktūrą, tiesiogiai ar netiesiogiai (per jungtį su trečiąja valstybe) jungia regiono šalis ir tenkina jų konkrečius vandenilio infrastruktūros poreikius, remia visos Sąjungos vandenilio transportavimo tinklo sukūrimą, be to, kiek tai susiję su salomis ir salų sistemomis, mažina energetinę izoliaciją, remia novatoriškus ir kitus sprendimus, kurie susiję su bent dviem valstybėmis narėmis ir kurie daro reikšmingą teigiamą poveikį Sąjungos 2030 m. energetikos ir klimato srities tikslams ir jos 2050 m. poveikio klimatui neutralumo tikslui, ir reikšmingai prisideda prie salų ir Sąjungos energetikos sistemos tvarumo.

Elektrolizeriai: elektros energijos naudojimo dujoms gaminti prietaikų diegimo rėmimas, kad būtų galima sumažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį ir prisidėti prie saugaus, efektyvaus ir patikimo sistemos eksploatavimo bei išmaniosios energetikos sistemos integravimo, be to, kiek tai susiję su salomis ir salų sistemomis, novatoriškų ir kitų sprendimų, kurie susiję su bent dviem valstybėmis narėmis ir kurie daro reikšmingą teigiamą poveikį Sąjungos 2030 m. energetikos ir klimato srities tikslams ir jos 2050 m. poveikio klimatui neutralumo tikslui, rėmimas, taip pat reikšmingas prisidėjimas prie salų ir Sąjungos energetikos sistemos tvarumo.

Susijusios valstybės narės: Bulgarija, Čekija, Vokietija, Graikija, Kroatija, Italija, Kipras, Vengrija, Austrija, Lenkija, Rumunija, Slovėnija ir Slovakija.

11. Baltijos energijos rinkos vandenilio jungčių planas (angl. BEMIP Hydrogen): vandenilio infrastruktūra ir dujų infrastruktūros paskirties keitimas, kurie sudaro sąlygas sukurti integruotą vandenilio bazinę infrastruktūrą, tiesiogiai ar netiesiogiai (per jungtį su trečiąja valstybe) jungia regiono šalis ir tenkina jų konkrečius vandenilio infrastruktūros poreikius, remia visos Sąjungos vandenilio transportavimo tinklo sukūrimą, be to, kiek tai susiję su salomis ir salų sistemomis, mažina energetinę izoliaciją, remia novatoriškus ir kitus sprendimus, kurie susiję su bent dviem valstybėmis narėmis ir kurie daro reikšmingą teigiamą poveikį Sąjungos 2030 m. energetikos ir klimato srities tikslams ir jos 2050 m. poveikio klimatui neutralumo tikslui, ir reikšmingai prisideda prie salų ir Sąjungos energetikos sistemos tvarumo.

Elektrolizeriai: elektros energijos naudojimo dujoms gaminti prietaikų diegimo rėmimas, kad būtų galima sumažinti šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį ir prisidėti prie saugaus, efektyvaus ir patikimo sistemos eksploatavimo bei išmaniosios energetikos sistemos integravimo, be to, kiek tai susiję su salomis ir salų sistemomis, novatoriškų ir kitų sprendimų, kurie susiję su bent dviem valstybėmis narėmis ir kurie daro reikšmingą teigiamą poveikį Sąjungos 2030 m. energetikos ir klimato srities tikslams ir jos 2050 m. poveikio klimatui neutralumo tikslui, rėmimas, taip pat reikšmingas prisidėjimas prie salų ir Sąjungos energetikos sistemos tvarumo.

Susijusios valstybės narės: Danija, Vokietija, Estija, Latvija, Lietuva, Lenkija, Suomija ir Švedija.

4. PRIORITETINĖS TEMINĖS SRITYS

12. Išmaniųjų elektros tinklų diegimas: išmaniųjų tinklų technologijų taikymas visoje Sąjungoje, siekiant veiksmingai integruoti visų prie elektros tinklo prisijungusių naudotojų elgseną ir veiksmus, visų pirma atsinaujinančiųjų išteklių ar decentralizuotųjų energijos išteklių elektros energijos gamybą dideliais kiekiais ir vartotojų paklausos atsaką, energijos kaupimą, elektrinės transporto priemonės ir kitus lankstumo šaltinius, be to, kiek tai susiję su salomis ir salų sistemomis, energetinės izoliacijos mažinimas, novatoriškų ir kitų sprendimų, kurie susiję su bent dviem valstybėmis narėmis ir kurie daro reikšmingą teigiamą poveikį Sąjungos 2030 m. energetikos ir klimato srities tikslams ir jos 2050 m. poveikio klimatui neutralumo tikslui, rėmimas ir reikšmingas prisidėjimas prie salų ir Sąjungos energetikos sistemos tvarumo.

Susijusios valstybės narės: visos.

13. Tarpvalstybinis anglies dioksido tinklas: anglies dioksido transportavimo ir saugojimo infrastruktūros tarp valstybių narių ir su kaimyninėmis trečiosiomis valstybėmis, kuriose surenkamas ir saugomas anglies dioksidas, skirtos surinkto pramonės įrenginių anglies dioksido saugojimui nuolatinio geologinio saugojimo tikslais, taip pat anglies dioksido panaudojimo sintetinių degalų dujoms gaminti, kai užtikrinamas anglies dioksido neutralizavimas visam laikui, plėtra.

Susijusios valstybės narės: visos.

14. Išmanieji dujų tinklai: išmaniųjų dujų tinklų technologijų taikymas visoje Sąjungoje, siekiant veiksmingai integruoti įvairius mažo anglies dioksido pėdsako ir visų pirma atsinaujinančiųjų išteklių dujų šaltinius į dujų tinklą, remti novatoriškų ir skaitmeninių tinklo valdymo sprendimų diegimą ir sudaryti palankesnes sąlygas išmaniosios energetikos sektoriaus integravimui ir paklausos atsakui, įskaitant susijusius fizinius patobulinimus, jeigu jie būtini siekiant užtikrinti mažo anglies dioksido pėdsako ir visų pirma atsinaujinančiųjų išteklių dujų integravimo įrangos ir įrenginių veikimą.

Susijusios valstybės narės: visos.

II PRIEDAS

ENERGETIKOS INFRASTRUKTŪROS KATEGORIJOS

Siekiant įgyvendinti I priede nustatytus energetikos infrastruktūros prioritetus, plėtotina šių kategorijų energetikos infrastruktūra:

1. elektros energetikos sektoriuje:

- a) aukštos ir labai aukštos įtampos orinės perdavimo linijos, kertančios sieną arba esančios vienos valstybės narės teritorijoje, įskaitant išskirtinę ekonominę zoną, jeigu jos suprojektuotos 220 kV ar aukštesnei įtampai, ir požeminiai bei povandeniniai perdavimo kabeliai, jeigu jie suprojektuoti 150 kV ar aukštesnei įtampai. Valstybių narių ir mažų izoliuotų sistemų, kurių visos perdavimo sistemos įtampa yra žemesnė, atveju tos įtampos ribos yra lygios aukščiausiam jų atitinkamų elektros energetikos sistemų įtampos lygiui;
 - b) bet kuri prie a punkte nurodytos energetikos infrastruktūros kategorijos priskiriama įranga ar įrenginys, kurie sudaro sąlygas perduoti jūrinių atsinaujinančiųjų išteklių elektros energiją iš jūrinių gamybos objektų (jūrinių atsinaujinančiųjų išteklių elektros energetikos infrastruktūra);
 - c) atskiri ar sugrupuoti energijos kaupimo įrenginiai, naudojami energijai nuolat ar laikinai kaupti antžeminiuose ar požeminiuose įrenginiuose arba geologiniuose objektuose, jei jie yra tiesiogiai prijungti prie aukštos įtampos elektros perdavimo linijų ir skirstomųjų linijų, suprojektuotų 110 kV ar aukštesnei įtampai. Valstybių narių ir mažų izoliuotų sistemų, kurių visos perdavimo sistemos įtampa yra žemesnė, atveju tos įtampos ribos yra lygios aukščiausiam jų atitinkamų elektros energetikos sistemų įtampos lygiui;
 - d) bet kuri įranga ar įrenginys, būtini saugiam, patikimam ir veiksmingam a, b ir c punktuose nurodytų sistemų veikimui užtikrinti, įskaitant visų lygių įtampos ir pastorių apsaugos, stebėsenos bei kontrolės sistemas;
 - e) išmanieji elektros tinklai: įranga ar įrenginys, skaitmeninės sistemos ir komponentai, integruojantys informacines ir ryšių technologijas (IRT) per veikiančias skaitmenines platformas, kontrolės sistemas ir jutiklių technologijas perdavimo ir vidutinės bei aukštos įtampos skirstymo lygmenimis, siekiant užtikrinti veiksmingesnį ir pažangesnį elektros energijos perdavimo ir skirstymo tinklą, didesnę pajėgumą integruoti naujas gamybos, energijos kaupimo ir vartojimo formas ir sudarant palankesnes sąlygas naujiems verslo modeliams bei rinkos struktūroms, įskaitant investicijas į salas ir salų sistemas, siekiant sumažinti energetinę izoliaciją, remti novatoriškus ir kitus sprendimus, kurie susiję su bent dviem valstybėmis narėmis ir kurie daro reikšmingą teigiamą poveikį Sąjungos 2030 m. energetikos ir klimato srities tikslams ir jos 2050 m. poveikio klimatui neutralumo tikslui, ir reikšmingai prisidėti prie salų ir Sąjungos energetikos sistemos tvarumo;
 - f) bet kuri prie a punkte nurodytos energetikos infrastruktūros kategorijos priskiriama įranga ar įrenginys, turintys dvejopą funkciją: jungties ir jūrinių tinklų prijungimo sistemos iš jūrinių atsinaujinančiųjų išteklių energijos gamybos objektų į dvi ar daugiau valstybių narių ar trečiųjų valstybių, dalyvaujančių į Sąjungos sąrašą įtrauktuose projektuose, įskaitant šios įrangos tąsą sausumoje iki pirmosios pastotės sausumos perdavimo sistemoje, taip pat bet kokią gretimą jūrinę įrangą ar įrenginį, būtinus saugiam, patikimam ir veiksmingam sistemų veikimui užtikrinti, įskaitant apsaugos, stebėsenos bei kontrolės sistemas ir būtinas pastotes, jeigu jos taip pat užtikrina technologijų sąveikumą, *inter alia*, skirtingų technologijų sąsajų suderinamumą (jūriniai tinklai, skirti atsinaujinančiųjų išteklių energijai);
2. išmaniųjų dujų tinklų sektoriuje: bet kuri iš toliau išvardytos įrangos ar bet kuris iš toliau išvardytų įrenginių, kuriais siekiama sudaryti sąlygas ir palengvinti įvairių mažo anglies dioksido pėdsako ir visų pirma atsinaujinančiųjų išteklių dujų, įskaitant biometaną ar vandenilį, integravimą į dujų tinklą: skaitmeninės sistemos ir komponentai, integruojantys IRT, kontrolės sistemas ir jutiklių technologijas, kad būtų galima vykdyti interaktyvią ir pažangią dujų gamybos, perdavimo, skirstymo, laikymo ir vartojimo dujų tinkle stebėseną, matavimą, kokybės kontrolę ir valdymą. Be to, tokie projektai taip pat gali apimti įrangą, kurią įrengus galima užtikrinti reversinius srautus nuo skirstymo iki perdavimo lygio, įskaitant susijusius fizinius patobulinimus, jeigu jie būtini siekiant užtikrinti mažo anglies dioksido pėdsako ir visų pirma atsinaujinančiųjų išteklių dujų integravimo įrangos ir įrenginių veikimą;

3. vandenilio sektoriuje:

- a) vandeniliui transportuoti skirti perdavimo vamzdynai, įskaitant pakeistos paskirties gamtinių dujų infrastruktūrą, kuriuos daugiausia sudaro aukšto slėgio vandenilio vamzdynai, kuriais skaidriai ir nediskriminuojant suteikiama prieiga keletui tinklo naudotojų;
- b) saugyklos, prijungtos prie a punkte nurodytų aukšto slėgio vandenilio vamzdynų;
- c) suskystinto vandenilio arba vandenilio, įterpto į kitas chemines medžiagas, priėmimo, laikymo ir pakartotinio dujinimo arba slėgio mažinimo įrenginiai, naudojami, kai taikytina, siekiant įleisti vandenilį į tinklą;
- d) bet kokia įranga ar įrenginys, būtini tam, kad vandenilio sistema veiktų saugiai, patikimai ir veiksmingai arba kad būtų užtikrintas pajėgumas transportuoti abiem kryptimis, įskaitant kompresorines;
- e) bet kokia įranga ar įrenginys, sudarantys sąlygas naudoti vandenilį ar iš vandenilio pagamintus degalus transporto sektoriuje TEN-T pagrindiniame tinkle, nustatytame pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1315/2013 ⁽¹⁾ III skyrių.

Bet kuri a–d punktuose nurodyta infrastruktūra gali būti naujai pastatyta infrastruktūra arba pakeistos buvusios gamtinių dujų paskirties infrastruktūra, skirta vandeniliui, arba jų derinys;

4. elektrolizerių įrenginių sektoriuje:

- a) elektrolizeriai, kurie:
 - i) turi ne mažesnę kaip 50 MW pajėgumą, kurį užtikrina vienas elektrolizeris arba elektrolizerių grupė, sudaranti vieną suderintą projektą;
 - ii) užtikrina gamybą, kuri atitinka reikalavimą sumažinti per gyvavimo ciklą išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį 70 %, palyginti su lyginamuoju 94 g CO₂eq/MJ iškastiniu kuru, kaip nustatyta Direktyvos (ES) 2018/2001 25 straipsnio 2 dalyje ir V priede. Per gyvavimo ciklą sumažintas išmetamas šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekis apskaičiuojamas pagal Direktyvos (ES) 2018/2001 28 straipsnio 5 dalyje nurodytą metodiką arba, alternatyviai, taikant ISO 14067 ar ISO 14064–1. Į išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį per gyvavimo ciklą turi būti įtrauktas netiesiogiai išmestas teršalų kiekis. Kiekybiškai įvertintas per gyvavimo ciklą išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažėjimas tikrinamas, kai taikoma, pagal Direktyvos (ES) 2018/2001 30 straipsnį arba jį tikrina nepriklausoma trečioji šalis ir
 - iii) atlieka su tinklu susijusią funkciją, visų pirma atsižvelgiant į bendrą sistemos lankstumą ir bendrą elektros ir vandenilio tinklų sistemos efektyvumą;
- b) susijusi įranga, įskaitant vamzdynų jungtis su tinklu;

5. anglies dioksido sektoriuje:

- a) anglies dioksidui skirti vamzdynai, išskyrus gavybos vamzdyno tinklą, naudojami anglies dioksidui transportuoti iš daugiau nei vieno šaltinio anglies dioksido nuolatinio geologinio saugojimo tikslais pagal Direktyvą 2009/31/EB;
- b) stacionarus įrenginiai anglies dioksidui skystinti, tarpinės saugyklos ir anglies dioksido konverteriai, siekiant jį toliau transportuoti vamzdynais ir anglies dioksidui skirtu transportu, pavyzdžiui, laivais, baržomis, sunkvežimiais ir traukiniais;
- c) nedarant poveikio jokiam anglies dioksido geologinio saugojimo draudimui valstybėje narėje, paviršiaus ir įleidimo įrenginiai, susiję su geologinėje formacijoje esančia infrastruktūra, kuri pagal Direktyvą 2009/31/EB naudojama nuolatiniam geologiniam anglies dioksido saugojimui, jei tie įrenginiai nesusiję su anglies dioksido naudojimu veiksmingesnei angliavandenilių gavybai ir yra būtini, kad anglies dioksidą būtų galima transportuoti ir saugoti tarpvalstybiniu mastu;
- d) bet kokia įranga ar įrenginys, būtini tinkamam, saugiam ir veiksmingam atitinkamos sistemos eksploatavimui, įskaitant apsaugos, stebėsenos bei kontrolės sistemas.

⁽¹⁾ 2013 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1315/2013 dėl Sąjungos transeuropinio transporto tinklo plėtros gairių, kuriuo panaikinamas Sprendimas Nr. 661/2010/ES (OL L 348, 2013 12 20, p. 1).

III PRIEDAS

REGIONINIAI PROJEKTŲ SĄRAŠAI

1. GRUPĖMS TAIKOMOS TAISYKLĖS

1. Nacionalinių reguliavimo institucijų kompetencijai priskiriamos energetikos infrastruktūros atveju kiekvieną grupę sudaro atitinkamai valstybių narių, nacionalinių reguliavimo institucijų, PSO, taip pat Komisijos, Agentūros, ES SSO subjekto ir ENTSO-E arba ENTSO-G atstovai.

Kitų energetikos infrastruktūros kategorijų atveju kiekvieną grupę sudaro Komisija ir valstybių narių atstovai, projektų rengėjai, susiję su kiekvienu iš atitinkamų I priede nustatytų prioritetų.

2. Priklausomai nuo į Sąjungos sąrašą pretenduojančių patekti projektų skaičiaus, regioninės infrastruktūros spragų ir rinkos pokyčių, grupės ir grupių sprendimo priėmimo organai reikiamu mastu gali pasidalyti, susijungti ar posėdžiauti būdami skirtingų sudėčių, kad aptartų visoms grupėms bendrus arba tik tam tikriems regionams aktualius klausimus. Tai gali būti klausimai, susiję su tarpregioniniu nuoseklumu arba į regioninių sąrašų projektus įtrauktų pasiūlytų projektų skaičiumi, kuris gali tapti pernelyg didelis.
3. Kiekviena grupė organizuoja savo darbą atsižvelgdama į regioninio bendradarbiavimo pastangas pagal Reglamento (EB) Nr. 715/2009 12 straipsnį, Reglamento (ES) 2019/943 34 straipsnį, Direktyvos 2009/73/EB 7 straipsnį bei Direktyvos (ES) 2019/944 61 straipsnį ir kitas esamas regioninio bendradarbiavimo struktūras.
4. Kiekviena grupė pakviečia projekto, kuris gali būti tinkamas bendro intereso projektų atrankai, rengėjus, taip pat nacionalinių administravimo institucijų, reguliavimo institucijų bei pilietinės visuomenės atstovus ir PSO iš trečiųjų valstybių, kai tai tikslinga siekiant įgyvendinti I priede nustatytus atitinkamus energetikos infrastruktūros prioritetinius koridorius ir sritis. Sprendimas pakviesti trečiųjų valstybių atstovus priimamas bendru sutarimu.
5. I priedo 2 skirsnyje nustatytų energetikos infrastruktūros prioritetinių koridorių klausimais kiekviena grupė, jei tikslinga, pakviečia prieigos prie jūros neturinčių valstybių narių, kompetentingų institucijų, nacionalinių reguliavimo institucijų ir PSO atstovus.
6. Kiekviena grupė, jei tikslinga, kviečia atitinkamiems suinteresuotiesiems subjektams atstovaujančias organizacijas, įskaitant atstovus iš trečiųjų valstybių, ir, kai manoma, kad tai tikslinga, kviečia tiesiogiai dalyvauti suinteresuotuosius subjektus, įskaitant gamintojus, SSO, tiekėjus, vartotojus, vietos gyventojus ir Sąjungoje įsikūrusias aplinkos apsaugos organizacijas, kad jie pateiktų savo srities ekspertines žinias. Kiekviena grupė rengia klausymus ar konsultacijas, jei jai to reikia vykdant savo užduotis.
7. Kalbant apie grupių posėdžius, Komisija suinteresuotiesiems subjektams prieinamoje platformoje skelbia vidaus taisykles, atnaujintą organizacijų narių sąrašą, reguliariai atnaujinamą informaciją apie darbo pažangą, posėdžių darbotvarkes ir posėdžių protokolus, jei tokių turima. Grupių sprendimų priėmimo organų svarstymai ir projektų reitingavimas pagal 4 straipsnio 5 dalį yra konfidencialūs. Visi sprendimai dėl regioninių grupių veikimo ir darbo priimami bendru valstybių narių ir Komisijos sutarimu.
8. Komisija, Agentūra ir grupės siekia grupių veiklos nuoseklumo. Tuo tikslu Komisija ir Agentūra, kai tikslinga, užtikrina, kad atitinkamos grupės keistųsi informacija apie visą tarpregioninės svarbos darbą.
9. Nacionalinių reguliavimo institucijų ir Agentūros dalyvavimas grupių veikloje netrukdo vykdyti jų uždavinių ir pareigų pagal šį reglamentą arba pagal Reglamentą (ES) 2019/942, Direktyvos 2009/73/EB 40 bei 41 straipsnius ir Direktyvos (ES) 2019/944 58, 59 bei 60 straipsnius.

2. REGIONINIŲ SĄRAŠŲ SUDARYMO PROCEDŪRA

1. Projekto, kuris gali būti tinkamas į Sąjungos sąrašą įtrauktų projektų atrankai, rengėjai, pageidaujantys, kad projektui būtų suteiktas kuris nors statusas, grupei pateikia prašymą projektą atrinkti kaip į Sąjungos sąrašą įtrauktą projektą, pateikdami:
 - a) savo projektų indėlio įgyvendinant I priede nustatytus prioritetus įvertinimą;
 - b) nuorodą į atitinkamą projekto kategoriją, nustatytą II priede;
 - c) analizę, kaip laikomasi 4 straipsnyje nustatytų atitinkamų kriterijų;
 - d) kalbant apie projektus, kurių brandumo lygis yra pakankamas, konkretaus projekto sąnaudų ir naudos analizę, atitinkančią metodikas, parengtas pagal 11 straipsnį;
 - e) kalbant apie abipusio intereso projektus, valstybių, kurioms daromas tiesioginis poveikis, Vyriausybių pritarimo raštus, kuriuose pareiškiami jų parama projektui, arba kitus neprivalomus susitarimus;
 - f) visą kitą projektui įvertinti svarbią informaciją.

2. Visi gavėjai užtikrina neskelbtinos komercinės informacijos konfidencialumą.

3. Prie šio reglamento II priedo 1 punkto a, b, c, d ir f papunkčiuose nustatytų energetikos infrastruktūros kategorijų priskiriami pasiūlyti bendro intereso elektros energijos perdavimo ir kaupimo projektai turi būti įtraukti į naujausią turimą visos Sąjungos elektros energijos sektoriaus dešimties metų tinklo plėtros planą, kurį pagal Reglamento (ES) 2019/943 30 straipsnį parengė ENTSO-E. Prie šio reglamento II priedo 1 punkto b ir f papunkčiuose nustatytų energetikos infrastruktūros kategorijų priskiriami siūlomi bendro intereso elektros energijos perdavimo projektai turi būti parengti pagal šio reglamento 14 straipsnio 2 dalyje nurodytą integruotų jūrinių tinklų plėtros ir tinklo sustiprinimo planą ir būti su juo suderinami.

4. Nuo 2024 m. sausio 1 d. prie šio reglamento II priedo 3 punkte nustatytų energetikos infrastruktūros kategorijų priskiriami pasiūlyti bendro intereso vandenilio projektai turi būti įtraukti į naujausią turimą visos Bendrijos dujų sektoriaus dešimties metų tinklo plėtros planą, kurį pagal Reglamento (EB) Nr. 715/2009 8 straipsnį parengė ENTSO-G.

5. Ne vėliau kaip 2022 m. birželio 30 d., o vėliau – dėl kiekvieno visos Sąjungos dešimties metų tinklo plėtros plano ENTSO-E ir ENTSO-G paskelbia atnaujintas gaires dėl projektų įtraukimo į savo atitinkamą visos Sąjungos dešimties metų tinklo plėtros planą, kaip nurodyta 3 ir 4 punktuose, kad būtų užtikrintos vienodos sąlygos ir procedūros skaidrumas. Visų projektų, įtrauktų į tuo metu galiojantį Sąjungos sąrašą, atžvilgiu gairėse nustatomas supaprastinta įtraukimo į visos Sąjungos dešimties metų tinklo plėtros planus procedūra, atsižvelgiant į dokumentus ir duomenis, jau pateiktus per ankstesnį visos Sąjungos dešimties metų tinklo plėtros plano procedūrą, jei jau pateikti dokumentai ir duomenys tebegalioja.

ENTSO-E ir ENTSO-G konsultuojasi su Komisija ir Agentūra dėl savo atitinkamų gairių dėl projektų įtraukimo į visos Sąjungos dešimties metų tinklo plėtros planus projektų ir tinkamai atsižvelgia į Komisijos ir Agentūros rekomendacijas prieš paskelbdami galutines gaires.

6. Prie II priedo 5 punkte nustatytos energetikos infrastruktūros kategorijos priskiriami siūlomi anglies dioksido transportavimo ir saugojimo projektai pateikiami kaip bent dviejų valstybių narių parengto tarpvalstybinio anglies dioksido transportavimo ir saugojimo infrastruktūros plėtros plano, kurį atitinkamos valstybės narės arba tų valstybių narių paskirti subjektai pateikia Komisijai, dalis.
7. ENTSO-E ir ENTSO-G pateikia grupėms informaciją apie tai, kaip jie taikė gaires siekdami įvertinti įtrauktį į visos Sąjungos dešimties metų tinklo plėtros planus.

8. Kalbant apie projektus, kurie priskiriami nacionalinių reguliavimo institucijų kompetencijai, nacionalinės reguliavimo institucijos ir, prireikus, Agentūra, kai įmanoma, vykdydamos regioninį bendradarbiavimą pagal Direktyvos 2009/73/EB 7 straipsnį ir Direktyvos (ES) 2019/944 61 straipsnį, tikrina, ar kriterijai bei sąnaudų ir naudos analizės metodika taikomi nuosekliai, ir įvertina jų tarpvalstybinę svarbą. Savo vertinimą jos pateikia grupei. Komisija užtikrina, kad šio reglamento 4 straipsnyje ir IV priede nurodyti kriterijai ir metodikos būtų taikomi suderintai, siekiant užtikrinti regioninių grupių veiklos nuoseklumą.
9. Kalbant apie kitus projektus nei šio priedo 8 punkte nurodyti projektai, Komisija įvertina, kaip taikomi šio reglamento 4 straipsnyje nustatyti kriterijai. Komisija taip pat atsižvelgia į galimybę ateityje išplėsti taikymo sritį, įtraukiant papildomas valstybes nares. Komisija savo vertinimą pateikia grupei. Kalbant apie projektus, kuriems prašoma suteikti abipusio intereso projekto statusą, trečiųjų valstybių atstovai ir reguliavimo institucijos kviečiami į vertinimo pristatymą.
10. Kiekviena valstybė narė, su kurios teritorija pasiūlytas projektas nėra susijęs, bet kuriai projektas gali daryti potencialų grynąjį teigiamą poveikį arba galimą reikšmingą poveikį, pavyzdžiui, aplinkai arba jos teritorijoje esančios energetikos infrastruktūros eksploatavimui, gali pateikti nuomonę grupei, nurodydama klausimus, kurie jai kelia susirūpinimą.
11. Grupei priklausančios valstybės narės prašymu grupė išnagrinėja pagrįstas priežastis, kurias valstybė narė pateikia pagal 3 straipsnio 3 dalį ir dėl kurių ji nepatvirtina su jos teritorija susijusio projekto.
12. Grupė apsparsto, ar principas „svarbiausia – energijos vartojimo efektyvumas“ taikomas nustatant regioninės infrastruktūros poreikius ir kiekvienam iš pretenduojančių projektų. Grupė visų pirma svarsto tokius sprendimus, kaip paklausos valdymas, rinkos organizavimo sprendimai, skaitmeninių sprendimų įgyvendinimas ir statinių renovacija, kaip prioritetinius sprendimus, kai manoma, kad jie yra ekonomiškai efektyvesni visos sistemos požiūriu nei naujos pasiūlos infrastruktūros statyba.
13. Grupė surengia posėdį, kad išanalizuotų ir sureitinguotų pasiūlytus projektus, remdamasi skaidriu projektų vertinimu, naudodama 4 straipsnyje nustatytus kriterijus ir atsižvelgdama į reguliavimo institucijų vertinimą arba į Komisijos vertinimą dėl projektų, kurie nepriskiriami nacionalinių reguliavimo institucijų kompetencijai.
14. Grupių parengti nacionalinių reguliavimo institucijų kompetencijai priskiriamų pasiūlytų projektų regioninių sąrašų projektai kartu su šio skirsnio 10 punkte nurodytomis nuomonėmis pateikiami Agentūrai likus šešiams mėnesiams iki Sąjungos sąrašo patvirtinimo dienos. Agentūra regioninių sąrašų projektus ir pridedamas nuomones įvertina per tris mėnesius nuo jų gavimo dienos. Agentūra pateikia nuomonę dėl regioninių sąrašų projektų, ypač dėl nuoseklaus kriterijų taikymo bei sąnaudų ir naudos analizės visuose regionuose. Agentūros nuomonė priimama pagal Reglamento (ES) 2019/942 22 straipsnio 5 dalyje nurodytą procedūrą.
15. Per vieną mėnesį nuo Agentūros nuomonės gavimo dienos kiekvienos grupės sprendimų priėmimo organas patvirtina galutinį pasiūlytų projektų regioninį sąrašą, laikydamasis 3 straipsnio 3 dalies nuostatų, remdamasis grupių pasiūlymu ir atsižvelgdamas į Agentūros nuomonę bei nacionalinių reguliavimo institucijų atliktą vertinimą, pateiktą pagal 8 punktą, arba į Komisijos pagal 9 punktą atliktą pasiūlytų projektų, kurie nepriskiriami nacionalinių reguliavimo institucijų kompetencijai, vertinimą ir Komisijos rekomendacijas, kuriomis siekiama užtikrinti, kad į Sąjungos sąrašą įtrauktų projektų skaičius nebūtų pernelyg didelis, ypač prie sienų, kur esama konkuruojančių ar galinčių tapti konkuruojančiais projektų. Grupių sprendimų priėmimo organai Komisijai pateikia galutinius regioninius sąrašus kartu su 10 punkte nurodytomis nuomonėmis.
16. Jei, remiantis regioninių sąrašų projektais ir atsižvelgus į Agentūros nuomonę, bendras projektų, kuriuos siūloma įtraukti į Sąjungos sąrašą, skaičius yra pernelyg didelis, Komisija kiekvienai atitinkamai grupei rekomenduoja neįtraukti į regioninį sąrašą projektų, kuriuos atitinkama grupė, reitinguodama pagal 4 straipsnio 5 dalį, priskyrė prie žemiausio reitingo projektų.

IV PRIEDAS

TAISYKLĖS IR RODIKLIAI, SUSIJĘ SU PROJEKTŲ KRITERIJAIŠ

1. Reikšmingą tarpvalstybinį poveikį turintis bendro intereso projektas yra valstybės narės teritorijoje vykdomas projektas, atitinkantis šias sąlygas:
 - a) elektros energijos perdavimo atveju, įgyvendinus projektą tinklo perdavimo pajėgumas arba komerciniams srautams prieinamas pajėgumas prie tos valstybės narės sienos su viena ar keliomis kitomis valstybėmis narėmis padidėja, todėl tarpvalstybinio tinklo perdavimo pajėgumas prie tos valstybės narės sienos su viena ar keliomis kitomis valstybėmis narėmis padidėja bent 500 megavatų (toliau – MW), palyginti su padėtimi, kai projekto objektas nebuvo perduotas eksploatuoti, arba įgyvendinus projektą sumažėja nesujungtų sistemų energetinė izoliacija vienoje ar daugiau valstybių narių ir tarpvalstybinis tinklo perdavimo pajėgumas prie dviejų valstybių narių sienos padidėja bent 200 MW;
 - b) elektros energijos kaupimo atveju, įgyvendinus projektą užtikrinamas bent 225 MW įrengtasis pajėgumas ir toks kaupimo pajėgumas, kuris sudaro sąlygas per metus pagaminti 250 GWh per metus grynąjį elektros energijos kiekį;
 - c) išmaniųjų elektros tinklų atveju, projektas yra skirtas aukštos ir vidutinės įtampos įrangai bei įrenginiams ir jame dalyvauja PSO, PSO ir SSO arba SSO iš bent dviejų valstybių narių. Projekte gali dalyvauti vien tik SSO, jeigu jie yra iš bent dviejų valstybių narių ir jei užtikrinamas sąveikumas. Projektas turi atitikti bent du iš šių kriterijų: jis apima 50 000 elektros energijos naudotojų, gamintojų, vartotojų ar gaminančių vartotojų, aprėpia bent 300 GWh per metus vartojimo rajoną; bent 20 % su projektu susijusios suvartojamos elektros energijos pagaminama iš kintamų atsinaujinančiųjų išteklių arba juo sumažinama vienos ar daugiau valstybių narių nesujungtų sistemų energetinė izoliacija. Projektas nebūtinai turi būti susijęs su fizine bendra siena. Projektų, susijusių su mažomis atskiromis sistemomis, kaip apibrėžta Direktyvos (ES) 2019/944 2 straipsnio 42 punkte, įskaitant salas, atveju tie įtampos lygiai lygūs aukščiausios įtampos atitinkamoje elektros energetikos sistemoje lygiui;
 - d) vandenilio perdavimo atveju, projektu sudaromos sąlygos perduoti vandenilį per atitinkamų valstybių narių sieną arba bent 10 % padidinamas esamas tarpvalstybinio vandenilio transportavimo pajėgumas prie dviejų valstybių narių sienos, palyginti su padėtimi prieš perduodant projekto objektą eksploatuoti, ir pakankamai įrodoma, kad projektas yra esminė planuojamo tarpvalstybinio vandenilio tinklo dalis, taip pat pateikiama pakankamai įrodymų apie esamus planus ir bendradarbiavimą su kaimyninėmis valstybėmis ir tinklo operatoriais, arba, jei projektas mažina nesujungtų sistemų energetinę izoliaciją vienoje ar daugiau valstybių narių, juo siekiama užtikrinti tiesioginį ar netiesioginį tiekimą bent dviem valstybėms narėms;
 - e) II priedo 3 punkte nurodytų vandenilio laikymo ar priėmimo įrenginių atveju, projektu siekiama užtikrinti tiesioginį ar netiesioginį tiekimą bent dviem valstybėms narėms;
 - f) elektrolizerių atveju, projektu užtikrinamas bent 50 MW įrengtasis pajėgumas, kurį užtikrina vienas elektrolizeris ar elektrolizerių grupė, sudaranti vieną koordinuojamą projektą, ir sukuriama tiesioginė ar netiesioginė nauda bent dviem valstybėms narėms, taip pat konkrečiai, kiek tai susiję su projektais salose ir salų sistemose, remiami novatoriški ir kiti sprendimai, kurie yra susiję su bent dviem valstybėmis narėmis ir kurie daro reikšmingą teigiamą poveikį Sąjungos 2030 m. energetikos ir klimato srities tikslams ir jos 2050 m. poveikio klimatui neutralumo tikslui, ir reikšmingai prisidedama prie salų ir Sąjungos energetikos sistemos tvarumo;
 - g) išmaniųjų dujų tinklų atveju, projekte dalyvauja PSO, PSO ir SSO arba SSO iš bent dviejų valstybių narių. SSO gali dalyvauti tik padedant bent dviejų valstybių narių PSO, kurie yra glaudžiai susiję su projektu ir užtikrina sąveikumą;
 - h) jūrinių atsinaujinančiųjų išteklių elektros energijos perdavimo atveju, projektas skirtas elektros energijai perduoti iš jūrinių elektros energijos gamybos objektų, perdavimo pajėgumas yra bent 500 MW ir sudaromos sąlygos perduoti elektros energiją į konkrečios valstybės narės sausumos tinklą, padidinant vidaus rinkoje siūlomos atsinaujinančiųjų išteklių elektros energijos kiekį. Projektas plėtojamas regionuose, kuriuose yra žemas jūrinių atsinaujinančiųjų išteklių energetikos plėtros lygis, ir įrodomas reikšmingas teigiamas poveikis Sąjungos 2030 m. energetikos ir klimato srities tikslams ir jos 2050 m. poveikio klimatui neutralumo tikslui, taip pat reikšmingai prisidedama prie energetikos sistemos tvarumo ir rinkos integracijos, sykiu nesudarant kliūčių tarpvalstybiniams pajėgumams ir srautams;
 - i) anglies dioksido projektų atveju, projektas skirtas antropogeninės kilmės anglies dioksidui iš bent dviejų valstybių narių transportuoti ir, jei taikytina, saugoti.

2. Reikšmingą tarpvalstybinį poveikį turintis abipusio intereso projektas yra projektas, atitinkantis šias sąlygas:

- a) prie II priedo 1 punkto a ir f papunkčiuose nustatytos kategorijos priskiriamų abipusio intereso projektų atveju, projektu padidinamas tinklo perdavimo pajėgumas arba komerciniams srautams skirti pajėgumai prie tos valstybės narės sienos su viena ar daugiau trečiųjų valstybių ir pagal 4 straipsnio 3 dalyje išvardytus konkrečius kriterijus tiesiogiai ar netiesiogiai (per jungtį su trečiąja valstybe) suteikiama reikšmingos naudos Sąjungos lygmeniu. Naudą valstybėms narėms apskaičiuoja atlieka ir skelbia ENTSO-E pagal visos Sąjungos dešimties metų tinklo plėtros planą;
- b) prie II priedo 3 punkte nustatytos kategorijos priskiriamų abipusio intereso projektų atveju, vandenilio projektu sudaromos sąlygos perduoti vandenilį per valstybės narės sieną su viena ar daugiau trečiųjų valstybių ir pagal 4 straipsnio 3 dalyje išvardytus konkrečius kriterijus tiesiogiai ar netiesiogiai (per jungtį su trečiąja valstybe) suteikiama reikšmingos naudos Sąjungos lygmeniu. Naudą valstybėms narėms apskaičiuoja ir skelbia ENTSO-G pagal visos Sąjungos dešimties metų tinklo plėtros planą;
- c) prie II priedo 5 punkte nustatytos kategorijos priskiriamų abipusio intereso projektų atveju, projektas gali būti naudojamas antropogeninės kilmės anglies dioksido transportuoti ir saugoti bent dviejose valstybėse narėse ir trečiojoje valstybėje.

3. Prie II priedo 1 punkto a, b, c, d ir f papunkčiuose nustatytų energetikos infrastruktūros kategorijų priskiriamų projektų atveju 4 straipsnyje išvardyti kriterijai vertinami taip:

- a) iš atsinaujinančiųjų išteklių pagamintos energijos perdavimas pagrindiniams vartojimo centrams ir kaupimo objektams kiekybiškai vertinamas pagal naujausią turimą visos Sąjungos elektros energetikos sektoriaus dešimties metų tinklo plėtros planą, visų pirma:
 - i) elektros energijos perdavimo atveju, apskaičiuojant gamybos iš atsinaujinančiųjų išteklių pajėgumų pagaminamą elektros energijos kiekį (pagal technologiją, MW), kuris yra sujungtas ir kuris perduodamas dėl projekto, palyginti su kiekiu iš 2030 m. atitinkamoje valstybėje narėje planuojamų bendrų gamybos iš tų rūšių atsinaujinančiųjų išteklių pajėgumų pagal nacionalinius energetikos ir klimato srities veiksmų planus, kuriuos valstybės narės pateikė pagal Reglamentą (ES) 2018/1999;
 - ii) arba, energijos kaupimo atveju, palyginant naujus pajėgumus, susidariusius dėl projekto, su visu esamu tos pačios kaupimo technologijos pajėgumu analizės rajone, kaip nustatyta V priede;
- b) rinkos integracija, konkurencija ir sistemos lankstumas vertinami pagal naujausią turimą visos Sąjungos elektros energetikos sektoriaus dešimties metų tinklo plėtros planą, visų pirma:
 - i) tarpvalstybinių projektų, įskaitant reinvestavimo projektus, atveju apskaičiuojant poveikį tinklo perdavimo pajėgumui abiem elektros energijos srauto kryptimis, matuojamą pagal energijos kiekį (MW) ir jų indėlį siekiant ne mažiau kaip 15 % sujungimo lygio tikslo, o projektų, darančių reikšmingą tarpvalstybinį poveikį, atveju – poveikį tinklo perdavimo pajėgumams prie sienos tarp atitinkamų valstybių narių, tarp atitinkamų valstybių narių ir trečiųjų valstybių arba atitinkamose valstybėse narėse, taip pat poveikį paklausos ir pasiūlos subalansavimui ir tinklo eksploatavimui atitinkamose valstybėse narėse;
 - ii) atliekant poveikio V priede nustatytam analizės rajonui vertinimą, susijusį su energetikos sistemos masto gamybos ir perdavimo sąnaudomis, taip pat rinkos kainų, numatytų įgyvendinant projektą pagal įvairius planavimo scenarijus, raida ir konvergencija, visų pirma atsižvelgiant į bendrajame pirmumo tvarkos sąraše atsiradusius pokyčius;
- c) tiekimo saugumas, sąveikumas ir saugus sistemos eksploatavimas vertinami pagal naujausiame prieinamame visos Sąjungos elektros energetikos sektoriaus dešimties metų tinklo plėtros plane pateiktą analizę, visų pirma įvertinant projekto poveikį numatomam apkrovos netekimui V priede nustatyta analizės rajone, kiek tai susiję su gamybos ir perdavimo adekvatumu tipinių apkrovos laikotarpių atžvilgiu, atsižvelgiant į numatomus su klimatu susijusių ekstremalių oro sąlygų pokyčius ir jų poveikį infrastruktūros atsparumui. Kai taikoma, kiekybiškai vertinamas projekto poveikis nepriklausomai ir patikimai sistemos eksploatavimo kontrolei ir paslaugoms.

4. Prie II priedo 1 punkto e papunktyje nustatytos energetikos infrastruktūros kategorijos priskiriamų projektų atveju 4 straipsnyje išvardyti kriterijai vertinami taip:
- a) tvarumo lygis matuojamas vertinant tinklų suteikiamas galimybes prijungti kintamų atsinaujinančiųjų išteklių energijos objektus ir ją transportuoti;
 - b) tiekimo saugumas matuojamas vertinant skirstymo tinklų, perdavimo tinklų arba abiejų tų tinklų nuostolių lygį, elektros tinklo komponentų naudojimo procentinę dalį (t. y. vidutinę apkrovą), tinklo komponentų prieinamumą (susijusį su planuojama ir neplanuota technine priežiūra) ir jo poveikį tinklo veikimui ir pertrūkių trukmei bei dažnumui, įskaitant su klimatu susijusius sutrikimus;
 - c) rinkos integracija matuojama vertinant novatoriškų sistemos eksploatavimo sprendimų plėtrą, energetinės izoliacijos mažinimą ir sujungimo mastą, taip pat kitų sektorių integravimo lygį ir palankesnių sąlygų naujiems verslo modeliams ir rinkos struktūroms sudarymą;
 - d) tinklų saugumas, lankstumas ir tiekimo kokybė matuojami vertinant novatorišką požiūrį į sistemos lankstumą, kibernetinį saugumą, veiksmingą PSO ir SSO lygmenų sąveiką, pajėgumą įtraukti paklausos atsaką, kaupimą, energijos vartojimo efektyvumo priemones, ekonomiškai efektyvų skaitmeninių priemonių ir IRT naudojimą stebėsenos bei kontrolės tikslais, elektros energijos sistemos stabilumą ir įtampos kokybės rodiklius.
5. Prie II priedo 3 punkte nustatytos energetikos infrastruktūros kategorijos priskiriamų vandenilio projektų atveju 4 straipsnyje išvardyti kriterijai vertinami taip:
- a) tvarumas matuojamas kaip projekto indėlis mažinant išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį įvairioms galutinio vartojimo reikmėms sektoriuose, kuriuose sudėtinga sumažinti išmetamą teršalų kiekį, pavyzdžiui, pramonės ar transporto sektoriuose; lankstumas ir sezoninio kaupimo galimybės gaminant atsinaujinančiųjų išteklių elektros energiją; arba atsinaujinančiųjų išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako vandenilio integravimas, siekiant atsižvelgti į rinkos poreikius ir skatinti naudoti atsinaujinančiųjų išteklių vandenilį;
 - b) rinkos integracija ir sąveikumas matuojami apskaičiuojant projekto pridėtinę vertę prekybos zonų bei kainų konvergencijos integracijos ir bendro sistemos lankstumo atžvilgiu;
 - c) tiekimo saugumas ir lankstumas matuojami apskaičiuojant projekto pridėtinę vertę vandenilio tiekimo atsparumo, įvairovės ir lankstumo atžvilgiu;
 - d) konkurencija matuojama vertinant projekto indėlį įvairinant tiekimą, įskaitant palankesnių sąlygų prieigai prie vietinių vandenilio tiekimo šaltinių sudarymą.
6. Prie II priedo 2 punkte nustatytos energetikos infrastruktūros kategorijos priskiriamų išmaniųjų dujų tinklų projektų atveju 4 straipsnyje išvardyti kriterijai vertinami taip:
- a) tvarumo lygis matuojamas vertinant į dujų tinklą integruotų atsinaujinančiųjų išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako dujų dalį, susijusį išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažinimą, siekiant visiško sistemos dekarbonizavimo, ir tinkamai nustatant nutekėjimo atvejus;
 - b) tiekimo kokybė ir saugumas matuojami vertinant patikimai prieinamos dujų pasiūlos ir didžiausios paklausos santykį, importo, kurį pakeičia vietinės atsinaujinančiųjų išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako dujos, dalį, sistemos eksploatavimo stabilumą, pertrūkių trukmę ir dažnumą vienam vartotojui;
 - c) sąlygų lankstumo paslaugoms, tokioms kaip paklausos atsakas ir kaupimas, sudarymas, palengvinant išmaniojo energetikos sektoriaus integraciją sukuriamomis sąsajomis su kitais energijos nešikliais ir sektoriais, matuojamas vertinant sąnaudas, sutaupomas dėl sujungtų energetikos sektorių ir sistemų, tokių kaip šilumos ir elektros energijos sistema, transportas ir pramonė.
7. Prie II priedo 4 punkte nustatytos energetikos infrastruktūros kategorijos priskiriamų elektrolizierių projektų atveju 4 straipsnyje išvardyti kriterijai vertinami taip:
- a) tvarumas matuojamas vertinant į tinklą integruoto atsinaujinančiųjų išteklių vandenilio arba mažo anglies dioksido pėdsako vandenilio, visų pirma gaminamo naudojant atsinaujinančiuosius išteklius, atitinkančio II priedo 4 punkto a papunkčio ii papunktyje apibrėžtus kriterijus, dalį arba vertinant tokios kilmės sintetinių degalų plėtos mastą ir susijusį išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažinimą;
 - b) tiekimo saugumas matuojamas vertinant projekto indėlį į tinklo eksploatavimo saugumą, stabilumą ir efektyvumą, be kita ko, vertinant, kaip išvengta atsinaujinančiųjų išteklių elektros energijos gamybos ribojimo;

- c) sąlygų lankstumo paslaugoms, tokioms kaip paklausos atsakas ir kaupimas, sudarymas, palengvinant išmaniojo energetikos sektoriaus integraciją sukuriamomis sąsajomis su kitais energijos nešikliais ir sektoriais, matuojamas vertinant sąnaudas, sutaupomas dėl sujungtų energetikos sektorių ir sistemų, tokių kaip dujų, vandenilio, elektros energijos ir šilumos tinklai, transportas ir pramonės sektoriai.
8. Prie II priedo 5 punkte nustatytų energetikos infrastruktūros kategorijų priskiriamos anglies dioksido infrastruktūros atveju 4 straipsnyje išvardyti kriterijai vertinami taip:
- a) tvarumas matuojamas vertinant bendrą numatomą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažinimą per projekto gyvavimo ciklą ir tai, ar nėra alternatyvių technologinių sprendimų, tokių kaip energijos vartojimo efektyvumo, elektrifikavimo, apimančio atsinaujinančiuosius energijos išteklius, bet jais neapsiribojant, kad būtų užtikrintas toks pat šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio sumažinimo lygis, koks būtų pasiektas iš prijungtų pramonės įrenginių surinkus anglies dioksidą, palyginamomis sąnaudomis per palyginamą tvarkaraštį, atitinkamai atsižvelgiant į šiltnamio efektą sukeliančių dujų, išmetamų naudojant energiją, būtiną anglies dioksidui surinkti, transportuoti ir saugoti, priklausomai nuo to, kas taikytina, kiekį ir atsižvelgiant į infrastruktūrą, įskaitant, kai taikytina, kitus galimus naudojimo būdus ateityje;
- b) atsparumas ir saugumas matuojami vertinant infrastruktūros saugumą;
- c) poveikio aplinkai ir rizikos sušvelninimas visam laikui neutralizuojant anglies dioksidą.
-

V PRIEDAS

ENERGETIKOS SISTEMOS MASTO SĄNAUDŲ IR NAUDOS ANALIZĖ

ENTSO-E ir ENTSO-G parengtos sąnaudų ir naudos analizės metodikos turi viena su kita derėti, atsižvelgiant į sektorių ypatumus. Į Sąjungos sąrašą įtrauktiems projektams taikomos suderintos ir skaidrios energetikos sistemos masto sąnaudų ir naudos analizės metodikos turi būti vienodos visoms infrastruktūros kategorijoms, nebent specifiniai jų skirtumai būtų pagrįsti. Jose sąnaudos apimamos platesne prasme, įskaitant išorinį poveikį, atsižvelgiant į Sąjungos 2030 m. energetikos ir klimato srities tikslus ir jos 2050 m. poveikio klimatui neutralumo tikslą, ir laikomasi šių principų:

1. atskiro projekto analizės rajonas apima visas valstybes nares ir trečiąsias valstybes, kurių teritorijoje įgyvendinamas projektas, visas tiesiogiai besiribojančias valstybes nares ir visas kitas valstybes nares, kuriose projektas daro reikšmingą poveikį. Šiuo tikslu ENTSO-E ir ENTSO-G bendradarbiauja su visais atitinkamais atitinkamų trečiųjų valstybių sistemos operatoriais. Prie II priedo 3 punkte nustatytos energetikos infrastruktūros kategorijos priskiriamų projektų atveju ENTSO-E ir ENTSO-G bendradarbiauja su projekto rengėju, įskaitant atvejus, kai jis nėra sistemos operatorius;
2. į kiekvieną sąnaudų ir naudos analizę įtraukiama įvesties duomenų rinkinio jautrumo analizė, įskaitant gamybos sąnaudas ir šiltnamio efektą sukeliančių dujų kaštus, taip pat tikėtiną paklausos ir pasiūlos vystymąsi, įskaitant atsinaujinančiųjų energijos išteklių atžvilgiu, be kita ko, abiejų šių elementų lankstumą ir kaupimo galimybes, įvairių projektų objektų perdavimo eksploatuoti tame pačiame analizės rajone data, poveikis klimatui ir kiti svarbūs parametrai;
3. jose nustatoma analizė, kurią reikia atlikti remiantis atitinkamu įvairių sektorių įvesties duomenų rinkiniu, nustatant poveikį įgyvendinus kiekvieną projektą ir jo neįgyvendinus, ir jos apima atitinkamas priklausomybės sąsajas su kitais projektais;
4. jose pateikiamos gairės dėl energetikos tinklo ir rinkos modeliavimo, būtino sąnaudų ir naudos analizei atlikti, parengimo ir naudojimo. Modeliavimas turi suteikti galimybę visapusiškai įvertinti ekonominę naudą, įskaitant rinkos integraciją, tiekimo saugumą ir konkurenciją, taip pat energetinės izoliacijos panaikinimą, socialinį poveikį ir poveikį aplinkai bei klimatui, įskaitant tarpsektorinį poveikį. Metodika turi būti visiškai skaidri, joje pateikiama išsami informacija apie tai, kodėl nauda ir sąnaudos yra apskaičiuojamos, kokia yra ta nauda ir kokios yra tos sąnaudos ir kaip ta nauda ir tos sąnaudos yra apskaičiuojamos;
5. jose pateikiamas paaiškinimas, kaip visais visos Sąjungos dešimties metų tinklo plėtros planų etapais įgyvendinamas principas „svarbiausia – energijos vartojimo efektyvumas“;
6. jose paaiškinama, kad projektas netrukdytų plėtoti ir diegti atsinaujinančiųjų išteklių energetikos;
7. jomis užtikrinama, kad būtų nustatytos valstybės narės, kurioms projektas daro grynąjį teigiamą poveikį, naudos gavėjos, valstybės narės, kurioms projektas daro grynąjį neigiamą poveikį, ir sąnaudų padengėjos – tai gali būti kitos valstybės narės, nei tos, kurių teritorijoje yra pastatyta infrastruktūra;
8. jose atsižvelgiama bent į kapitalo išlaidas, eksploatacijos ir techninės priežiūros išlaidas, taip pat į susidarancias susijusios sistemos sąnaudas viso projekto techninio gyvavimo ciklo laikotarpiu, tokias kaip objekto eksploatacijos nutraukimo ir atliekų tvarkymo sąnaudos, įskaitant išorines sąnaudas. Metodikose pateikiamos gairės dėl diskonto normų, techninės gyvavimo trukmės ir likutinės vertės, taikytinų apskaičiuojant sąnaudas ir naudą. Be to, jos apima privalomą naudos ir sąnaudų santykio ir gryniosios dabartinės vertės apskaičiavimo metodiką, taip pat naudos diferencijavimą pagal jos vertinimo metodų patikimumo lygį. Taip pat atsižvelgiama į projektų poveikio klimatui ir aplinkai apskaičiavimo metodus ir indėlį siekiant Sąjungos energetikos tikslų, pavyzdžiui, atsinaujinančiųjų išteklių energetikos plėtros masto, energijos vartojimo efektyvumo ir sujungimo lygio tikslų;
9. jomis užtikrinama, kad prisitaikymo prie klimato kaitos priemonės, kurių imamasi įgyvendinant kiekvieną projektą, būtų įvertintos ir atspindėtų išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio kaštus, ir kad vertinimas būtų patikimas ir derėtų su kitomis Sąjungos politikos kryptimis, kad tas priemonės būtų galima palyginti su kitais sprendimais, kuriems nereikia naujos infrastruktūros.

VI PRIEDAS

SKAIDRUMO IR VISUOMENĖS DALYVAVIMO GAIRĖS

1. 9 straipsnio 1 dalyje nurodytame procedūrų vadove nurodoma bent:

- a) atitinkami teisės aktai, kuriais grindžiami dėl įvairių rūšių atitinkamų bendro intereso projektų priimami sprendimai ir nuomonės, įskaitant aplinkos teisę;
- b) atitinkamų sprendimų, kuriuos reikia priimti, ir nuomonių, kurias reikia gauti, sąrašas;
- c) kompetentingų institucijų, kitų susijusių institucijų ir atitinkamų pagrindinių suinteresuotųjų subjektų pavadinimai ir kontaktiniai duomenys;
- d) darbo eiga, nurodant kiekvieną proceso etapą, įskaitant orientacinį tvarkaraštį ir glaustą su įvairių rūšių atitinkamais bendro intereso projektais susijusio sprendimų priėmimo procedūros apžvalgą;
- e) informacija apie dokumentų, kurie turi būti pateikti kartu su prašymu priimti sprendimus, turinio apimtį, struktūrą ir išsamumo lygį, įskaitant kontrolinį sąrašą;
- f) plačiosios visuomenės dalyvavimo procese etapai ir būdai;
- g) būdas, kuriuo kompetentinga institucija, kitos susijusios institucijos ir projekto rengėjas įrodo, kad buvo atsižvelgta į per viešas konsultacijas pareikštas nuomones, pavyzdžiui, parodant, kokie buvo padaryti projekto įgyvendinimo vietos ir projektavimo pakeitimai, arba nurodant priežastis, kodėl į tokias nuomones nebuvo atsižvelgta;
- h) kiek įmanoma, jo turinio vertimas raštu į visas kaimyninių valstybių narių kalbas, kuris turi būti atliktas bendradarbiaujant su atitinkamomis kaimyninėmis valstybėmis narėmis.

2. 10 straipsnio 6 dalies b punkte nurodytame išsamiaame tvarkaraštyje pateikiama bent ši informacija:

- a) sprendimai ir nuomonės, kurie turi būti gauti;
- b) institucijos, suinteresuotieji subjektai ir visuomenė, kurie gali būti susiję su klausimu;
- c) atskiri procedūros etapai ir jų trukmė;
- d) pagrindiniai etapai, kuriuos reikia įgyvendinti, ir jų terminai, atsižvelgiant į bendrąjį sprendimą, kuris turi būti priimtas;
- e) institucijų planuojami ištekliai ir galimi papildomi išteklių poreikiai.

3. Nedarant poveikio aplinkos teisėje nustatytiems reikalavimams dėl viešų konsultacijų, siekiant paskatinti visuomenę aktyviau dalyvauti leidimų išdavimo procedūroje ir iš anksto užtikrinti visuomenės informavimą bei dialogą su ja, taikomi šie principai:

- a) bendro intereso projekto poveikį patiršiantys suinteresuotieji subjektai, įskaitant atitinkamas nacionalines, regionines ir vietos institucijas, žemės savininkus ir greta projekto objekto gyvenančius piliečius, plačiąją visuomenę ir jų asociacijas, organizacijas ar grupes, išsamiai informuojami ir su jais atvirai ir skaidriai, įtraukiant visus subjektus, tariamasi ankstyvaisiais projekto įgyvendinimo etapais, kai vis dar galima atsižvelgti į visuomenei rūpimus klausimus. Atitinkamais atvejais kompetentinga institucija aktyviai remia projekto rengėjo vykdomą veiklą;
- b) kompetentingos institucijos užtikrina, kad viešųjų konsultacijų procedūros, susijusios su bendro intereso projektais, įskaitant viešas konsultacijas, kurių jau reikalaujama pagal nacionalinę teisę, būtų sugrupuotos, jei tai įmanoma. Kiekvienose viešose konsultacijose aptariami visi su konkrečiu procedūros etapu susiję klausimai ir vienas su konkrečiu procedūros etapu susijęs klausimas nagrinėjamas ne daugiau kaip per vieną viešą konsultaciją; tačiau viena vieša konsultacija gali vykti keliose geografinėse vietovėse. Per viešą konsultaciją aptariami klausimai aiškiai nurodomi pranešime apie viešą konsultaciją;
- c) pastabos ir prieštaravimai priimami tik laikotarpiu nuo viešos konsultacijos pradžios iki nustatyto termino pabaigos;
- d) projekto rengėjai užtikrina, kad konsultacijos vyktų tuo metu, kai yra sudarytos sąlygos atviram ir įtraukiamam visuomenės dalyvavimui.

4. Visuomenės dalyvavimo koncepcija apima bent informaciją apie:
 - a) kviestinus atitinkamus suinteresuotuosius subjektus;
 - b) numatomas priemones, įskaitant siūlomas bendras specialių posėdžių vietas ir datas;
 - c) tvarkaraštį;
 - d) įvairioms užduotims skiriamus žmogiškuosius išteklius.
5. Vykstant viešoms konsultacijoms, kurios turi būti vykdomos prieš pateikiant paraiškos dokumentus, atitinkamos šalys bent:
 - a) išleidžia elektroninės formos ir, jei tikslinga, spausdintos formos ne daugiau kaip 15 puslapių informacinį leidinį, kuriame aiškiai ir glaustai apžvelgiamas projekto plėtros etapų aprašymas, tikslas ir preliminarus tvarkaraštis, nacionalinis tinklo plėtros planas, alternatyvios svarstytos trasos, galimo poveikio rūšys ir charakteristikos, įskaitant tarpvalstybinio pobūdžio poveikį, ir galimos poveikio mažinimo priemonės; toks informacinis leidinys turi būti išleidžiamas prieš pradedant konsultacijas ir jame turi būti išvardijami 9 straipsnio 7 dalyje nurodytos bendro intereso projekto interneto svetainės adresai, 23 straipsnyje nurodyta skaidrumo platforma ir šio priedo 1 punkte nurodytas procedūrų vadovas;
 - b) paskelbia informaciją apie konsultacijas 9 straipsnio 7 dalyje nurodytoje bendro intereso projekto interneto svetainėje, vietos administravimo įstaigų biuleteniuose ir bent vienoje ar, jei taikytina, dviejose vietinėse žiniasklaidos priemonėse;
 - c) raštu ar elektroniniu būdu pakviečia atitinkamus susijusius suinteresuotuosius subjektus, asociacijas, organizacijas ir grupes į specialius posėdžius, kuriuose aptariami rūpimi klausimai.
6. 9 straipsnio 7 dalyje nurodytoje projekto interneto svetainėje skelbiama bent ši informacija:
 - a) data, kada projekto interneto svetainė buvo paskutinį kartą atnaujinta;
 - b) jos turinio vertimas raštu į visas su projektu susijusių valstybių narių ar valstybių narių, kurioms projektas daro reikšmingą tarpvalstybinį poveikį pagal IV priedo 1 punktą, kalbas;
 - c) 5 punkte nurodytas informacinis leidinys, atnaujintas naujausiais duomenimis apie projektą;
 - d) netechninio pobūdžio ir reguliariai atnaujinama santrauka, atspindinti esamą projekto būklę, įskaitant geografinę informaciją, ir, atnaujinimų atveju, aiškiai nurodant ankstesnių versijų pakeitimus;
 - e) 5 straipsnio 1 dalyje nurodytas įgyvendinimo planas, atnaujintas naujausiais duomenimis apie projektą;
 - f) projektui Sąjungos skirtos ir išmokėtos lėšos;
 - g) projekto ir viešų konsultacijų planavimas, aiškiai nurodant viešų konsultacijų ir klausymų datas bei vietas ir su tais klausymais susijusius numatomus klausimus;
 - h) kontaktiniai duomenys, jei būtų pageidaujama gauti papildomos informacijos ar dokumentų;
 - i) kontaktiniai duomenys, jei per viešas konsultacijas būtų pageidaujama pateikti pastabų ir prieštaravimų.